

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SOCIOLOGIJO IN
ODDELEK ZA PEDAGOGIKO IN ANDRAGOGIKO

DIPLOMSKO DELO

HOMOSEKSUALNOST IN RELIGIJA:
ANALIZA KRŠČANSKEGA, ISLAMSKEGA IN JUDOVSKEGA ODNOSA
DO KONCEPTA NEHETEROSEKSUALNOSTI

Študijski program:
sociologija – D, pedagogika – D

Mentor: doc. dr. Roman Kuhar
Mentorica: red. prof. dr. Mojca Kovač Šebart

KATARINA RAIČEVIĆ

LJUBLJANA, 2010

ZAHVALA

Obema mentorjema, dr. Romanu Kuharju in dr. Mojci Kovač Šebart, se zahvaljujem za vse konstruktivne opombe. Dr. Marku Kerševanu se zahvaljujem za opombe pri izbiri virov pred začetkom pisanja diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi Mateji Legan za prevod povzetka v angleški jezik in pa Elvisu Krupiću za pomoč pri 'tolmačenju' islama ter pri toleriranju moje odtujenosti.

Posebna zahvala gre družinski prijateljici Tatjani Ladinek za slovnično lektoriranje dela in vsem predstavnikom religijskih skupnosti v Republiki Sloveniji, ki so z odgovori na intervjuje dodali 'piko na i' mojemu raziskovanju.

Iskreno se zahvaljujem tudi svoji družini za nenehno spodbudo in vsem, ki so z vprašanjem, kdaj bom zaključila diplomsko delo, veliko doprinesli k nastajanju besedila.

POVZETEK

Diplomsko delo obravnava odnos treh največjih monoteističnih religij na svetu do neheteroseksualnosti (zlasti do homoseksualnosti). Krščanstvo, s poudarkom na katolištvu, islam in judovstvo v večini pogledov sovpadajo pri interpretaciji neheteroseksualne matrice in se pri tem sklicujejo na svete tekste. Pri slednjih izstopa zgodba o Sodomi, ki po prepričanju tradicionalnih pogledov vseh treh religij, govori o mestu, ki ga je bog kaznoval zaradi sodomije in z njo povezanih homoseksualnih odnosov. V diplomskem delu zoperstavimo tem prepričanjem nasprotujoče interpretacije nekaterih teoretikov. Med njimi izpostavljam Boswella, Cromptona in Greenberga, ki na podlagi dolgoletnih raziskav zaključujejo, da bog Sodome ni kaznoval zaradi homoseksualnih dejanj, temveč zaradi greha negostoljubnosti. Zgodba naj bi homoseksualni aspekt dobila kasneje, s prevodi v druge jezike.

Poleg analize interpretacij homoseksualnosti v okviru omenjenih religij, v diplomskem delu analiziramo tudi različne podporne skupine, kjer nekatere skladno s tradicionalnimi pogledi obljublajo spreobrnitev iz homoseksualnosti v heteroseksualnost, druge pa v skladu z modernejšimi interpretacijami razumejo težave homoseksualnih vernikov in jim pri tem nudijo vso podporo. Analiziramo tudi informacije, ki jih dobivajo mlajši verniki glede vprašanja homoseksualnosti in njene grešnosti. Pri tem nam kot vir služijo zlasti podatki, pridobljeni iz intervjujev s predstavniki vsake obravnavane verske skupnosti v Sloveniji.

Poleg ločene analize krščanskega, islamskega in judovskega odnosa do koncepta neheteroseksualnosti, diplomsko delo zaključimo s primerjavo odnosa, ki ga gojijo navedene religije do homoseksualnosti in homoseksualnih vernikov.

KLJUČNE BESEDE: homoseksualnost, religija, krščanstvo, katolištvo, islam, judovstvo, LGBT, vernik, mladi.

SUMMARY

B. A. Dissertation deals with the attitude of three of the world's largest monotheistic religions towards non-heterosexuality (especially towards homosexuality). Christianity, with the emphasis on Catholicism, Islam, and Judaism in most cases coincide with each other when interpreting the non-heterosexual matrix and by doing so refer to sacred texts. In these texts, the story of Sodom steps out, since it, according to traditional views of all three religions, speaks about a city which God punished for sodomy and related homosexual relations. The dissertation tackles these beliefs with opposing interpretations of several theoreticians. Amongst them we expose Boswell, Crompton and Greenberg, who, on a basis of long-lasting research, draw a conclusion that God didn't punish Sodom due to homosexual actions, but because of the sin of non-hospitality. The story is believed to gain homosexual aspect later, with translation to other languages.

Besides the analysis of homosexuality interpretations within the framework of already mentioned religions, the dissertation also analyses different support groups, where some of them, in accordance with traditional views, promise the conversion from homosexuality to heterosexuality, while others rely on modern interpretations when understanding homosexual believers' problems and offering them support. We also analyse the information given to younger believers regarding the question of homosexuality and its sinfulness. An important source for this analysis were the data, acquired from interviews with presentatives of each of the discussed religious communities in Slovenia.

Besides the separate analysis of Christian, Islamic and Jewish attitude towards the concept of non-heterosexuality, the dissertation ends with the comparison of attitude that the mentioned religions have towards homosexuality and homosexual believers.

KEY WORDS: homosexuality, religion, Christianity, Catholicism, Islam, Judaism, LGBT, believer, youth.

KAZALO

ZAHVALA.....	ii
POVZETEK.....	iii
SUMMARY.....	iv
1. UVOD.....	1
2. KRŠČANSTVO IN HOMOSEKSUALNOST.....	3
2.1. ZGODOVINSKI PREGLED KRŠČANSKEGA ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI.....	3
2.1.1. Začetki krščanstva in homoseksualnost v svetih tekstih.....	4
2.1.2. Srednji vek.....	9
2.1.3. Pozni srednji in novi vek.....	14
2.1.4. 20. stoletje.....	18
2.2. SODOBNE KRŠČANSKE INTERPRETACIJE HOMOSEKSUALNOSTI.....	19
2.3. PRENOS KRŠČANSKEGA (KATOLIŠKEGA) ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI NA MLADE (VERNIKE).....	29
2.4. KRŠČANSKE PODPORNE SKUPINE.....	35
2.4.1. Krščanske podporne skupine, ki podpirajo LGBT vernike.....	37
2.4.2. Krščanske podporne skupine, ki ne podpirajo LGBT vernikov.....	38
2.4.3. Krščanske podporne skupine, namenjene mladim (vernikom).....	48
2.4.4. Slovenska katoliška podpora skupina.....	52
3. ISLAM IN HOMOSEKSUALNOST.....	55
3.1. ZGODOVINSKI PREGLED ISLAMSKEGA ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI S SODOBNIMI INTERPRETACIJAMI.....	55
3.1.1. Homoseksualnost v šeriatskem pravu.....	56
3.1.2. Pasivna in aktivna vloga v islamski homoseksualnosti.....	58
3.1.3. Lezbištvo v islamu.....	59
3.1.4. Islamski homoeroticizem.....	59
3.1.5. Homoseksualnost v sodobnem islamskem svetu.....	61
3.2. ISLAMSKE PODPORNE SKUPINE.....	64
3.2.1. Islamske podporne skupine, ki podpirajo LGBT vernike.....	65
3.2.2. Islamske podporne skupine, ki ne podpirajo LGBT vernikov.....	69
3.2.3. Islamske podporne skupine, namenjene mladim vernikom.....	74

4. JUDOVSTVO IN HOMOSEKSUALNOST	77
4.1. ZGODOVINSKI PREGLED JUDOVskega ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI S SODOBNIMI INTERPRETACIJAMI	77
4.1.1. <i>Začetki</i>	77
4.1.2. <i>Razlogi za prepoved homoseksualnosti</i>	79
4.1.3. <i>Greenbergova analiza</i>	81
4.2. SODOBNO RAZLIKOVANJE MED RAZLIČNIMI LOČINAMI JUDOVSTVA... ..	87
4.3. JUDOVske PODPORNE SKUPINE	93
4.3.1. <i>Judovske podporne skupine, ki podpirajo LGBT vernike</i>	93
4.3.2. <i>Judovske podporne skupine, ki ne podpirajo LGBT vernikov</i>	100
4.3.3. <i>Judovske podporne skupine, namenjene mladim vernikom, vključno s prenosom tovrstnih vsebin nanje</i>	106
5. SKLEP	113
6. VIRI	116
7. PRILOGE	126
PRILOGA A: Intervju z Rimskokatoliško cerkvijo v Republiki Sloveniji	126
PRILOGA B: Intervju z Islamsko skupnostjo v Republiki Sloveniji	133
PRILOGA C: Intervju z Judovsko skupnostjo v Republiki Sloveniji.....	138
IZJAVA O AVTORSTVU.....	142

1. UVOD

Diplomsko delo predstavlja kritično analizo treh največjih monoteističnih religij v svojem odnosu do neheteroseksualnosti. Skozi podrobno primerjavo sekundarnih virov bomo poskušali potrditi hipotezo, da verska identiteta izključuje homoseksualno. S tem bo tudi glavno vodilo analize vprašanje: Ali je homoseksualni vernik enakovreden heteroseksualnemu? V delu pri tem raziskujemo tri svetovne monoteistične religije, in sicer krščanstvo s poudarkom na katolištvu, islam ter judovstvo. Vsako religijo predstavljamo v ločenem delu, skupna primerjava, ki je deloma vpeta že v osrednjem delu, pa svojo izpeljavo dobi v sklepu.

V analizi se sicer večinoma uporablja izraz homoseksualec, vendar se delo ne dotika izključno gejev in lezbijk. V delih, kjer gre tudi za druge oblike neheteronormativnosti bodisi biseksualca, transseksualca oz. na splošno osebo, ki se sprašuje glede svojih seksualnih nagnjenj ali identitete, je to izrecno navedeno. Poleg tega je potrebno razložiti tudi izbor religij. Sprva je namen presegal primerjavo treh religij, z vpeljavo tudi hinduizma, vendar je kompleksnost že pri teh treh religijah omejila diplomsko delo na analizo krščanstva, islama in judovstva. Kot je že omenjeno, pri krščanstvu izstopa zlasti katolištvo. Tudi tu velja omeniti, da so tisti deli diplomske naloge, ki se dotikajo izrecno katolištva in deli, ki se dotikajo krščanstva, primerno označeni.

V prvem delu naloge analiziramo krščanstvo in njegov odnos do homoseksualnosti, in sicer do homoseksualnih nagnjenj ter dejanj. Sledi mu analiza islamskega in na koncu judovskega odnosa do homoseksualnosti, kjer prav tako ločujemo med nagnjenji in dejanji. V vsakem delu je predstavljena analiza zgodovinskih dogodkov, povezanih z odnosom religije do homoseksualnosti, ter analiza sodobnega odnosa.

Sledi primerjava različnih podpornih skupin, od tistih, ki ponujajo razne metode spreobrnitve v heteroseksualnost, do tistih, ki podpirajo tudi neheteroseksualne vernike. Poleg tega analiziramo tudi informacije, ki jih dobivajo mlajši verniki glede vprašanja, kot je povezava homoseksualnosti in religije. Hkrati pa predstavimo tudi podporne skupine, eksplicitno namenjene prav njim. Vsebine, ki jih mladi dobivajo

glede vprašanja homoseksualnosti in njene umestitve v religijski okvir, so se izkazale kot izjemno pomembne, saj so mladi tisti, ki se še razvijajo, zato imajo informacije, ki jih prejemajo, večji vpliv.

Končne ugotovitve odnosa vsake religije do homoseksualnosti predstavljamo v sklepu, kjer odgovorimo na naslednja raziskovalna vprašanja:

- Sta verska in homoseksualna identiteta združljivi?
- Je religija netolerantna do homoseksualnosti?
- Ali religija zavrača homoseksualne vernike?
- Ali religija usmerja mlajše vernike v nestrpnost do homoseksualnih oseb?
- Obstajajo razlike med tremi religijami glede odnosa do homoseksualnosti?

Temeljni namen dela je kritična analiza sekundarnih virov, kjer z medsebojno primerjavo ugotovitev različnih teoretikov iščemo odgovor na vprašanje LGBT (lezbijke, geji, biseksualci, transseksualci) vernikov; če jih njihova vera priznava kot enakovredne vernike s heteroseksualnimi. Empirični del gradijo polstrukturirani intervjuji s predstavniki vseh treh religij na področju Republike Slovenije, ki so vpeti že v samo delo, v celoti pa predstavljeni na koncu diplomskega dela, v prilogah.

Skozi celotno analizo bomo skušali prikazati, da vse tri religije v svojem odnosu do neheteroseksualnosti ne zasedajo le ene pozicije. Poleg tega si prizadevamo tudi za konstruktivno analizo sodobnega stanja, v katerem se LGBT verniki soočajo s še vedno močno zakoreninjenimi tradicionalnimi pogledi. Kljub razvoju moderne družbe in določenimi pridobljenimi pravicami homoseksualcev, se je izkazalo, da na področju krščanstva, islama in judovstva heteroseksualna matrica še vedno ostaja edina priznana in zaželjena oblika spolnosti vernikov.

2. KRŠČANSTVO IN HOMOSEKSUALNOST

2.1. ZGODOVINSKI PREGLED KRŠČANSKEGA ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI

Temeljni vir preučevanja zgodovine krščanskega odnosa do homoseksualnosti je delo nekdanjega profesorja zgodovine na univerzi Yale Johna Boswella, ki v dopolnjenem delu 'Krščanstvo, družbena strpnost in homoseksualnost' (2005), temelječem na njegovem predhodnem raziskovanju v 80. letih, predstavi dolgoletno študijo odnosa krščanstva zahodnega sveta do gejev in lezbijk od začetka krščanstva do 14. stoletja. Redki drugi viri so tako izčrpno posegli v samo zgodovino odnosa, še redkejši pa so se tako natančno dotaknili samih prevodov staropisemskih tekstov in ob tem nastajajočih napakah, kot je to storil Boswell. Eden najboljših primerov je še delo Louisa Cromptona (2006), 'Homosexuality and civilization', v katerem avtor nemalokrat nasprotuje Boswellovim trditvam.

Boswell zavrača splošno predstavo o tem, da je vzrok za nestrpnost do gejev in lezbijk krščansko ali kakšno drugo versko prepričanje (Boswell 2005, str. 18). Poleg tega trdi, da so predsodki do (seksualnosti) gejev in lezbijk privedli do ponarejanja zgodovinskih virov globoko v dvajseto stoletje, kar predstavlja velik problem pri rekonstrukciji njihove zgodovine. Znani so namreč antični primeri spreminjanja spola ljubljene osebe, da bi bila razmerja heteroseksualna, in izpuščanje kritičnih delov pri prevajanju besedil starega veka v angleščino. To pa seveda posledično onemogoča verodostojno analizo odnosa starega veka do gejev in lezbijk (prav tam, str. 29 – 33).¹ U. Ranke-Heinemann nasprotno trdi, da svetovne vere nasprotujejo neheteroseksualnim praksam. Razlog krščanskega, judovskega in islamskega nasprotovanja homoseksualnosti je namreč v mitu o posamezniku kot nepopolni polovici – ker je ženska tvorila izvorno telesno enoto z moškim, ponovno postaneta eno v zakonu. To naj bi bil odgovor na vprašanje, zakaj je homoseksualnost nekaj

¹ V poglavjih, ki se dotikajo analize zgodovine, besedi gej in lezbijka označujeta razmerja med osebami istega spola in ne homoseksualne identitete. Foucault umesti nastanek homoseksualca kot osebnosti v 19. stoletje, ko postane osebnost z neko preteklostjo, zgodovino, otroštvom, značajem, načinom življenja. Psihološka, psihiatrična, medicinska kategorija homoseksualnosti nastopi leta 1870 z Westphalovim člankom o nasprotnih spolnih občutjih (Foucault 2000, str. 47).

nenaravnega, saj je združitev v eno meso možna le med moškim in žensko (Ranke-Heinemann 1992, str. 332).

2.1.1. Začetki krščanstva in homoseksualnost v svetih tekstih

Vpogled v zgodovino krščanskega odnosa Boswell začne ob propadu rimskega imperija v 5. stoletju, ko ga nadomestita dve sili, krščanstvo in barbari. V tem času je bilo moč zaznati veliko spremembo moralnega ozračja, ki je še v prejšnjem stoletju veljalo za zelo strpno in odprto do gejev in lezbijk (Boswell 2005, str. 103). Tej tezi delno nasprotujeta Greenberg in M. Bystry, ki navajata določeno nestrpnost do homoseksualcev že prej, in sicer v 3. stoletju, ko rimski imperij še ni postal krščanski (1982, str. 526). Z njima se strinja tudi U. Ranke-Heinemann, ki trdi, da sta sovraštvo do sle in telesa ter seksualni pesimizem dediščina antike in nikakor ne doprinos krščanstva, ki pa sicer ne dopušča takšnih oblik seksualnega vedenja (1992, str. 9). Kljub spremembi moralnega ozračja, ki je po mnenju Kuharja (2001, str. 34) posledica prevlade hebrejskega odnosa do seksualnosti, je Boswell povsem prepričan, da samo Sveto pismo ni z ničimer odvrčalo zgodnjih kristjanov od homoseksualnih odnosov – beseda homoseksualnost se v hebrejščini, grščini, sirščini ali aramejščini sploh ne pojavi (2005, str. 104). Razlog, zakaj ljudje prepoved homoseksualnosti vseeno povezujejo s samim Svetim pismom, je po njegovem mnenju v svetopisemskih zgodbah, med katerimi je najbolj znana zgodba o Sodomi v Genezi (prva Mojzesova knjiga). Razlogi, zakaj je Bog uničil mesto, so različni. Boswell omeni štiri interpretacije: zaradi vsesplošne pokvarjenosti prebivalcev; zaradi hotenja prebivalcev, da posilijo dva angela; zaradi homoseksualnega občevanja prebivalcev z angeloma in zaradi negostoljubnosti do božjih odposlancev. Boswell je prepričan, da je najbolj verodostojna verzija zadnja, nikakor pa ni razlog homoseksualnost prebivalcev, saj noben tekst v Stari zavezi Sodome ne povezuje s tem grehom (prav tam, str. 105 – 106). S to interpretacijo se strinja tudi Bailey, ki je prepričan, da so antihomoseksualni aspekti zgodbi dodani pozneje, poleg tega pa se nobene druge biblične obsodbe homoseksualnosti ne sklicujejo na dogodek v Sodomi (Bailey v Kuhar 2001, str. 33). Prav tako tudi Crompton dodaja, da v Jezusovih

omembah mesta Sodoma in Gomora ni zaslediti sodbe homoseksualnosti, ampak negostoljubnosti. Bailey je celo izvedel izčrpno študijo o povezavi Sodome in homoseksualnosti in prišel do ugotovitev, da se povezava prvič pojavi v delu Filona Aleksandrijskega, ki je živel v času Jezusove prisotnosti, od leta 20 pred našim štetjem do l. 40 našega štetja² (Bailey v Crompton 2006, str. 112, 136). Tovrstne interpretacije omenja tudi Bardello, ki zgodbo o Sodomi označi za 'tekst terorja', ki grozi homoseksualcem in omogoča tako religijsko kot politično diskriminacijo neheteronormativnih praks. Homoseksualno konotacijo pa tudi po njegovem mnenju dobi v času Filona Aleksandrijskega (2001, str. 122).

Homoseksualnost je eksplicitno omenjena v tretji Mojzesovi knjigi (t.i. Leviticus oz. poslovenjeno Levitik), ki spada v Staro zavezo (Sveto pismo Stare in Nove zaveze 1997, str. 149). Tretja Mojzesova knjiga naj bi moškemu prepovedala občevanje z drugim moškim (tako kot z žensko), saj bi to predstavljalo gnusobno dejanje. Natančneje: *»Ne smeš ležati z moškim kakor se leži z žensko; to bi bila gnusoba.«* (3 Mz, 18)³ Kljub navidez enostavni trditvi, je potrebno pojasniti sam koncept gnusobnega dejanja – slednje ni interpretirano kot zlo samo po sebi, kot sta npr. posilstvo ali kraja, temveč kot obredno nečisto dejanje, kar je za Jude sorazmerno primerljivo z uživanjem svinjine ali s spolnim odnosom med menstruacijo (Boswell 2005, str. 112). Večina zgodnjih kristjanov je bila spreobrnjenec iz poganskih narodov in odnos do judovske postave je bil ambivalenten, saj je bila večina zapovedi judovske postave izjemno mučnih za spreobrnjene pogane, kar je celo gnalo zgodnje cerkev v razmišljanja, če je judovska postava sploh obvezujoča za poganske kristjane. Leta 49 so tako na cerkvenem koncilu v Jeruzalemu odločili, da za nejudovske kristjane Mojzesova postava ni obvezujoča (prav tam, str. 114 – 115).

Vprašanja ženske homoseksualnosti se Biblija dotika le v 'Pismu Rimljanom' (Nova zaveza), vendar ne povsem jasno. Pavel je omenjeno pismo napisal, ko je bil v Korintu v času med koncem leta 54 in začetkom leta 59 (Sveto pismo Stare in Nove zaveze 1997, str. 1683). V delu 'Krivda človeštva' opisuje zmotno delovanje ljudi, med katero sodi tudi opis, da so ženske zamenjale naravno občevanje s protinaravnim

² Podatki o letnici rojstva in smrti dostopni na Wikipedia, Filon Aleksandrijski: http://hr.wikipedia.org/wiki/Filon_Aleksandrijski, 29.12.2009.

³ Sveto pismo Stare in Nove zaveze 1997, str. 170.

(kar eksplicitno ne pomeni nujno homoseksualnega dejanja) in podobno so se tudi moški odrekli naravnemu občevanju in se vneli drug za drugega. Opis se veliko bolj dotakne problema moškega občevanja kot pa ženskega: »Božja jeza se namreč razodeva iz nebes nad vsakršno brezbožnostjo in krivičnostjo ljudi, ki s svojo krivičnostjo dušijo resnico... Čeprav so namreč Boga spoznali, ga niso kot Boga slavili ali se mu zahvaljevali, marveč so postali v svojih mislih prazni in nespametno srce jim je otemnelo. ... Zato jih je Bog prepustil poželenjem njihovih src, v nečistost, tako da so sami skrunili svoja telesa. ... Zaradi tega jih je Bog prepustil sramotnim strastem. Njihove ženske so namreč zamenjale naravno občevanje s protinaravnim, podobno so tudi moški opustili naravno občevanje z žensko in se v svojem poželenju vneli drug za drugega. Moški so počenjali nespodobnosti z moškimi in tako sami na sebi prejeli povračilo, ustrezno svoji zablodi. ... Čeprav poznajo Božji zakon, po katerem so tisti, ki delajo takšne stvari, vredni smrti, jih ne samo počenjajo, temveč tistim, ki jih delajo, celo pritrjujejo.« (Rim 1)⁴

Citat je potrebno pogledati v širšem okviru. Pavel naj bi v tem odstavku govoril o nesprejemljivosti zatajitve lastne narave. To pomeni, da če heteroseksualna oseba občuje z drugo osebo na način, ki ni v njeni naravi, nastane problem. Isto logiko razmišljanja bi potem lahko prenesli tudi na homoseksualne osebe – če npr. homoseksualec občuje na njemu nenaraven način, npr. v prisiljenem heteroseksualnem odnosu, prav tako nastane problem (Kuhar 2004, str. 33).

Boswell v svojem delu navaja tudi ljubezenske zveze med osebami istega spola, ki so imele pomembno mesto v Stari zavezi – znane so namreč zveze med Savelom in Davidom, Davidom in Jonatanom, Ruto in Naomi, ki so dobivale celo erotični podton. Na podlagi tega sklene, da v vseh knjigah, ki so bile združene v krščansko Sveto pismo, se homoseksualni odnosi eksplicitno prepovedujejo le na enem mestu – v tretji Mojzesovi knjigi, ki pa zaradi konteksta, opisanega zgoraj, ni dovolj za končni sklep, da gre za moralni zakon (2005, str. 117 – 125). Krščanski pisci se tudi niso toliko posvečali temam homoseksualnosti, ker so bile fokus pisanja zlasti heteroseksualne zveze, saj so slednje vodile do mnogih socialnih vprašanj in problemov, kot so veliko število sirot, preživnine, matere samohranilke, splav, ipd.

⁴ Sveto pismo Stare in Nove zaveze 1997, str. 1687.

Teh posledic kristjani homoseksualnim zvezam niso pripisovali (prav tam, str. 128 – 129).

Kljub omenjenemu je Boswell (2005, str. 131 – 142) še vedno prepričan, da se je odnos do homoseksualnosti ob propadu rimskega imperija korenito spremenil. V čem je torej iskati razlog, če ne v uveljavitvi krščanstva? Njegov odgovor je v naraščajoči ruralizaciji urbanih kulturnih središč, v redčenju mestne elite, v prehajanju nadzora nad cesarstvom v roke vojsk in generalov, v naraščajoči moči absolutizma rimske oblasti, v globokih spremembah tradicionalnih vrednot mest, ki so med drugim odprle mesto stoicizmu in določenim vejam krščanstva, ki poudarjajo spolno nrvnost in samoodpovedovanje ter prepoved spolnega užitka in seksualnih odklonov, kar poudarita tudi Greenberg in M. Bystryń (1982, str. 524). Sledile so spremembe tudi na zakonski ravni – leta 342 so bile prepovedane istospolne zakonske zveze⁵, leta 390 pa je bila uzakonjena prva telesna kazen za homoseksualno dejanje (Boswell 2005, str.135).

Crompton se s tem ne strinja. Leto 313 je namreč leto, ko je cesar Konstantin izdal Milanski edikt, s katerim je uzakonil toleranco do krščanstva in omogočil širjenje te vere do te točke, da je postala državna religija. Prav prevlada krščanstva je za Cromptona vzrok spremembe moralnega ozračja, saj je posledično prinesla strožje interpretacije homoseksualnosti. Poleg tega so se od tega trenutka naprej sodbe poganstva usklajevale s sodbami homoseksualnosti, kar je opazno tekom nadaljnje zgodovine. Sledili so številni edikti, ki so gojili nestrpen odnos do homoseksualnosti; sprva le do pasivnih partnerjev, kasneje pa do obeh udeležencev spolnega odnosa (2006, str. 129 – 133).

Krščanstvo, ki je bilo od četrtega stoletja dalje uradna religija rimskega cesarstva, je po Boswellovem mnenju postalo prevodnik, ki je omogočil prodor toge morale tudi naprej v Evropo, a ni bilo njen tvorec. Spolna svoboda se je omejevala do meja, ki so presegle meje vere. Zgodnjekrščanski vladarji so uvedli vrsto kazni za homoseksualne odnose, toda protihomoseksualna čustva nikakor niso bila značilnost

⁵ Prve sodne postopke proti homoseksualnemu vedenju v rimski državi Boswell umešča v 3.stol.n.št., ko je bila sprejeta vrsta zakonov, ki so urejali različne vidike homoseksualnih odnosov, od spolnih napadov na mladoletnike do gejevskih in lezbičnih zakonskih zvez (Boswell 2005, str. 83). Istospolne zakonske zveze so bile v tem obdobju splošno znane in celo zakonite. Prepovedane so bile leta 342 (prav tam, str. 135).

krščanstva, kar dokazujejo tudi filozofske tradicije, na katerih se je krščanstvo napajalo. Mednje poleg Svetega pisma sodijo še aleksandrijske novoplatonistične šole, dualistični odpor do telesa in telesnih užitkov ter stoični koncepti naravne seksualnosti. Dualisti so homoseksualni užitek pojmovali dvojno – za določene je bil hujši od heteroseksualnega, za druge pa celo blažji. Tovrsten pristop je odražal nejasno naravo odnosa do homoseksualnosti, zato ne moremo sklepati, da je vodil krščanstvo v interpretiranje slednjega kot grešne narave ljudi. Tudi novoplatonizem je bil protisloven; za Platona je na enem mestu homoseksualnost oddaljevanje od poti do popolnosti, vendar drugje še vedno izhaja iz naravnih načel. Stoicizem pa kljub zagovarjanju prokreacije kot edine naravne rabe spolnosti ni vir oporekanja homoseksualnosti, saj je slednja za njih moralno nevtralna. Boswell tako sklene, da med zgodnjimi kristjani ni obstajal splošen predsodek do gejev in lezbijk, ampak celo nasprotno – mnogi ugledni kristjani, tudi kanonizirani, so gojili odnose, ki bi jih lahko označili za homoseksualne (2005, str. 139 – 148). U. Ranke-Heinemann stoike na drugi strani omenja tudi v kontekstu nasprotovanja homoseksualnosti. Omeni namreč mlajšega sodobnika Seneke, Musonija, ki je izrecno nasprotoval preprečevanju zanositve, saj je spolni odnos dejanje zaploditve, kar posledično pomeni tudi nasprotovanje homoseksualnosti (1992, str. 12). V ta kontekst bi med drugim lahko uvrstili tudi tezo Greenberga in M. Bystrya, ki temelji na prepričanju, da krščanska nestrpnost do neprokrativne spolnosti ni bila usmerjena le na homoseksualnost, saj se je dotikala različnih oblik spolne aktivnosti (1982, str. 524).

Poleg poganske askeze in protierotične tradicije je vsekakor potrebno omeniti tudi krščansko tradicijo strpnih in celo pozitivnih pogledov na ljubezen in erotiko, kar je vidno v delih Avzonija, Apolarja, sv. Janeza Damaščana, Marboda Rennskega in drugih. Poleg tega je glede presojanja teže greha homoseksualnosti potrebno omeniti tudi dejstvo, da je veliko cerkvenih očetov, ki je obsojalo homoseksualno vedenje, bilo enako neprizanesljivo tudi do vedenj, ki so danes povsem sprejemljiva v krščanski skupnosti, kot so npr. posojanje denarja z obrestmi, spolni odnos med menstruacijo, nošenje nakita, obarvanih tkanin, britje, redno kopanje, nošenje lasulj, služba v državni upravi ali vojski, fizično delo ob praznikih, obrezovanje, ipd. (Boswell 2005, str. 175 – 178).

Če povzamemo opis prevlade krščanstva in hkrati tudi čas zgodnjega srednjega veka, lahko zaključimo, da je ta čas zaznamoval zaton mest, kar je prineslo posledice tudi za geje in lezbijke. Iz tega obdobja je ohranjenih zelo malo tekstov, ki se dotikajo homoseksualnosti. Istospolne prakse, ki so se prej odražale v javnosti preko istospolnih porok in prostitucije, izginejo iz javnega obličja. Omeniti velja tudi dejstvo, da je bilo omejevanje osebne svobode za vse ljudi enako. Homoseksualno vedenje postane z zakonom prepovedano šele 200 let po razglasitvi krščanstva za državno religijo – leta 533, ko rimski cesar Justinijan homoseksualno dejanje uvrsti v kategorijo prešuštva, ki je kaznovano (prav tam, str. 181 – 200). Crompton dodaja, da tovrstna Boswellova interpretacija vodi do zaključka, da zgodnje krščanstvo ni bilo nestrpno do homoseksualnosti, saj je Justinijan nastopil šele 200 let po njegovi uveljavitvi. Kljub temu dodaja, je bil eden izmed izrazito vernih ljudi, kar vsekakor pomeni, da je krščanstvo nanj močno vplivalo in bi s tem lahko predstavljalo drugačno sliko začetka, kot meni Boswell (Crompton 2006, str. 144). Justinijanovega zakona drugi cerkveni dostojanstveniki niso podprli, kar bi lahko predstavljalo razlog, zakaj kaznovanja ni bilo veliko. Razlog, zakaj naj bi Justinijan sploh kriminaliziral homoseksualnost, pa naj bi se skrival celo v njegovih apetitih po premoženju obtoženih (Boswell 2005, str. 184, 185).

2.1.2. Srednji vek

Že na začetku velja omeniti to, da je veliko sprejetih zakonov v srednjem veku nastalo brez podpore cerkve, kar naj bi kazalo celo na samo homoseksualnost znotraj njenih okvirov. Izven Španije so bili zakoni proti homoseksualnosti zelo redki. Do devetega stoletja so imele vse evropske pokrajine svoj krajevni zakonik, vendar noben ni prepovedal homoseksualnih odnosov. Cerkevni možje v obdobju zgodnjega srednjega veka homoseksualnosti niso pripisovali velike teže, kar označuje njihov odnos kot ravnodušen. V tem času je bilo celo običajno t.i. strastno prijateljstvo, ki se pojavi v duhovniškem pisanju in tedanji ljubezenski liriki. Boswell celo zaključi, da je bil ljubeč odnos med učiteljem in učencem v verskih skupnostih srednjeveški ideal (2005, str. 181 – 200).

V mestih mavrske Španije, ki so edina ohranila cvetočo in vplivno urbano kulturo skozi ves srednji vek, so geji in lezbijke doživljali razcvet. Vzrok naj bi bil v islamski kulturi, ki je tu prednjačila, saj kot meni Boswell, Koran in zgodnji islamski verski spisi sicer razkrivajo blago negativen odnos do homoseksualnosti, vendar ga je tedanja španska islamska skupnost prezrla in homoseksualnost vrednotila zelo nevtralnno, če ne celo z občudovanjem. Kljub temu je potrebno dodati, da tovrsten odnos nikakor ni posledica sekularizacije, saj so, kot dodaja Boswell, bili mnogi avtorji gejevske erotične lirike na Iberskem polotoku učitelji Korana, verski voditelji ali sodniki, skoraj vsi pa so poleg ljubezenske lirike pisali tudi pobožne stihe. V mestih je bila krščanska skupnost bolj uveljavljena, kulturni stik islama in krščanstva pa je bil intenziven in stalen; celo v tej meri, da je prenekateri musliman imel krščanskega ljubimca (prav tam, str. 206 – 210).

Redki teološki ugovori zoper homoseksualnosti v zgodnjem srednjem veku so v glavnem temeljili na predstavi o nečistosti in nezaželenem izločanju semena. Izraz sodomija, ki se je razširil, je označeval vsako izločanje semena, ki ni bilo namenjeno spočetju zakonitega potomstva v zakonski zvezi. Eden redkih, ki je komentiral lezbištvo v srednjem veku, je bil Hinkmar Reimski, eden najvplivnejših teologov karolinške dobe. Z izrazom sodomija je označil vsa neprokreativna in nekatera potencialno prokreativna spolna dejanja. Problem je videl v izločanju semena na neprimeren način (pri spolnem odnosu z redovnico, s sorodnico, sorodnikovo ženo, poročeno žensko, z vsako žensko na način, ki onemogoča spočetje, z živaljo ali med menstruacijo). Prepričan je bil, da lahko tudi ženske neprimerno izločajo 'seme'. V spolnem odnosu namreč uporabljajo pripomočke, da bi se vzdražile in rabo spolnega organa spremenijo v nenaravno ter grešijo z nečistovanjem na lastnih telesih. Boswell vseeno zaključí, da so to bila redka stališča, sprva sicer še zelo okrepljena po propadu rimskega cesarstva, ščasoma pa vedno manj, ko so začela izgubljati svoj vpliv z vnovičnim vzponom mest, ki so Evropo zopet približala antičnemu duhu (prav tam, str. 214 – 218). Cromton nasprotno trdi, da je karolinško dobo potrebno podrobneje pogledati. Karel Veliki, frankovski kralj 8. stoletja, je namreč strogo nastopil proti homoseksualnosti. V času njegove vlade naj bi Cerkev izdala vsaj sedem ediktov, ki so se sklicevali na homoseksualnost (2006, str. 156).

Vzpon mest, ki predstavlja stabilizacijo gospodarskih, družbenih in političnih ustanov, oživljeno trgovino, tehnološki napredek, spremembe podnebja, hitro rast prebivalstva, itd. Evropo v času od 10. do 14. stoletja korenito preoblikuje in po mnenju Boswella zlasti med 11. in 12. stoletjem pozitivno vpliva na homoseksualno skupnost. V literaturo se vrne erotična strast, tako heteroseksualna kot homoseksualna, Cerkev doživi prenavo in preporod. Znotraj cerkve se pojavita dve nasprotujoči si težnji – manjša skupina asketov si prizadeva doseči sankcije proti homoseksualnosti, vendar je neuspešna, druga skupina pa začne zagovarjati pozitivno vrednost homoseksualnih odnosov. Sv. Peter Damiani si na vse načine prizadeva okrepiti negativen odnos do homoseksualnosti, vendar naleti na gluha ušesa. Urban II., reformator, celo poziva v prvo križarsko vojno, vendar tudi njegove tendence proti gejem in lezbijkam spodletijo. Vzniknila so celo prva prizadevanja, da bi oblikovali teologijo, ki bi izražanje istospolnih občutij vključila v najbolj cenjen krščanski slog življenja – v redovništvo. Med redovniki in svetno duhovščino so se razcvetela strastna prijateljstva. Homoseksualna nagnjenja pa niso bila vezana zgolj na duhovščino, temveč so jih pripisovali tudi nekaterim najvidnejšim necerkvenim osebnostim tedanjega časa (Boswell 2005, str. 219 – 240).

Novost v tem času predstavlja izražanje homoerotične privlačnosti. Ugledni kleriki so uporabljali odkrito gejevske seksualne teme in jezik. Gejevstvo in lezbištvo prične opevati tudi heteroseksualna literatura – najbolj znan je lik Ganimeda, lepega trojanskega princa, ki ga Zevs v podobi orla odnese na Olimp, kjer bogovom streže ambrozijo. Ganimed je služil kot arhetip lepega moškega, v visokem srednjem veku pa se uporablja kot izraz za geje na splošno. Obstoj gejevske subkulture nakazuje tudi oživitev moške prostitucije. Ves razcvet je trajal do 13. stoletja, ko zopet sledi velik zaton gejevske in lezbične subkulture, tako mračen in intenziven, da po mnenju Boswella šele 20. stoletje lahko zopet primerjamo s cvetočim enajstim in dvanajstim (prav tam, str. 260 – 276). Crompton te trditve opiše kot pretiravanje, saj so po njegovem mnenju v času razcveta redki pisci odkrito govorili o istospolnosti, poleg tega pa, če bi subkultura sploh obstajala, bi obstajali tudi dokazi o tolerantnosti do istospolne ljubezni. 11. in 12. stoletje po njegovem mnenju tako nista odraz velikega

razcveta, temveč le peščice avtorjev, ki so si upali odkrito pisati o tej temi (2006, str. 183).

Trinajsto in štirinajsto stoletje označujeta srednji vek kot temačno obdobje človeške zgodovine. Gre za čas naraščajočega absolutizma, inkvizicije, izdanih zakonov in odlokov, sovraštva do tujega, križarskih vojn, ipd. Judje postanejo ena prvih žrtev nestrpnosti. Slednji se ne izognejo niti homoseksualci niti celo red templarjev. Križarske vojne so se usmerile k homoseksualcem, še bolj pa k muslimanom, ki naj bi okužili Evropo tudi s svojimi nasilnimi seksualnimi dejanji. Homoseksualce so začeli povezovati tudi s heretiki. Pred trinajstim stoletjem v Evropi nikjer ni bilo civilnega zakona, ki bi za homoseksualna dejanja predvidel smrtno kazen. V letih med 1250 in 1300 pa so postala po večini kazniva s smrtjo. Za smrtno obsodbo je zadostovalo eno samo dokazano dejanje, vendar so dokazi samega izvajanja smrtne obsodbe izjemno redki (Boswell 2005, str. 279 – 312, Crompton 2006, str. 196 – 201). Razlog, zakaj je prišlo do spremembe moralnega ozračja v 13. stoletju, naj bi bil po mnenju Boswella v manjši stopnji urbanizacije, čemur pa Greenberg in M. Bystryn nasprotujeta – 13. stoletje je čas veliko večje urbanizacije Evrope, kar Boswellovo tezo postavlja pod vprašaj (1982, str. 526). Kakor koli, Tomaž Akvinski v svojem delu 'Summa theologiae' oz. Teološka suma uvede posebno skupino spolnih grehov, t.i. grehi proti naravi, ki vključujejo masturbacijo, spolni stik z živaljo, homoseksualni spolni stik in neprokreativni heteroseksualni koitus (Boswell 2005, str. 328 – 332). Ti grehi so celo hujši od incesta, posilstva in skoka čez plot. Kljub temu pa velja omeniti tudi prepričanje Avguština in Akvinskega, da je žena pridružena možu samo za rojevanje otrok, kot tolažba v osamljenosti pa je bolj koristen drug moški. Tovrstno prepričanje je odraz katoliške deseksualizacije homoseksualnosti in njene umestitve v kontekst moške družbe, ki zaničuje ženske (Ranke-Heinemann 1992, str. 199, 335). Avrelij Avguštin v svojem delu 'Zakonski stan in poželenje' v prvi knjigi, napisani okoli leta 419, sicer prevzema prepričanje, da ima zveza moža in žene le namen prokreacije (1993, str. 36). Prepričan je, da so v zakonskem stanu tri dobre stvari, ki jih je potrebno ljubiti. To so otrok, zvestoba in zakrament (prav tam, str. 50). V drugi knjigi, napisani leta 420, odgovarja Julijanovim ugovorom na njegovo prvo delo (prav tam, str. 69 – 70). Julijan mu namreč poda

kritiko glede interpretacije Pisma Rimljanom. Julijan 'Krivdo človeštva' (Rim 1) razume, da prikazuje občevanje moškega in ženske kot nekaj naravnega in hvalevrednega, nečistost pa kot nekaj, kar posameznik izvaja po svoji volji in v nasprotju s čistostjo. Avguština kritizira, ker naj bi bil mnenja, da je potrebno obtoževati poželenje, saj so se prebivalci Sodome zaradi le-tega predajali grehom. Julijan poudari, da so grešili tudi s prevelikim uživanjem kruha in vina. Naj bi torej obtožili tudi stvaritev kruha in vina, kot bi stvaritev poželenja? Avguština mu odgovori, da kot prvo naravno občevanje ne pomeni nujno zakonskega občevanja, saj lahko mož nenaravno občuje tudi v zakonu. Gre za tiste oblike občevanja, kjer se uporablja del telesa, ki ni namenjen spočetju. Takšna oblika je nečista in protinaravna. Kot drugo pa mu poda repliko, da se kruha in vina ne kritizira zaradi požrešnih in pijanih, zato tudi poštenega odnosa zakoncev ne kritiziramo zaradi sramotne telesne sle – poželenja (prav tam, str. 97, 98). Poželenje, če vodi v prokreacijo, celo označi kot uporabo slabega v dobre namene: *»Kdor potemtakem uporablja to sramotno slo v dovoljenem telesnem odnosu, ta slabo uporablja dobro, kdor pa jo uporablja v nedovoljenem, slabo uporablja slabo.«* (prav tam, str. 99) Zdi se, da ima veliko težo greha pri Avguštinovem dojetju prav koncept poželenja. Če v razmerju ni poželenja, torej ni grešno. Avguština v Julijanu vidi osebo, ki sta ji telesno poželenje in sla človeka povšeči. A kaj bi bilo, če bi ljudje ravnali glede na ugodje? Tudi protinaravna raba teles bi lahko vzbujala ugodje. In če bi ji zakonci sledili, bi ogrozili dostojanstvo (prav tam, str. 121, 122).

Tudi ortodoksni vzhod ne ostane brezčuten – homoseksualnost obsodi kot enega glavnih grehov proti Bogu (Kuhar 2001, str. 38). V 14. stoletju seže sovraštvo še dlje; homoseksualnost se prične povezovati s čarovništvom, s herezijo, demonizmom in oderuštvom (prav tam, str. 39). Ligvorij je v svojih predlogih spovedniku, ki se ukvarja z osebami, ki jih nadleguje hudič, napisal, da mora slednje osebe vprašati, v kakšni obliki se jim hudič prikazuje – v moški ali ženski in v primeru, da je prišlo do spolnega odnosa s hudičem istega spola, je potrebno upoštevati tudi greh sodomije, tj. homoseksualnosti (Ranke-Heinemann 1992, str. 243). Na tem mestu je potrebno dodati, da se vse omenjene sodbe, naraščajoče sovraštvo do homoseksualnosti, primeri obsodb, ipd. navezujejo eksplicitno na moške. O lezbištvu

je izjemno malo znanega, zato Bailey zaključí, da je bilo lezbištvo v srednjem in novem veku ignorirano. Prvi znani edikt iz tega obdobja, ki se nanaša na istospolno dejanje dveh žensk, je Orleanski edikt iz leta 1260, ki grozi z zažigom obsojenih žensk, vendar šele, ko ju tretjič odkrijejo. Ščasoma so tako tudi ženske občutile sovraštvo v obliki obešanj, utopitev, zažiganja, ipd., a vsekakor kasneje kot moški (Bailey v Crompton 2006, str. 202 – 204).

2.1.3. Pozni srednji in novi vek

V 15. stoletju cerkev prevzame humanistične ideje, na novo obujene antične ideje Rima in Grčije. Ponovno se prebujajo homoeroticizem, umetniško najbolj utelešen v Michelangelovem kipu Davida (Kuhar 2001, str. 40 – 42). Verski vplivi na moralno, filozofsko in umetniško področje slabijo. Kljub tovrstnim pozitivnim premikom se je treba zavedati, da je to le del celotne zgodbe. V letih od 1400 do 1700 je namreč več moških in žensk občutilo negativen odnos do homoseksualnosti kot v času srednjega veka. Najbolj so to občutili v Španiji. Ferdinand II. Aragonski in Izabela Kastiljska sta okrepila kraljevsko moč in strogo nastopila proti vsem nekristjanom z močno inkvizicijo. Slednja je v času svojega delovanja ubila več kot 100 homoseksualnih moških. Po letu 1550 je število ubitih zaradi homoseksualnih dejanj celo presešlo število ubitih zaradi protestantizma, poleg tega pa je Španija v novo odkritem svetu Latinske Amerike izvajala pravi genocid nad homoseksualnimi moškimi. Lezbištva so se dotikali le poredko, kar dokazuje tudi dejstvo, da je leta 1560 sicer potekalo sojenje proti lezbijkam, vendar so kazni predpisali le za primere, v katerih je bil uporabljen umetni penis, kar zopet kaže na večjo grešnost moške homoseksualnosti (Crompton 2006, str. 245, 291 – 299).

Na Portugalskem je bilo stanje drugačno. V času španske nadvlade (1580 – 1640) so bile opazne večje težnje inkvizicije po sojenju homoseksualcem, vendar je bilo kljub temu število usmrtitev občutno nižje kot v Španiji. Poleg tega se je v Lizboni razvila močna homoseksualna subkultura, kar bi bila lahko posledica njene geografske lege. Stik z ljudmi iz Amerike, Azije in Afrike, kjer sta bila homoseksualnost in transvestizem ponekod celo spoštovana, je Lizbono izoblikoval v

multikulturno mesto in eno najbolj 'sodomitskih' mest 16. in 17. stoletja (prav tam, 308 – 311).

Renesančno obdobje ni bilo povsem zaznamovano s homofobično družbo. Na Danskem so npr. zakon proti sodomiji sprejeli šele leta 1683, v Rusiji pa šele leta 1832 (prav tam, str. 321). Od leta 1600 dalje so mnogi turisti obiskovali italijanska renesančna mesta in uživali v družbi drugih moških (Aldrich 2004, str. 1720). Drugače pa je bilo v Angliji, kjer sta cerkev in država še vedno strogo prepovedovali deviantne, poganske oblike seksualnosti, med katerimi je bil edino družbeno spregledljiv odnos gospodar – služabnik. Pri teh primerih so si oblasti namreč večkrat zatiskale oči. Ob nastopu Henrika VIII. se stanje zaostri, saj se za sodomijo prične upoštevati smrtna kazen (Kuhar 2001, str. 40 – 42). Velik poudarek je še vedno dobivala spolnost, pri kateri se je ovirala oploditev. Gerson takšno spolno dejanje celo izenači s homoseksualnostjo, ki si zasluži kaznovanje s smrtjo na grmadi (Ranke-Heinemann 1992, str. 209). Anglija je specifična tudi zaradi prvotnega prepričanja, da je sodomija stvar tujine in nepoznana na domačem ozemlju. Tovrstno mišljenje je prispevalo k temu, da ni poznala obešanja in zažiganja sodomitov kot ostala Evropa. 14. in 15. stoletje tako predstavljata čas brez sodomitskih tožb, saj je uradna jurisdikcija na to področje stopila šele leta 1533, ko je vladal omenjeni Henrik VIII., ki se je okronal za vrhovnega voditelja angleške cerkve in z aktom o sodomiji ter posledično s tožbami hitreje prišel do željenega bogastva obtoženih. Ko je zavladala njegova hčerka Marija, je sledila obnova katolicizma in za nekaj časa se je zakon o prepovedi sodomije ukinil. V naslednji vladavini pod vodstvom kraljice Elizabete pa se zakon zopet obudi, kar 18. in 19. stoletje zaznamuje z obešanja in zapiranjem obtoženih sodomitov, ne le v Angliji, temveč tudi v njenih kolonijah, kot so Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in ameriške kolonije. Svetli točki angleške družbe predstavljata Christopher Marlowe, dramatik in poet, in pa William Shakespeare, katerega soneti naj bi bili posvečeni moškemu (Crompton 2006, str. 362 – 379). Prav tako so omembe vredne tri dame, ki so zaznamovale angleško lezbično literaturo – Katherine Philips, Aphra Behn in vojvodinja Newcastla (prav tam, str. 398).

Srednji vek je tako homoseksualno manjšino prisilil v anonimnost. Še najbolj tolerantna so bila mesta, ki so postala zibelka homoseksualne subkulture (Kuhar

2001, str. 43). Ob delitvi Evrope na katolike in protestante je večji del srednjeveške cerkvene zakonodaje prešel v civilna prava. V 17. stoletju se je ob vzponu protestantizma okrepila homofobija, saj slednja nasprotuje vsakršnim spolnim praksam zunaj krščanske zakonske zveze. Najbolj vplivni reformatorji, znani pod imeni Martin Luther, John Calvin in Ulrich Zwingli, so bili goreči nasprotniki celibata, saj naj bi le-ta spodbujal homoseksualne odnose. Poleg gejevstva so kaznovali tudi lezbištvo in transvestizem, kot še večjo novost pa velja omeniti prehod označevanja dejanja kot grešnega od generalnega k partikularnemu. Prvič v zgodovini se ni dojemalo celotno človeštvo kot grešno, saj je ta kritika letela na specifične individuumne, torej na posameznike (prav tam, str. 44 – 54). Luter naj bi zasedel strogo pozicijo poudarjanja človeške izvirne grešnosti in s tem spodbujal nazadovanje na spolnem področju. Tem očitkom nasprotuje dejstvo, da je Luter dosegel tudi določen napredek zlasti na področju izenačevanja malih in velikih smrtnih grehov, kar namesto posameznega smrtnega grešnika v ospredje postavi pojem splošnega grešnika in s tem odpre pot liberalizaciji – vsi smo namreč na nek način grešniki (Ranke-Heinemann 1992, str. 262 – 263). V čas 17. stoletja sodijo tudi povsem nasprotni pojavi sovraštva do homoseksualnosti – homoseksualni/biseksualni voditelji, kralji in kraljice. Znani so npr. francoski kralj Louis XIII., oče t.i. Sončnega kralja, Louisa XIV. in švedska kraljica Kristina, za katera se sklepa, da nista bila povsem heteroseksualna (Crompton 2006, str. 336 – 360).

V 18. stoletju se je zgodil največji lov na čarovnice, čeprav je zadnji sežig čarovnice datiran v leto 1595. Leta 1730 so na Nizozemskem aretirali dva moška zaradi sodomije, ki sta izdala Zachariasa Wilsmana, ki je nato izdal imena 140 moških, vpletenih v sodomitska dejanja. To je sprožilo iskanje sodomitov po celi državi, kar je končno vodilo v 250 sojenj. Več kot 100 moških je bilo izobčenih, od tega jih je bilo vsaj 75 ubitih (prav tam, str. 462). V tem času večji poudarek pri analizi homoseksualnosti dobi tudi lezbištvo. Frančiškanski teolog Ludovico Maria Sinistrari se ukvarja z vprašanjem ženske sodomije. Kazen je doletela tiste lezbijke, ki so uporabljale umetni penis in pa tiste, ki naj bi imele dovolj velik klitoris, ki bi lahko služil kot umetni penis, kar ponovno kaže na moško homoseksualnost (prav tam, str. 472 – 473). V času od 1740 do 1840 se je tudi veliko znanih francoskih piscev ukvarjalo z

vprašanem ženske homoseksualnosti (npr. Diderot, Gautier in Balzac), kar dokazuje vedno večje zanimanje tudi za žensko spolnost (prav tam, str. 475).

V času razsvetljenstva so se filozofi začeli dotikati določenih religioznih tem. To je vodilo tudi v spremembo negativne konotacije sodomije. Leta 1790 so npr. reformirali francoski zakon v smeri večje strpnosti celo do te točke, da homoseksualno dejanje sploh ni več veljalo za zločinsko. Vendar velja omeniti tudi dejstvo, da je ta napredek prihajal počasi in velikokrat ni spremenil splošnega družbenega prepričanja, ki je še vedno ostajalo konzervativno. Kljub temu je Evropa doživljala premike - zadnji sežig sodomita je datiran v leto 1783 (prav tam, str. 500, 524). Dekriminalizacija sodomije v Franciji se je zgodila leta 1791. Vpliv tega dejanja je bil viden v Napoleonovih kolonijah in celo v drugih državah, tudi v Srednji in Južni Ameriki. Kljub pozitivnim premikom pa homoseksualci niso bili povsem svobodni – še vedno je namreč obstajal policijski nadzor (prav tam, str. 528). V Angliji se takšni premiki niso odvijali tako hitro. Nihče namreč ni posegal v samo zakonodajo, kot se je to zgodilo v Franciji. Vsaj ne do časa Jeremyja Benthama (1748 – 1832), ki je celo posegel v homoseksualni zakon in ga skušal spremeniti v smeri dekriminalizacije. Kljub obsežnemu delu in močni želji po spremembi se angleška družba ni spremenila tako, kot bi Bentham želel. Med letoma 1806 in 1835 so v Angliji celo obesili preko šestdeset moških in še dvajset v vojski, medtem ko se je zadnje obešanje na celini izvedlo leta 1803 blizu mesta Rotterdam. V drugih evropskih državah, ki so bile bolj protestantske, so se zakoni proti homoseksualcem ohranili dalj časa, saj ni bilo 'borbe' proti katoliškim konzervativnim zakonom. Posledično so Nemčija, Velika Britanija in ZDA prenesle sodomitske zakone še v 20. stoletje (prav tam, str. 529 – 533).

V 19. stoletju vedno večji poudarek pridobivajo ideje o homoseksualnosti kot duševni bolezni. S tem družbenim prepričanjem se strinjata tudi katoliška in protestantska cerkev, ki seksualno sprevrženost označita kot bolezen, v spolni vzdržnosti pa vidita zdravilo oz. edini možni način neskrunjenja Boga. Novi lov na obrobne seksualnosti potegne za sabo utelešenje izrojenosti in novo označevanje posameznikov, kar rodi homoseksualca kot osebnost. Opisuje se namreč njegova preteklost, zgodovina, otroštvo, značaj, način življenja, morfologija, anatomija in

fiziologija. Njegova homoseksualna seksualnost je prisotna povsod. Psihijatrija je za homoseksualce začela uporabljati imena, kot so: Laseguovi ekshibicionisti, Binetovi fetišisti, Krafft-Ebingovi zoofili in zoerasti, Rohlederjevi avto-monoseksualci, kasneje tudi miksoskopofili, ginekomasti, prezbiofili, seksoestetski sprevrženci in disparevnistične ženske (Foucault 2000, str. 47, 48). Seksualnost je v 19. stoletju raziskana do najmanjših podrobnosti – išče se jo v obnašanju, sanjah, norostih, v otroštvu, ipd. Vse to omogoči njeno analiziranje in obdelovanje (prav tam, str. 150). Sean Gill omenja Richarda von Kraft-Ebinga, ki je v svojem delu 'Psychopathia Sexualis' (1886) raziskoval zlasti moško homoseksualnost, kar je posledično pripeljalo tudi do feministične kritike androcentrizma. Feminizem se s tem prebudi tudi pri vprašanju zatiranja lezbištva, ki je bilo opazno tekom celotne zgodovine (Gill 1998, str. 180 – 181).

2.1.4. 20. stoletje

V 20. stoletju je viden splošen premik k humanizaciji zakonodaj, saj v posameznih deželah ukinjajo smrtne kazni za sodomijo, vendar je ta premik le začasen. V času obeh svetovnih vojn homoseksualnost dobi nov negativen prizvok, ki je posledica političnih ambicij (Kuhar 2001, str. 54 – 60). V času vladavine Adolfa Hitlerja je bilo namreč več kot 50.000 moških obtoženih sodomije, več kot 15.000 pa naj bi jih umrlo v koncentracijskih taboriščih (Crompton 2006, str. 533). Cerkev, s takratnim papežem Pijem XII., naj bi fašizem in nacizem ocenjevala kot manjše zlo v primerjavi s komunističnimi in socialističnimi režimi (Gerlič 2005). S temi trditvami se strinja tudi Max Modic, ki v članku 'Antisvetniki za svetnike' omeni Pija XII. kot tistega papeža, ki je molčal ob nemški agresiji in ob masakru milijonov Judov, saj naj bi se bal izgube naklonjenosti nemških katolikov in oslabitve nemškega boja proti boljševizmu, ki je predstavljal hujše zlo od nacizma (Modic 2000). Tadej Strehovec, predstavnik katoliške moralne teologije v Sloveniji⁶, pa na tem mestu dodaja, da nekateri vlogo papeža Pija XII., ki je vladal v času 3. rajha, negativno vrednotijo s stališča kritičnega odziva do nacizma, ki je v koncentracijskih taboriščih pobijal tudi

⁶ Intervju je predstavljen v prilogah k diplomskemu delu.

homoseksualce. 3. rajh je namreč grozil z eliminacijo lokalne cerkve v Nemčiji v primeru, če bi papež javno obsodil nacizem. Papež je nacizem sicer obsojal po radijskih programih, vendar je prvotno skušal zaščititi lokalno cerkev, saj so nacisti uničevali nemške cerkve, samostane in katoliške skupnosti.

V zadnjih sto letih, pred nastopom papeža Janeza Pavla II., se je katoliška Cerkev le dvakrat izrekla glede homoseksualnosti. Prvič v 'Velikem katekizmu', ki ga je potrdil papež Pij X. leta 1905, in drugič leta 1975, ko je vrhovno funkcijo opravljal papež Pavel VI. Pij X. je obsodil homoseksualnost in jo kot nečistovanje proti naravnemu redu na seznamu grehov uvrstil celo višje kot namerni uboj. Izjava iz leta 1975 pa je bolj zapletena. Prinesla je razločevanje med grehom in grešnikom. Dejanje je grešno, vendar naj bi ga grešnik storil zaradi prirojenega nagnjena/patološke konstitucije in s tem naj ne bi nosil osebne odgovornosti. Tovrstne grešnike je potrebno sprejemati v upanju, da bodo premagali osebne težave in svojo družbeno deviantnost. Papež Janez Pavel II. je sledil svojim predhodnikom. Leta 1979 je homoseksualnost obsodil kot moralni razvrat, leta 1986 v novem dokumentu kongregacije za cerkveni nauk, ki jo je vodil sedanji papež, takratni kardinal Joseph Ratzinger, pa kot notranji razvrat. Ratzinger leta 2005 postane 265. papež Rimskokatoliške cerkve in homoseksualnosti zada še močnejši prizvok greha, ki jo spremlja tudi v sedanjem času (Hrvatin, 2000a).

2.2. SODOBNE KRŠČANSKE INTERPRETACIJE HOMOSEKSUALNOSTI

Pregled zgodovine krščanskega odnosa do homoseksualnosti je prikazal različna čustva, mnenja in sodbe, ki so jih pripadniki največje religije na svetu gojili do homoseksualnosti. Kljub temu da so Biblične zgodbe napisane, pa je nadvse pomembno zavedati se, da družbene spremembe posledično prinesejo tudi spremembo moralnega ozračja in interpretacij 'večnih' zgodb, med katere zlasti sodijo svetopisemske. V Mladini je bil leta 2003 objavljen intervju z dr. Ivanom Štuhecem, moralnim teologom in profesorjem teološke fakultete, ki je pojasnil splošen pogled krščanstva na homoseksualnost v Sloveniji. Homoseksualnost je opredelil kot posledico določenih psihosocialnih stanj, njeno vedno večjo prepoznavnost oz.

številčnost pa kot 'modno'. Sam odnos katoliške cerkve do homoseksualnosti je opredelil kot dvoplasten, saj je v intervjuju navedel, da nihče nikomur ne preprečuje biti homoseksualec, vendar ko pride do javne diskusije, nastopi problem, ker homoseksualna zveza razvrednoti pojem družine, ki je temeljnega pomena. Homoseksualna zveza tako nikoli ni enakovredna heteroseksualni, ker ne prinaša naravne reprodukcije in s tem ne ustreza pojmu družine. Polega tega je izrazil tudi skrb za otroke, ki imajo že v heteroseksualnih zvezah probleme z identifikacijo spolnih vlog, v homoseksualni zvezi pa naj bi to predstavljalo le še večji izziv in problem (Nežmah 2003, str. 32). Potrdil je tudi Boswellove ugotovitve, da se je Cerkev tekom celotne zgodovine srečevala z vprašanjem homoseksualnosti (celo v lastnih vrstah), vendar njena pozicija v sodobnem času ostaja jasna: » (...) *le heteroseksualna skupnost je sposobna uresničiti zakonsko zvezo in družino v celoti. S te pozicije katoliške cerkve ne bo nič premaknilo.*« (prav tam, str. 32) Kljub strogo izraženi poziciji pa vendar po drugi strani trdi: »*Vsakega spovedanca je treba obravnavati kot osebo, ki je vredna vsega spoštovanja, ne glede na to, kakšne spolne prakse živi. ... Tudi homoseksualci so ljudje in so zato božja stvaritev.*« (prav tam, str. 32) Obe trditvi najbolje pojasnita sodoben katoliški odnos do homoseksualnosti, ki je dvoplasten. Po eni strani homoseksualna zveza nikoli ne bo enakovredna heteroseksualni in po tej logiki je lahko le manjvredna, po drugi strani pa je homoseksualna oseba tudi božja stvaritev in s tem upravičena do spoštovanja, ki so ga deležni drugi heteroseksualni božji podaniki. Štuhec tudi zavrača reinterpretacijo bibličnih zgodb, ki naj bi omenjale homoseksualno ljubezen, saj tovrstno vrednotenje označi kot napačno in zmotno. Na koncu intervjuja poda še trditev, da Cerkev, tudi če bi se še tako sekularizirala in liberalizirala, nikoli ne bo uvedla sklepanja zakonske zveze istospolnih partnerjev v svojo zakramentalno prakso, saj naj bi tovrstno dejanje spodkopalo njene temelje. V državi, ki npr. podpira takšne zveze in celo zakonsko omogoči njen prehod v višjo instanco, tj. zakonsko zvezo, Cerkev nima pravne možnosti njenega spodbijanja, vendar v lastnih zakonih le-te nikoli ne bo priznala (prav tam, str. 32 – 34).

Današnji vrhovni duhovni vodja vseh katoliških cerkva papež Benedikt XVI. je 28. junija 2005 podpisal odobritev 'Kompendija Katekizma katoliške Cerkve', ki

zajema opis celotne katoliške vere in pomaga kardinalom, patriarhom, nadškofom, škofom, duhovnikom, diakonom in vsem članom božjega ljudstva v času tretjega tisočletja (2005). Kompndij je naslednik Katekizma katoliške Cerkve, ki ga je leta 1992 odobril prejšni papež Janez Pavel II. Njegov namen je vernikom in nevernikom orisati celoten prikaz katoliške vere in s svojo jedrnatostjo, celovitostjo in jasnostjo prikazati celotno panoramo katoliške vere. Homoseksualnost obravnava v 492. členu, v katerem so opisani grehi zoper čistosti: *»Grehi, ki vsak po naravi svojega predmeta hudo nasprotujejo čistosti, so: prešuštvo, masturbacija (samozadovoljevanje), nečistovanje, pornografija, prostitucija, posilstvo, homoseksualna dejanja. Ti grehi so izraz glavnega greha nečistosti. Če so zagrešeni nad mladoletnimi, so takšna dejanja še hujša, ker so napad na njihovo fizično in nravstveno integriteto (neokrnjenost).«* (prav tam) Zanimivo je tudi to, da Katekizem, izdan pod okriljem prejšnjega papeža, homoseksualnosti kot greha zoper čistosti ne opredeljuje. Homoseksualnost je označena kot zabloda in preizkušnja za osebo, njena najboljša rešitev pa je samoobvladanje. Homoseksualce je potrebno sprejemati s spoštovanjem, sočutjem in obzirnostjo, saj nosijo svoj križ (Žerdin 1997, str.19). Ko Janez Pavel II. v 'Katekizmu katoliške Cerkve' (1993) v tretjem delu, imenovanem 'Življenje v Kristusu', navaja slaba in dobra dela, o homoseksualnosti namreč ne govori (1. oddelek, 1. poglavje, 4. člen). Kot slaba namreč navede bogokletje, krivo prisego, uboj in prešuštvo (str. 460). V delu, kjer navaja grehe (3. del, 1. oddelek, 1. poglavje, 8. člen), se homoseksualnost v tej kategoriji prav tako ne pojavi (prav tam, str. 475 – 481). Med glavnimi grehi je možno zaslediti napuh, lakomnost, nevoščljivost, jezo, nečistost, požrešnost, lenobo ali acidio (prav tam, str. 480). Homoseksualnost omeni v delu, kjer opisuje čistost (3. del, 2. oddelek, 1. poglavje, 6. člen). Slednje pa prav tako ne umesti v kategorijo grehov proti čistosti, kamor sodijo nečistost, masturbacija, nečistovanje, pornografija, prostitucija in posilstvo (prav tam, str. 584 – 586). Homoseksualnost opiše v ločenem poglavju 'Čistost in homoseksualnost', kjer navede (prav tam, str. 586): *»Homoseksualnost pomeni odnose med moškimi ali ženskami, ki čutijo izključno ali prevladujočo spolno privlačnost do oseb istega spola. V različnih stoletjih in kulturah si nadeva zelo spreminjajoče se oblike. Psihični nastanek homoseksualnosti v veliki meri ni razložen. Opirajoč se na Sveto pismo, ki*

dejanja homoseksualnosti prikazuje kot hude zablode, je izročilo vedno izjavljalo, da so 'homoseksualna dejanja po notranje neurejena'. Takšna dejanja nasprotujejo naravni postavi. Spolno dejanje namreč zapirajo darovanju življenja. Ta dejanja ne izhajajo iz resnične afektivne in spolne komplementarnosti. V nobenem primeru jih ne moremo odobravati. Precej številni moški in ženske imajo v sebi prirojena homoseksualna nagnjenja. Niso si sami izbrali svojega homoseksualnega stanja; za večino od njih pomeni to stanje preizkušnjo. Sprejemati jih je treba s spoštovanjem, sočutjem in obzirnostjo. V razumevanju do njih se bomo izogibali slehernemu znamenju krivičnega zapostavljanja. Ti ljudje so poklicani, da v svojem življenju uresničijo božjo voljo, in če so kristjani, da združujejo z Gospodovo žrtvijo na križu tiste težave, na katere lahko naletijo zaradi svojega stanja. Homoseksualne osebe so poklicane k čistosti. S krepostmi samoobvladovanja, vzgojiteljicami notranje svobode, včasih z nesebično oporo prijateljstva, z molitvijo in zakramentalno milostjo se morejo in morajo postopoma in z odločnostjo približati krščanski popolnosti.«

Današnji Kompendij je tako korak nazaj, saj preseže interpretacijo prejšnega Katekizma katoliške Cerkve, ki homoseksualnost označi le kot zablodo in zmoto, in seže dlje – homoseksualnost zopet uvrsti v kategorijo grehov in jo po moralnem aspektu celo uvrsti na isti nivo kot posilstvo.

Na tem mestu je potrebno navesti dejstvo, da nekateri predstavniki katoliške cerkve celo spodbujajo oz. ne diskriminirajo homoseksualnosti. Primer je francoski škof Jacques Gaillot, znan kot 'neprimeren škof', saj zaradi podpore izključenim iz katoliške cerkve nima več uradne funkcije, vendar kljub temu nadaljuje svoje poslanstvo, ki gre v smeri bolj odprtega sprejemanja, dopuščanja sprememb in pa zlasti dialoga z zatiranimi. Javno je podprl manifestacijo homoseksualcev leta 2000 znano kot Gay World Pride in kot posledico prejel prepoved udeležbe na simpoziju v Vatikanu z naslovom 'Homoseksualnost in religije' (Hrvatini, 2000b).

Gay World Pride se je namreč odvijal na sveto leto (2000) v Svetem mestu, v času od 1. do 8. julija. Vatikan se je tej manifestaciji uprl in zahteval, da jo prestavijo iz svetega leta. Bistvo te manifestacije je bila namreč podpora multikulturalnosti znotraj gejevske skupnosti (kamor sodijo geji, lezbijke, biseksualci, transseksualci, travestiti,

HIV pozitivni in oboleli za aidsom) in javno poudarjanje varovanja človekovih pravic, pravnega priznanja istospolnih parov, ipd. (Hrvatin, 2000a).

Omenjeni škof, ki je podprl Gay World Pride, je bil sicer suspendiran že leta 1995, saj njegova dušnopastirska dejavnost ni potekala v skladu z vatikanskimi direktivami. Svoje prepričanje je utemeljil z naslednjimi besedami: *»S tem, da se pokoravam papežu, služim Bogu in njegovemu sporočilu. Ubogam iz lojalnosti. Poslanstvo cerkve je, da se postavi na stran tistih, ki so v težavah, in v tem primeru so to homoseksualci. Z njimi je treba vzpostaviti dialog, razumeti njihove globlje razloge prav zaradi hudih in ponižujočih žalitev, ki so jih bili deležni. In vsakič, ko ne navežeš možnega dialoga, je to za vernika poraz.«* (prav tam) Škof je še dodal, da je razžaloščen, saj je pri nasprotovanju Gay World Pride-a prišlo do zlorabe, ki je poenotila vatikansko stališče s stališči politične desnice, ki tradicionalno nasprotuje pravicam manjšin in zahteva, da v družbenem odnosu zasedejo pozicijo drugorazrednih državljanov. Prav Cerkev je tista, ki bi morala biti na strani zatiranih. Poleg tega je tudi sam skušal razložiti dvojni odnos katoliške Cerkve do homoseksualnosti, ki je po eni strani ne zavrača, po drugi pa ne vzpostavlja dialoga. Razlog naj bi bil prav v težavi pri soočanju s človeško seksualnostjo, ki je bila za Cerkev vedno nekaj latentnega oz. skritega. Cerkev je tudi sama kriva za nesprejemanje homoseksualnosti. Po njegovem mnenju je homoseksualni par lahko združljiv s katoliško vero. Cerkev bi se tudi morala opravičiti za svoje nedelovanje v času 2. svetovne vojne, ko ni naredila ničesar, da bi preprečila deportacijo homoseksualcev v koncentracijska taborišča. Njena naloga je, da se odpre tabuizirani temi in začne odkrit dialog s homoseksualci. Prepričan je, da obstaja svetla prihodnost tudi za homoseksualce znotraj katoliške vere prav zaradi nenehnih družbenih sprememb, ki silijo tudi še tako zakrnele organizacije v spremembe. V intervjuju je tudi večkrat poudaril, da je homoseksualnost prisotna celo znotraj same Cerkve, kar bi se tako izpostavilo vsakič, ko bi navezala stike s homoseksualci. Tega pa Cerkev nikakor ne želi (Hrvatin, 2000b).⁷

⁷ V istem članku so navedene tudi židovske in protestantske skupnosti, ki pa so izbrale drugačen pristop do Gay World Pride-a. Homoseksualce so namreč javno pozvale v svoje hrame. Valdeška cerkev je v sodelovanju z drugimi protestantskimi skupnostmi simbolično pripravila celo nekaj bogoslužij, namenjenih izključno udeležencem manifestacije homoseksualcev. Pastorka omenjene

Škof Jacques Gaillot ni edini cerkveni predstavnik, ki odkrito podpira homoseksualnost. Med drugim so znani tudi James Allison, Gene Robinson in Thomas Bohache. Slednji v svoje delo vpelje izraz 'kristofobija'. Izraz označuje odpor gejev in lezbijk do krščanske vere, zaradi prepričanja da je krščanska vera izključno heteronormativna, da se geji in lezbijke ne morejo identificirati z omenjeno vero ter da nimajo svojega mesta v katoliški cerkvi (Bohache 2003, str. 9). Bohache omeni tudi Troya Perryja, ustanovitelja cerkve za homoseksualne vernike, ki se čutijo izključene iz krščanskega življenja (prav tam, str. 15). Ustanovil je t.i. združenje Metropolitan Community Churches (MCC), ki je v 38. letih kot LGBT organizacija zrasla iz 12 članov na več kot 43000. MCC je bila prva cerkev, ki je prepoznala potrebo homoseksualnih vernikov in jim nudila kvalitetno pomoč ter oporo.⁸ Tudi Bardello (2001, str 121) se strinja z Bohachejem, ko poudari, da so moderni socialni procesi pluralizma in sekularizacije zatiranim skupinam omogočili, da predstavijo svoj pogled na biblične zgodbe. To so feministke, Latinoameričani, Afroameričani, geji in lezbijke in mnogi drugi, ki reinterpreterirajo biblične zgodbe in dajejo zagon bolj liberalnim teologijam. Geji in lezbijke si namreč skušajo odgovoriti na vprašanje, kaj Biblija sploh meni o homoseksualnosti. Po mnenju Helminiaka Biblija ne zaseda striktno moralne pozicije (Helminiak v Stone 2001, str.108). Teoretik Nissinen na tem mestu dodaja, da je potrebno upoštevati vloge, ki jih zasedata moški in ženska. V antičnih virih se bolj omenja homoseksualni odnos dveh moških, kjer eden zasede pozicijo superiornega, drugi pa pozicijo podrejenega oz. ženske. To predstavlja problem, saj s tem pride do zaničevanja njegove moške/superiorne vloge. Prav zaradi podrejene ženske vloge se seks med dvema ženskama zelo redko omenja, vendar ko je omenjen, ima tudi slednji negativen prizvok prav zaradi menjave družbenih oz. natančneje seksualnih vlog (prav tam, str. 110). Biblija po njegovem mnenju preveč

cerkve, Monica Michelin Salomon, je pojasnila, zakaj prihaja do spremenjenih vlog katolištva in protestantizma, ki je v zgodovini bolj strogo interpretiral homoseksualnost: »*Katoliška doktrina pravi, da ni nič narobe, če je ne prakticiraš. Dokler velja, da je bitje ustvarjeno po božji podobi, da smo vsi pred Bogom sinovi in hčere, torej tudi homoseksualci, to je katoliška doktrina, toda morajo vstati vzdržni, kajti Biblija obsoja seksualni akt. Pri nas (protestantih, op. a.) ta razdelitev med človekom in dejanji ne obstaja. K temu vprašanju pristopamo celostno in ga ne delimo. Človeka dojemamo globalno. Torej če obstaja odnos med homoseksualci, je sprejemljivo tudi to, da oni aktivno živijo tudi svoje seksualno življenje.*« (prav tam)

⁸ Spletna stran Troya Perryja, Rev. Troy D. Perry Biography: <http://www.revtroyperry.org/troyperrybio.htm>, 26.2.2009.

favorizira heteronormativno matrico, kar posledično pelje v prepričanje, da so slednji odnosi neproblematični in so se v nasprotju s homoerotičnimi ohranili vse do danes. Prav 'queer' branje je tisto, ki tovrstne interpretacije premakne na višji nivo in predstavi drugačne vidike bibličnih zgodb (prav tam, str. 114 – 115).

Omeniti je potrebno še eno sodobno gibanje za pravice neheteroseksualnih vernikov. LGCM oz. Lesbian & Gay Christian Movement (lezbično in gejevsko krščansko gibanje) se je začelo leta 1976 v Londonu, ko se je zbralo okoli 150 ljudi, da bi diskutirali o heteronormativnosti v krščanskih cerkvah. Glavni namen je bil premostiti vrzel med cerkveno predstavo o tem, kaj naj bi bila homoseksualnost, in realnostjo, ki je odraz dejanskega stanja. Poleg same kampanje so organizirali tudi lokalne podporne skupine. Vodstvo omenjenega gibanja je bilo striktno rezervirano za samozavestne posameznike, ki so svojo homoseksualnost omenjali s ponosnimi besedami in tako tvorili močno jedro. Gibanje je mnogim homoseksualnim vernikom nudilo resnično oporo in v letih preraslo v številčno organizacijo (Gill 1998, str. 2 – 4). Eden glavnih cijev LGCM-ja je ustanovitev oz. kreacija inkluzivne krščanske cerkve, v kateri svoje mesto najdejo ne le heteroseksualni verniki, ampak zlasti geji, lezbijke in biseksualci (prav tam, str. 112). Elizabeth Stuart še poudari, da so glavni cilji tudi možnost odkritega govora o lastni seksualnosti brez negativnih posledic, cerkveno priznanje homoseksualnih zvez in porok ter enakovredne možnosti znotraj same cerkvene organizacije (prav tam, str. 164 – 165).

Izjemno pomembno pri uveljavljanju homoseksualnih vernikov je t.i. 'coming out' oz. razkritje svoje homoseksualne identitete. Prvi korak, ki ga LGCM poudarja, je sprejetje samega sebe, presežek lastnega sovraštva in dvoma, vključitev svoje seksualnosti v celotno podobo in izgradnja pozitivne samozavesti, ki posamezniku omogoča, da se več ne boji dejstva, da ni heteroseksualec. Omenjenemu koraku sledi razkritje identitete svoji družini in bližnjim prijateljem, končna faza pa je pripravljenost razkriti svojo identiteto vsem, ki jih to zanima (prav tam, str. 149). Poleg 'coming out-a' je potrebno ponovno premisliti heteronormativno matrico in kot trdi Elizabeth Stuart, slednjo označiti kot greh. Opredelitev le homofobije kot grešne ni dovolj, saj s tem poskrbimo le za posledico, ne pa tudi za vzrok, ki se skriva prav v omenjeni matrici (prav tam, str. 167).

Lezbične aktivistke gibanju LGCM tudi na področju gibanja za pravice homoseksualcev očitajo moško dominacijo (prav tam, str. 147). Elizabeth Stuart je takšen primer. Kot belka srednjega razreda se počuti kot večina v gibanju, dejstvo, da je lezbijka, pa jo uvršča v manjšino. Kot manjšinska predstavnica se zaveda, da se bo gibanje primorano soočati tudi z različnostjo, ki jo prispevajo pripadniki nebelskih ras in delavskega razreda. Prihodnost gibanja je tako v izzivu, kako povezati različne glasove med seboj in se izogniti kakršnim koli prevladam oz. nadvladam (prav tam, str. 162, 172). Mark Thompson (v prav tam, str. 193, 194) gre še dlje, ko napove prihodnost queer teologije, ki bo poleg tem o homoseksualnosti v svoj opus povezala tudi teme z obrobja, kot so S/M, transvestizem, androgenost, erotična spiritualnost, AIDS, homofobija, astrologija, homoseksualni arhetipi in mnoge druge. Robert E. Goss (v prav tam, str. 198) njegovo misel o prihodnji usmeritvi queer teologije zaključi še s pridobitvijo teoretičnega opusa predstavnikov ne le zahodnega sveta, temveč tudi Azije, Južne Amerike in Afrike ter s končnim preseganjem binarnega mišljenja ločitve na hetero in homo. Queer teologija bo povezala ljudi različnih ras, družbenih spolov, seksualnosti, etničnosti, družbenih razredov, fizičnih kondicij, starosti, ipd., in sicer v smislu ne asimilacije, temveč čaščenja različnosti.

Separacijo med nagnjenjem in dejanjem je potrdil tudi Tadej Strehovec, predstavnik katoliške moralne teologije v Sloveniji. Strehovec namreč trdi, da homoseksualno nagnjenje z vidika katoliške vere ni problematično in se ga lahko 'pozdravi', dejanje pa nosi določeno stopnjo greha. Osebam s homoseksualnimi nagnjenji se namreč priporoča življenje v vzdržnosti in s tem ohranjanje pravega odnosa do Boga – če nagnjenja prerastejo v dejanja, oseba ogroža svoje katoliško življenje. LGCM gibanje pa tudi tem osebam nudi oporo ne v smislu verjetja, da je njihovo življenje napačno, ampak v duhu popolnega sprejetja njihove identitete takšne, kot je. Homoseksualni verniki namreč iščejo prepoznanje in sprejetje kot enakovredni verniki heteroseksualnim. Zaradi svoje homoseksualnosti, ki jih loči od ostalih vernikov, imajo določene izkušnje, ki so lahko resničen doprinos krščanski cerkvi (Gill 1998, str. 147). Pod vprašaj se namreč postavlja matrica heteroseksualne družine, ki tudi po besedah Strehovca tvori temeljno celico krščanske vere in ključno vrednoto te družbe. Heteroseksualna družina je namreč preživela burno zgodovino in

le kot taka se lahko ohrani tudi v prihodnosti. Istospolna družina po katoliški morali ni družina in njen potencialni obstoj ogroža heteroseksualno družino že zaradi dejstva, da z njenim uveljavljanjem slednja izgublja svoje dominantno mesto v družbi. S tem, ko del agende postajajo tudi vprašanja legalne homoseksualne zveze, se pod vprašaj postavljajo krščanske trditve o izključno zvezi med dvema pripadnikoma nasprotnega spola, ki traja do konca njunih življenj. Institucija družine tako dobiva kritiko, saj lahko, kot trdi Kathy Rudy, homoseksualna zveza predstavlja pravo močno zvezo, o kateri ljudje v heteroseksualnih zvezah le sanjajo (Gill 1998, str. 148 – 169).

V Pismu škofom katoliške Cerkve o pastoralni skrbi za homoseksualne osebe iz leta 1986 je takratni kardinal Joseph Ratzinger, današnji papež RKC, poudaril nedopustnost homoseksualnih dejanj: *»Oseba, ki se zaplete v homoseksualno obnašanje, deluje nemoralno. ... Homoseksualna dejavnost ni komplementarna zveza, ki je zmožna prenosa življenja. Kot taka kljubuje klicu življenja v obliki dajanja samega sebe, za kar Evangelij pravi, da je bistvo krščanskega življenja. To sicer ne pomeni, da homoseksualne osebe niso pogosto velikodušne in razdajajo same sebe; a ko se predajo homoseksualni aktivnosti, v sebi okrepijo moteno seksualno naravnost, pri čemer gre za bistveno popuščanje pred samim seboj.«* (Kuhar 2004, str. 35)

Problem homoseksualnih dejanj, na katerega opozarja RKC, se izpostavi tudi pri svetovalki revije Družina, ko leta 1998 odgovarja na vprašanje bralca o normalnosti oz. nenormalnosti istospolne usmerjenosti. Svetovalka Petra trdi: *»Mlajši kot je človek, lažje in hitreje se zdravi. 'Preusmeritev' postane težja, ko enkrat prestopi mejo iz 'pasivne' privlačnosti v aktiven odnos. Toda potrebna je strokovna pomoč, zelo veliko jih lahko spremeni življenje s spreobrnitvijo in spoznanjem, da imajo pravega Očeta v nebesih.«* (Kuhar 2004, str. 41)

Problem, kot ga vidi RKC, je prav v tem, da posameznik hotenja udejani v homoseksualnih dejanjih, kar posledično pomeni sklenitev istospolne zveze in rušenje ideala katoliške doktrine. Dva geja oz. dve lezbijki biološko nista zmožni ustvariti družine, zato njuno zvezo cerkev a priori zavrača. Kot že omenjeno, je temelj, ideal in svetost družbe heteroseksualna zveza, ki vodi v družino.

Kljub vsem prizadevanjem in drugačnim interpretacijam je homoseksualnost v sodobnem in uradnem katoliškem svetu še vedno označena kot greh, zlasti v relaciji do družine. Prvi Evropski ortodoksni katoliški forum na temo družine, ki se je odvijal med 11. in 14. decembrom leta 2008 v mestu Trent, je homoseksualna razmerja označil kot odklon od človekove narave in zato kot povsem nesprejemljiva. V kategorijo odklonilnih in prepovedanih dejanj je uvrstil vse oblike homoseksualnega občevarja, varanje in nezvestobo, prav tako pa tudi prostitucijo in promiskuiteto. Poleg tega se je pojavila tudi težnja po pastoralni pomoči ljudem, ki imajo odklonilna nagnjenja in so zašli s teološko sprejemljive poti življenja. Forum je rešitev sodobnega sveta videl v obujanju in okrepitvi heteroseksualne družine, ki tudi po besedah Tadeja Strehovca predstavlja temeljno matrico družbe. Brez tovrstne družine ni prihodnosti sodobne družbe.⁹

V zaključku vpogleda v sodoben krščanski odnos do homoseksualnosti je potrebno dodati še en element, in sicer to, da se v sodobnosti vedno več del dotika samih spolnih dejanj, torej seksa. Čeprav Biblija ne piše veliko o tej temi (Gill 1998, str. 152), se v sodobnosti po mnenju Michela Foucaulta pojavlja govor, v katerem se povezujejo seks, odkritje resnice, preobrat zakona sveta, napoved nekega drugačnega dne in obljuba določene blaženosti. O samem seksu se vedno več govori, se ga skuša obvladati in nadzorovati, kar zopet vodi v njegovo zatiranje. Krščanska pastorala je po njegovem mnenju seks vedno predstavljala kot nekaj skritega, kot nekakšno potuhnjeno prisotnost (2000, str. 12, 39). Kljub temu pa pridobiva na svoji teži in vsekakor predstavlja pomemben element tudi pri sodobnem vpogledu v neheteroseksualne prakse.

⁹ The Trent agreed statement on the family. First European Catholic-Orthodox Forum on the theme: 'The Family: A Good for Humanity' (str. 2, 6).

2.3. PRENOS KRŠČANSKEGA (KATOLIŠKEGA) ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI NA MLADE (VERNIKE)

*»Naš ravnatelj je bil homoseksualec, tako da sem vedel, da to tudi obstaja. Spomnim se, da smo ga med kosilom gledali z galerije, ker je imel pod mizo noge prekrižane, pa tisti pedr toši je nosil. Ampak bil je dober človek in to je bilo pozitivno. Tudi moja teta je zanj rekla, da ima rad fante. Čisto tako, so pač taki, čisto pozitivno. Potem pa smo se pri verouku pogovarjali o ljubezni in odnosih. Takrat sem čisto nedolžno vprašal: »Kaj pa fant pa fant?« Duhovnik je čisto znorel, zelo na hitro je opravil s tem, češ, od kje mi to, da to ne obstaja, da to ni v redu. Meni ni bilo nič jasno.«
(komentar Primoža, 25 let)¹⁰*

Srečanje s homoseksualnimi vsebinami oz. interpretacijo teh vsebin lahko pri mladih pusti občutno večji pečat za nadaljnje življenje, kot se to zgodi pri odraslih osebah, ki naj bi že bolj utrdile določena prepričanja. Kljub temu da se zavedamo tez o vseživljenjskem razvoju človeka, pa se je potrebno zavedati tudi večje občutljivosti mladih za pritiske okolice, za informacije, ki jih posredujejo raznovrstni mediji in na drugi strani tudi morda njihove potencialno večje apatičnosti za tiste vsebine, s katerimi se še nikoli niso srečali v svojem okolju. V tem delu naloge je glavno vodilo raziskati temo homoseksualnosti, kot je prikazana mladim s strani različnih krščanskih organizacij, bodisi preko interneta v obliki podpornih skupin (predstavljene so v naslednjem poglavju) ali v drugi obliki, kot je npr. verouk, kjer so mladi v stiku s predstavniki krščanstva in s tem tudi z religijo in njenimi zapovedmi.

V učbenikih, ki so namenjeni dijakom katoliških gimnazij pri predmetu vera in kultura ter mladinski pastoralni v župnijah, se tema homoseksualnost ne pojavi. Najbolj se ji približajo v učbeniku za 4. letnik (Globokar et al., 2003), kjer predstavijo zakon in družino (str. 144). Družina je po besedah, zapisanih v učbeniku, temelj vsake družbe in najprimernejše okolje za začetek in rast človeškega bitja. Poleg te temeljne trditve katoliškega izročila se pojavi tudi definicija družine: *»Družina je skupnost oseb: moža in žene, staršev in otrok, sorodnikov. Njena prva naloga je, da zvesto živi stvarnost svoje edinosti in si stalno prizadeva, da bi bila pristna skupnost oseb.«* (prav tam, str. 144) Družina je tako možna le v zvezi moškega in ženske. Drugih oblik, kot so npr.

¹⁰ V Kuhar 2001, str. 169, 170.

enostarševske, istospolne, rejniške družine, ipd., ne omenjajo. Poleg tega družina ni družina, če moški in ženska ne skleneta zakonske zveze (prav tam, str. 145). Definicija slednje pa se glasi: *»Zakonska zveza je dosmrtna življenjska skupnost, ki jo ustanovita moški in ženska, ko se z dejanjem svobodne volje nepreklicno drug drugemu izročita in sprejmeta. Po svoji naravi je naravnana v blagor zakoncev in roditev ter vzgojo otrok. Med krščenimi je od Kristusa Gospoda povzdignjena v dostojanstvo zakramenta.«* (prav tam, str. 146) Po katoliškem izročilu je tako prava oz. celo edina definicija družine zakonska zveza dveh oseb nasprotnega spola, kjer se rodijo otroci. Mož in žena se namreč tesno združita v medsebojni ljubezni, telesno in duhovno se odpreta drug drugemu ter postaneta eno telo, kjer se med seboj obdarita v sadu svoje ljubezni, tj. v otroku (prav tam, str. 159).

Ta opredelitev družine potrjuje, zakaj je katoliška cerkev proti sprejetju novega družinskega zakonika. Doprinos novega zakonika, ki v prvi vrsti ščiti pravice otrok, je viden zlasti na področju izenačevanja istospolne skupnosti in zakonske zveze v vseh elementih. S takšno pravno ureditvijo bo istospolnim partnerjem omogočena posvojitev otroka. Družinski zakonik med drugim širi pojem družine, ki pomeni tudi zvezo odrasle osebe in otroka, kjer pogoj ni sorodstvena vez, temveč dolžnost preživljanja, poleg tega pa tudi obliko, kjer otrok živi z enim roditeljem oz. z eno odraslo osebo, ki zanj skrbi in ima do njega po zakonu pravice in obveznosti (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve 2009).

Matjaž Kravos, župnik, je na spletni strani RKC glede uvedbe novega družinskega zakonika podal mnenje, za katerega sicer poudari, da je to njegovo osebno mnenje in ne uradno stališče Župnije ali Cerkve: *»Spoštovani! Očitno bi pod parolo ne-diskriminacije rada vlada sprejela novi družinski zakonik, ki je potreben in dober, a v nekaj določilih sprevrča zdravo pamet in obstoječ način življenja. Ni res, da nobene pravice ne jemlje dosedanjim družinam in zakoncem, ampak je res, da popolnoma izbriše normalno družino in zakonsko zvezo: po njihovem predlogu odslej ne bi obstojala niti kot pojem.«¹¹*

¹¹ RKC.SI, Aktualno o novem družinskem zakoniku: <http://zupnije.rkc.si/grgar/?id=64&fmod=5,10.1.2010>.

Zgoraj omenjeni učbenik se dotakne tudi vprašanja umetne oploditve, ki naj bi razosebila spočetje novega življenja in ponižala otroka na željo zakoncev. Otrok tako postane produkt in ne več dar. Etično nesprejemljivo je tudi uničenje presežnih zarodkov, ki se ustvarjajo pri postopkih oploditve, in ki se jih kasneje zamrzne, uniči ali uporabi v raziskovalne namene (prav tam, str. 91). Trditev je podkrepljena tudi z izjavo Janeza Pavla II. v Evangeliju življenja: »*Uporaba človeških zarodkov ali fetusov kot predmeta poskusov je zločin nad njihovim dostojanstvom človeških bitij, ki imajo pravico do istega spoštovanja, kot se dolguje že rojenemu otroku in vsakemu človeku.*« (prav tam, str. 92)

Omeniti velja tudi trditev, da krščanski pogled na življenje ne pomeni obsodbe vseh posegov tehnike v človeško življenje. Pri moralnem vidiku oploditve so namreč nedopustni tisti postopki, ki nadomeščajo spolno združitev zakoncev. V primeru, da gre za tehniko, ki pomaga pri srečanju spolnih celic in ne nadomešča spolne podaritve zakoncev, je to moralno dopustno (prav tam, str. 92).

Umetna oploditev, namenjena enostarševskim ali istospolnim družinam, ni omenjena. Omenja se jo le v kontekstu raznospolne družine, kjer se mož in žena trudita imeti otroka, vendar jima to ne uspeva. Učbenik tako niti deloma ne predstavi katoliškega pogleda na homoseksualnost in z molkom tabuizira temo in ji s tem odvzema nivo realnosti oz. nujnosti govora. Mladi v katoliških gimnazijah in župnijah s tem nimajo na voljo niti enega učbenika, h kateremu bi se kot k intelektualnemu viru obrnili v času krize svoje identitete, v iskanju pomoči zase ali za prijatelja ali morda le v trenutku, ko bi želeli preveriti kakšno informacijo v relaciji do homoseksualnosti. Molk odvzema možnost konstruktivne debate in odraščajočo generacijo pušča v nevednosti glede aktualnih tem, kot je odnos katoliške religije do homoseksualnosti.

Teme homoseksualnosti se bolj eksplicitno dotakne delo 'Vest, svoboda, morala' (Rocco 2004), namenjeno mladim in njihovim vzgojiteljem. Delo je nastalo na podlagi pogovorov, ki jih je 15 let vodil profesor teologije Gino Rocca z bralci revije 'Citta nuova', v rubriki o moralnih problemih. Knjiga skozi pogovore jasno izraža stališča Cerkve do različnih moralnih vprašanj sodobnega sveta in se med drugim dotika tudi vprašanja homoseksualnosti (prav tam, str. 5).

Bralec iz Arezza v pismu sprašuje, če je krščanska morala vesoljna in večna in če se lahko vsaj deloma spreminja zaradi zgodovinskih okoliščin. Rocco mu odgovarja, da je nesmiselno trditi, da bi lahko krščanska morala nekega dne uzakonila spolno svobodo, poligamični ali skupinski zakon, manipuliranje s človeškim življenjem, ipd. Potrebno pa se je zavedati, da splošna in stalna narava zapovedi še ni ovira za poglobitev, razvoj, prilagoditev in uporabo nraavnih norm, ki jih zahteva nenehno spreminjanje družbenih in kulturnih razmer (prav tam, str. 13, 15).

Univerzitetni študent iz Faenze ga v naslednjem pismu sprašuje, kako Cerkev presoja določena ravnanja v smislu, ali gre za moralno sprejemljiva ali ne (prav tam, str. 16). Rocco trdi, da odgovor na tovrstno vprašanje ni težek: *»Za kristjana ne more biti drugega merila o moralnosti kot usklajenost z Jezusovim naukom, ki nam ga podaja Cerkev. Splav, ločitev, homoseksualnost, nezvestoba, nepravičnost, izkoriščanje, nasilje, nespoštovanje človeškega življenja v vseh njegovih oblikah itd., vse to, čeprav z različnimi vzroki in stopnjami subjektive odgovornosti, je in vedno bo nered – ne glede na to, kaj o tem menijo ljudje in misli prevladujoča kultura – ker je v nasprotju z idealom prave ljubezni, ki jo je Jezus prinesel na zemljo.«* (prav tam, str. 17)

Rocco na tem mestu nadaljuje s svojo utemeljitvijo, ki jo je prav tako smiselno citirati: *»Torej dejstvo, da imajo nekateri ljudje določeno ravnanje, ki je bilo v preteklosti nenormalno, za normalno, za kristjana ne pomeni, da se je spremenilo moralno načelo. Nasprotno, pomeni, da je naša družba izgubila smisel za prava moralna načela. Vzrok za to izgubo moramo poiskati v tem, da je krščanska družba, zlasti v zadnjem povojnem obdobju, pod vplivom raznih dejavnikov močno zdrsnila navzdol. Posebno javna občila in širjenje določene kulture so počasi in postopoma v vest ljudi vsilila pojmovanje življenja, ki se je vedno bolj oddaljevalo od evangelijske miselnosti in nauka Cerkve.«* (prav tam, str. 18)

V nadaljevanju se bralec iz Valdarna sprašuje, kaj je razlika med grehom in psihološko težavo. Psihoanaliza naj bi osvetlila odvisnost posameznika, kar nakazuje, da se za nekaterimi oblikami spolne obsedenosti ali deviantnimi težnjami, kot sta npr. samozadovoljevanje in homoseksualnost, skrivajo napetosti, stiske, pomanjkanje ljubezni, nerazrešene čustvene krize, frustracije, kompleksi vseh vrst, torej nevroze,

in jih je potrebno razumeti, saj gre za bolezenska stanja, kjer subjekt ne nosi krivde. Duševne bolezni naj bi psihoanaliza zdravila, vendar njena vloga izzveni na področju duhovnosti, kjer gre za globinsko razklanost, ločenost od Boga in nezmožnost vzpostavljanja dialoga z njim (prav tam, str. 71, 72).

Proti koncu knjige se pojavi del 'Kako naj vrednotimo homoseksualnost', v katerem se bralka iz Torina sprašuje, kako naj kot kristjanka gleda na pojav prikazovanja homoseksualnosti kot nekaj povsem normalnega. Rocco odgovarja (prav tam, str.115): *»Razlikovati moramo med homoseksualnimi težnjami, to je privlačnostjo do osebe istega spola, in homoseksualnim ravnanjem. Sama težnja kot taka je zgolj dejstvo, s katerim se ukvarjajo znanstvene raziskave. Moralko pa zanima homoseksualno ravnanje, to je, ko človek zadovoljuje to težnjo z raznimi izrazi bodisi na čustveni in bodisi na genitalni ravni.«*

Rocco s tem odgovorom potrdi tudi besede Strehovca, ki izpostavi delitev na nagnjenja in pa dejanja, kar je temeljnega pomena za razumevanje krščanskega odnosa do homoseksualnosti. Problem homoseksualnosti, kot nadaljuje Rocco, je namreč v tem, da je Bog ustvaril moškega in žensko, ki vzpostavljata in med seboj poglobljata dialog, kar homoseksualni odnos krši. Tovrsten odnos ne more biti roditven in tudi ne resnično zedinjujoč (prav tam, str. 116). Kristjan nikoli ne bo mogel odobravati homoseksualnega ravnanja kot različico ali alternativno obliko uresničevanja človeške spolnosti, vendar je poklican k spoštovanju in pomoči homoseksualnim osebam, zlasti v smeri premagovanja tovrstnih dejanj (prav tam, str. 117).

Pismu sledi še eno, prav tako na temo homoseksualnosti, in sicer ali je neozdravljiv homoseksualec kriv ali ne, kar zanima bralca iz Rima. Rocco mu odgovarja, da psihologi razlikujejo med dvema vrstama homoseksualnosti. Ena vrsta je posledica nepravilne vzgoje, pridobljenih navad, slabih zgledov, ideoloških vplivov ali zunanjih okoliščin, kot so zavodi, vojašnice, zapori, ipd. To obliko naj bi bilo možno dokaj hitro pozdraviti. Druga oblika, t.i. ekskluzivni homoseksualci, pa zajema osebe, obsedene s svojo težnjo, ki naj bi izhajala iz vrojenega nagona ali patološke konstitucije. Prav zaradi svoje povezanosti z globljimi notranjimi pogojenostmi naj bi

veljala za neozdravljivo, čeprav se velja zavedati, da ozdravitev tovrstne oblike ni nemogoča (prav tam, str. 118, 119).

Rocco svoj odgovor nadaljuje s trditvami, da homoseksualnih oseb ni dovoljeno obsojati, vendar jih prav tako ni potrebno opravičevati. Krščanska vzgoja skuša pomagati prizadetemu, v tem primeru prizadetemu zaradi homoseksualnosti. Tovrstne osebe naj se trudijo potrpežljivo sprejemati svoje stanje in si prizadevati, da ga premagajo. Rešitev je v izogibanju priložnosti, upoštevanju nasvetov duhovnega voditelja in zdravnika ter zatekanje k molitvi in zakramentom (prav tam, str. 119, 120). Kot trdi sam: *»Te ljudi moramo torej sprejemati z razumevanjem in jih podpirati v upanju, da bodo premagali svoje osebne težave. Kakršna koli strogost do tistih, ki trpijo zaradi te anomalije, ne bi bila krščanska. Razumevanja pa ne smemo nikoli zamenjevati z moralnim opravičevanjem. Cerkev hoče ravno opozarjati vse nas (v prvi vrsti vzgojitelje) na nevarnost hudo izrojene miselnosti, ki razodeva zmotno pojmovanje človeške spolnosti, v nasprotju z Božjim načrtom. Če so se v preteklosti pregrešili s tem, da so te ljudi obsojali in jih zapostavljali, ne bi smeli zdaj zahajati v skrajnost s tem, da bi takšno ravnanje opravičevali.«* (prav tam, str. 120)

Rocco s svojimi odgovori prikaže krščansko dvojno razumevanje homoseksualnosti – grešnika se spoštuje, greh se kaznuje. S svojimi nasveti skuša vplivati na miselnost mladih in vzgojiteljev ter nikakor ne dopušča vstopa bolj sodobnih prepričanj oz. mišljenj v moralno. Pri navajanju krščanskega odnosa do homoseksualnosti ostaja strikten in načelen z vidika Cerkve in krščanske moralne ideologije.

Kljub temu obstaja upanje, da bodo mladi s tem, ko prejemajo napotke, naj spoštujejo homoseksualne osebe, dobili zagon tudi po iskanju drugačne literature, ki morda prikazuje bolj liberalne poglede celo znotraj RKC. Prav dejstvo, da sodoben čas dokazuje, da so tudi znotraj RKC tisti, ki so sicer mogoče že izobčeni, a vseeno bolj napredni pri svojih odgovorih, mladim lahko prikaže drugačno stanje. Verniki, ki bodo pri svojih vprašanjih upoštevali tudi moderne pristope, s tem predstavljajo upanje za LGBT vernike.

2.4. KRŠČANSKE PODPORNE SKUPINE

Vpogled v krščanske podporne skupine za verujoče LGBT je nujno dopolnilo, saj predstavi množico podpornih skupin, dostopnih zlasti preko interneta, na katere se (verujoče) neheteroseksualne osebe lahko oprejo pri svojih vprašanjih, ki so večinoma usmerjena v en glavni problem – združitev svoje istospolne usmeritve s krščansko etiko. Pregled omenjenih skupin že na začetku predstavi glavno razdelitev na dve skupini – na eni strani so tako skupine, ki resnično podpirajo neheteroseksualne osebe brez prikritih teženj in prepričanja, da se lahko spremenijo, na drugi strani pa stojijo povsem drugače zastavljene podporne skupine, ki vernikom prikrito ali povsem odkrito obljublajo pomoč pri spreobrnitvi, pri kateri seveda pomaga močna vera v Boga in sleditev krščanskim moralnim zakonom ter absolutno upoštevanje spolne vzdržnosti. Tovrstne skupine bi lahko označili kot vsaj deloma diskriminatorne (če ne povsem), saj njihov namen ni v popolni ljubezni vernika, temveč v preoblikovanju le-tega v tisto smer, ki jo krščanstvo preferira oz. priznava kot edino možno izbiro.

Pri analizi podpornih skupin (tudi pri islamu in judovstvu) so prevladovali naslednji kriteriji izbora: skupina je dostopna na internetu, pokriva večje število ljudi in v svojem programu izstopa zaradi različnih dejavnosti. Pri tem se je izkazalo, da gre večinoma za ameriške podporne skupine, ki nudijo podporo večjemu številu ljudi po vsem svetu. To jim omogoča prav lahka dostopnost na internetu.

Skupine, ki povsem podpirajo neheteroseksualne vernike, presegajo ustaljene moralne smernice krščanstva, saj jim nudijo popolno oporo ne glede na njihovo seksualno usmeritev, nagnjenja ali dejanja. Ločitev hotenj in dejanj je pri krščanskem in katoliškem vrednotenju homoseksualnosti temeljnega pomena, saj se hotenja lahko zdravi in še niso grešne narave, medtem ko dejanja predstavljajo greh. Tadej Strehovec, katoliški moralni teolog, je v intervjuju navedel, da katoliška vera osebe ne želi spreobrniti, vendar je popolnoma jasna pri kategoriji dejanj – v primeru, da oseba čuti homoseksualna nagnjenja, se ji svetuje, pomaga in tudi usmeri k vzdržnosti, da ne bi prišlo do samih dejanj: *»Če je homoseksualnost stvar prenatalnega razvoja otroka, potem je to nekaj drugega, kot če je posledica osebne zgodovine posameznika. Kaj homoseksualnost je, ni enotnega odgovora oz. soglasja. Določene*

oblike je možno pozdraviti in tem služijo tiste skupine, ki to verjamejo. Vendar to je negativna interpretacija. Cerkev ne zahteva, da se osebe pozdravijo, vendar če gre za socialni konstrukt, potem jim je povedano, da če želijo biti katoličani, delovati v skladu s katoliško vero, potem morajo biti vzdržni. Takim osebam se pomaga tudi z vabilom k obisku psihoterapevta – če seveda ne gre za homoseksualnost, ki je lahko vezana na prenatalni razvoj. Siljenja ni! Če oseba sama ne more živeti vzdržno, se ji lahko ponudi pomoč, ki je lahko tudi obisk psihoterapevta.«

Poleg tega predstavi tudi katoliški pogled na podporne skupine, ki podpirajo neheteroseksualne vernike: *»Potrebno je zopet ločiti med nagnjenjem in dejanjem. Če gre za nagnjenja, potem so skupine lahko nekaj zelo pozitivnega. Problem so skupine, ki pomoč homoseksualnosti uporabljajo za napad na Cerkev. Do teh skupin je katoliška vera kritična. V te skupine bi uvrstili spolno aktivne homoseksualne člane.«*

Predstavi pa tudi svoj način reševanja tegob oseb z drugačnimi spolnimi hotenji, kot to narekuje katoliška heteroseksualna matrica: *»Svetoval bi ji spoved, tej osebi bi pomagal. Potrebno je ločiti nagnjenje in dejanje. Osebo je potrebno sprejeti, ji povedati, da nagnjenja niso tragedija. Če gre za dejanja, se osebo povabi k čistosti, izobraževanju glede zdravja, ponudi se ji psihološka pomoč. Sam sem osebo vprašal, kakšen je njen odnos do zdravja, saj so homoseksualni odnosi bolj kritični glede vidika zdravja, povabil sem jo k premisleku, da živi v skladu z vero. Homoseksualna dejanja namreč ogrožajo odnos do Boga. Ogrožajo vero, pripadnost katoliški skupnosti. Ponudil sem ji pomoč.«*

V nadaljevanju so predstavljene glavne podporne skupine, globalno dostopne na internetu in pa slovenska skupina Kapis. Skupine so ovrednotene bodisi kot povsem podpirajoče ali pa kot tiste, katerih primaren namen je spreobrnitev neheteroseksualnih vernikov v moralno sprejemljive vzorce obnašanja in dejanj. Zaradi množice vseh skupin so v tem delu predstavljene tiste, ki so najbolj prepoznavne in ki s tem vplivajo na mnoge vernike ter pomagajo pri ustvarjanju splošne podobe krščanske vere v okviru tovrstnih skupin. Skupina Kapis je izbrana izključno zaradi tega, ker je edina slovenska skupina. Drugih pomembnih elementov ni, saj je izredno skopa in neažurna. To ugotovitev potrди tudi Strehovec, in sicer z

naslednjim odgovorom na vprašanje, če se v Sloveniji srečuje s homoseksualnimi verniki: »Seveda. Kapis je organizacija, namenjena pomoči homoseksualnim vernikom, vendar je v Sloveniji to področje premalo pokrito.« Zaradi težnje po pregledu prenosa vsebin na mlade (vernike) ta del vključuje tudi tiste podporne skupine, ki so eksplicitno namenjene tej ciljni publiki.

2.4.1. Krščanske podporne skupine, ki podpirajo LGBT vernike

DIGNITY¹²

Dignity je ameriška organizacija, ki podpira katoliške LGBT vernike in teži k popolni združitvi njihove poduhovljenosti in seksualnosti. Organizacija verjame, da lahko LGBT izrazijo svojo seksualnost, ki je skladna s katoliškimi načeli in s tem tudi neomejena v tem pogledu. Prizadevajo si za sodobno reformo cerkve, ki bi posledično prinesla tudi njihovo osvobojenost. Med glavnimi cilji navajajo naslednjih pet področij: duhovni razvoj, izobraževanje, socialno pravičnost, enakopravnost in organiziranje družabnih dogodkov.¹³ Organizacija presega okvire zgolj homoseksualnosti, saj ponuja tematike tudi iz področja biseksualnosti, transseksualnosti in celo 'subkulture usnja', ki je skoncentrirana v skupino, imenovano 'The Defenders' (slo. Branilci), ustanovljeno leta 1981 v New Yorku z namenom združitve tistih ljudi, ki so ljubitelji usnja in hkrati tudi verniki. Ta del skupino definitivno označi kot posebno, saj pri drugih tega aspekta ni moč zaznati. Člani te skupine so prepričani, da jim usnje omogoča poglobljeno duhovnost, ki je sicer v večini primerov katoliška, vendar dopuščajo možnost vseh oblik krščanske duhovnosti.¹⁴

¹² Dignity, <http://www.dignityusa.org/> 1.5.2009.

¹³ Dignity, Statement of Position and Purpose: <http://www.dignityusa.org/purpose>, 1.5.2009.

¹⁴ Dignity, The Defenders, Dignity's Outreach to the Leather/Levi Community: <http://www.dignityusa.org/defenders>, 1.5.2009.

NEW WAYS MINISTRY¹⁵

New ways ministry je podporna skupina, ki se zavzema za pravice katoliških gejev in lezbijk znotraj katoliške cerkve. Prizadevajo si za dialog med posamezniki, borijo se proti homofobiji in netolerantnosti ter si kot glavni cilj postavljajo popolno sprejetje lezbijk in gejev v katoliško cerkev in širšo skupnost.¹⁶ Organizacija je nastala leta 1976, ko je škof Francis J. Mugavero iz Brooklyna (New York) napisal enega prvih katoliških esejev, ki so sočustvovali z lezbijkami in geji. Predstavil je nove poti (t.i. 'new ways'), kako pristopiti do istospolnih vernikov, kar sta kasneje duhovnik Robert Nugent in nuna Jeannine Gramick vključila v svojo delavnico, kjer so diskutirali o novih metodah pristopa. Delavnico je sponzoriralo društvo Quixote. Gre za katoliško druženje z glavnim namenom iskanja socialne pravičnosti. Leta 1977 so se delavnice novih metod združile v neprofitno organizacijo New ways ministry, namenjeno katoliškim gejem in lezbijkam.¹⁷

2.4.2. Krščanske podporne skupine, ki ne podpirajo LGBT vernikov

COURAGE¹⁸

Podporna skupina Courage naj bi bila ena vodilnih na področju podpore katoliških neheteroseksualnih vernikov, delujoča od leta 1980. Finančno jo podpira nadškofija v New Yorku. Registriranih je več kot 1500 oseb.¹⁹ Glavni namen, ki je opredeljen v 5-ih ciljih, je povsem zavezujoč za člane te skupine.²⁰ Vključuje življenje v vzdržnosti, posvetitev svojega življenja Jezusu Kristusu z nudenjem pomoči drugim, sodelovanje z drugimi verniki zlasti glede vprašanja homoseksualnosti, spodbuda drugih k vzdržnosti in biti drugim vzor.²¹ Sestanki, ki so organizirani v številnih

¹⁵ New Ways Ministry, <http://www.newwaysministry.org/>, 1.5.2009.

¹⁶ Prav tam.

¹⁷ New Ways Ministry, History, Frank Debernardo, Ministering in New Ways to Gay and Lesbian Catholics and the Church: <http://www.newwaysministry.org/history.html>, 1.5.2009.

¹⁸ Courage, <http://couragerc.net>, 29.4.2009.

¹⁹ Courage, The Courage Apostolate: <http://couragerc.net/TheCourageApostolate.html>, 29.4.2009.

²⁰ Courage, The Five Goals: <http://couragerc.net/TheFiveGoals.html>, 29.4.2009.

²¹ Prav tam.

državah, kot so Avstralija, Kanada, Kostarika, Mehika, Nova Zelandija, Filipini, Irska, Velika Britanija, Poljska, Portoriko, Slovenija (Kapis), ZDA in Karibsko otočje, imajo zlasti namen medsebojne spodbude, prijateljstva in pomoči pri sleditvi zgoraj opisanih ciljev.²²

Znotraj skupine deluje še ločena skupina, imenovana Encourage, namenjena sorodnikom in prijateljem oseb s homoseksualnimi hotenji. Tudi ta podskupina ima svoje cilje, kot so promoviranje sočutja in sprejemanja homoseksualnih oseb, branje svetih tekstov, molitev, meditacija, spodbujanje ljubljenih oseb k razvijanju vzdržnih prijateljstev in biti vzor za druge, ki imajo sorodnika ali prijatelja s homoseksualnimi nagnjenji.²³

Poleg tega Courage ponuja tudi povezavo na stran, imenovano Priests With Courage - PWC²⁴, kjer mreža duhovnikov pomaga homoseksualnim osebam, jim svetuje, jih uči v skladu s katoliško moralno teologijo in zlasti propagira vzdržnost. Omenjena spletna stran predstavlja vir znanja o homoseksualnosti, kako svetovati tovrstnim osebam in kako jim pomagati. Presenetljivo je dejstvo, da je stran namenjena duhovnikom, ki se srečujejo z verniki z neheteroseksualnimi hotenji oz. tistim duhovnikom, ki se sami spopadajo s tovrstnimi željami. Na omenjeni strani se tudi pojavi izraz 'healing of homosexuality' oz. zdravljenje homoseksualnosti, kar naj bi omogočila prav katoliška vera in življenje v molitvi. To dokazuje prepričanje, da je homoseksualnost ozdravljiva, kljub temu da sami strani Courage in Encourage ponujata bolj pasivne izraze in se večinoma dotikata vprašanja homoseksualnosti skozi priporočljivo vzdržnost.²⁵ Vse tri povezane spletne strani imajo veliko skupnih vrednot, ki so tematsko zapisane v obliki ciljev. Tudi PWC ima svoje zastavljene cilje:²⁶

1. Podpiranje skupine Courage, ki je edino priznana skupina, namenjena osebam s homoseksualnimi hotenji; edina potrjena in kvalificirana na tem področju.

2. Molitev za tiste, ki občutijo homoseksualne težnje in povsem živijo takšna dejanja ali pa živijo v vzdržnosti.

²² Courage, World Wide Chapters: <http://couragerc.net/WorldWideChapters.html>, 29.4.2009.

²³ Encourage, <http://couragerc.org/Encourage.html>: 29.4.2009.

²⁴ Priests With Courage, <http://www.priestswithcourage.org/index.html>, 29.4.2009.

²⁵ Priest With Courage, About us: <http://www.priestswithcourage.org/aboutus.html>, 29.4.2009.

²⁶ Prav tam.

3. Moške, ženske in mladino, ki občutijo tovrstna nagnjenja, je potrebno spoštovati in jih vrednotiti s sočutjem ter občutljivostjo za njihove probleme. Tovrstne osebe je potrebno sprejeti kot božje sinove in hčere ter jih ne opredeljevati z besedami gej, lezbijka, ipd., kar kaže na težnjo brisanja homoseksualne identitete.

4. Informirati se o področju homoseksualnosti. Cerkev namreč ne more ignorirati homoseksualnih oseb.

5. Spregovoriti javno in zasebno o tej tematiki.

Kljub dejstvu, da so vse tri skupine s svojimi spletnimi stranmi dobro organizirane, je njihovo sporočilo v svojem bistvu dvoumno. Večinoma namreč omenjajo, da pomagajo osebam s homoseksualnimi hotenji, nagnjenji, kar po katoliški doktrini še ni greh, ponekod pa se omenja homoseksualnost kot identiteta, kar presega stopnjo hotenj. Poleg tega se na strani PWC pojavi besedna zveza zdravljenje homoseksualnosti, kar naj bi bila posledica močne vere in molitev, na drugi strani pa je eden izmed glavnih ciljev te skupine prav spoštovanje vernih homoseksualcev, ki so tako kot heteroseksualci božji otroci. Mešanje ovrednotenja zgolj hotenj in dejanj drastično zniža vrednost te skupine v pravi podpori osebam, ki bodisi čutijo ali izvajajo neheteroseksualne matrice obnašanja. Prav ta dvojnost, ki je sicer temelj katoliškega dojemanja homoseksualnosti, se pri teh skupinah izgubi, kar je v tem kontekstu prej slabost kot prednost. Ne povsem natančno zastavljeni cilji namreč vodijo v dvom, ali te skupine pravzaprav pomagajo homoseksualnim vernikom ali pa jih želijo le spremeniti in vrniti nazaj na 'pravo pot' katoliškega življenja, ki se posledično realizira v heteroseksualni družini.

EXODUS GLOBAL ALLIANCE²⁷

Exodus Global Alliance je podporni skupina, ki zelo očitno nasprotuje homoseksualnosti na splošno. Za razliko od skupine Courage se dotika tudi bolj poglobljene analize homoseksualnosti in na svoji spletni strani ponuja izčrpno utemeljitev, zakaj je homoseksualnost nezaželjena. To je zlasti opazno v delu, kjer se

²⁷ Exodus Global Alliance, Welcome: <http://www.exodusglobalalliance.org/>, 30.4.2009.

dotika vprašanja, ali je homoseksualnost prirojena ali pridobljena – natančneje: »*Are homosexuals born or made?*« (Rogers 1993)

Že na začetku odgovora Sy Rogers, ozdravljeni gej, mož in oče, ki je avtor vprašanj in odgovorov na temo homoseksualnosti ter vodja te podporne skupine, kritično napade homoseksualne osebe, ki naj bi se tolažile z mislijo, da je njihova spolna usmerjenost ali identiteta stvar narave oz. nekaj prirojenega in tako izvzeta iz konteksta možnosti vplivanja in spreminjanja. Takšna prepričanja, ki naj bi bila še zlasti aktualna pri gejevskih aktivistih, naj bi posledično hromila osebe s tovrstnimi nagnjenji, saj bi se prav zaradi občutka predeterminiranosti vdale v 'usodo homoseksualca'. Takšna dejstva naj bi bila zgolj navidezna, saj po mnenju skupine osebe nismo bioroboti. Poleg tega pa je Rogers prepričan, da če bi se določene oblike homoseksualnosti pojavile kot stvar narave, še ne pomeni, da so normalne. V tem kontekstu je izvedena primerjava z depresijo, obsesivno-kompulzivno motnjo in sladkorno boleznijo, ki so prirojena stanja, vendar nimajo statusa normalnosti. Zakaj je potem homoseksualnost nekaj normalnega? Razprava seže še dlje. Poleg omenjenih prirojenih stanj navede še pedofilijo, ki je po mnenju nekaterih raziskovalcev tudi stvar genetskega razvoja posameznika. Naj bi torej tudi v tem primeru dopustili to anomalijo (prav tam)?

Rešitev se pojavi v religiji. Slednja pri prepovedi določenih dejanj ne upošteva, ali so prirojena ali pridobljena. Religija svoje podanike uči, da premagajo slabosti in šibkosti, namesto da se jim ponižno predajo. Tudi znanost dopušča spremembo prirojenih lastnosti, saj ni nujno, da se genetsko predeterminirana lastnost tudi vedno razvije, kar pomeni, da če znanost enkrat dokaže prirojenost homoseksualnosti, to še ni dokaz, da je razvoj te lastnosti nujna posledica. Vsak posameznik naj bi sam izbral med dvema možnostima – ali ga bo šibkost obladovala ali pa bo on obladoval njo (prav tam).

Sy Rogers v nadaljevanju opiše njihov program z religijsko osnovo, namenjen homoseksualnim osebam, željnim 'ozdravitve'. Sam sicer ne uporablja izraza pozdraviti (ang. 'to cure'), ampak ozdravljenje oz. ponovno oživetje (ang. 'recovery'). 50 % klientov naj bi se začasno vrnilo v homoseksualna doživetja v prvih dveh letih po končanju programa. Večina klientov naj bi kljub temu dokončno zatrla

homoseksualne impulze. Odstotek le-teh naj bi se gibal med 33 in 60. Vse homoseksualne osebe se ne želijo spremeniti, vendar le-te večkrat tudi ne pristopijo k podporni skupini. Osebe, ki poiščejo pomoč, so večinoma popolnoma odločene in si povsem želijo okrevati. Okrevanje je dolgotrajen proces, ki preide v življenjsko odločitev in smisel posameznika. Sy Rogers se zaveda, da program ne nudi takojšne odreditve; njegov primarni smoter je namreč usmeriti osebo na pravo pot, ki jo bo pripeljala do odreditve. Zavedajo se tudi možnosti razvoja medsebojne privlačnosti med klienti, zato vsak posameznik pred vstopom podpiše pogodbo, s katero se zaveže, da bo v primeru spolnega kontakta z drugim klientom odpuščen iz programa (prav tam).

Dodati je potrebno tudi to, da skupina navaja, da homoseksualne osebe niso izključene iz krščanskega življenja, saj so tudi slednje deležne božje ljubezni. Zavedati se morajo, da če želijo živeti v božji ljubezni, potem morajo upoštevati krščanske moralne smernice glede seksualnega življenja, kjer se časti le heteroseksualna družina in spolnost znotraj nje. Sy Rogers tudi doda, da naj si osebe, ki dvomijo v smisel te podporne skupine ali morda ne verjamejo njenim besedam, preberejo krščanske tekste in same prepoznajo božje besede, namenjene pravilni spolni usmerjenosti (prav tam).

Na splošno je Exodus Global Alliance svetovna krščanska organizacija, namenjena osebam, ki so okužene (ang. 'affected', kot se pojavi na njihovi spletni strani) s homoseksualnostjo. Slednje se lahko ozdravijo prav s pomočjo Jezusa Kristusa.²⁸ Močno verjamejo v možno spremembo oz. preusmeritev iz homoseksualnosti v heteroseksualnost, kar naj bi bila posledica verovanja.²⁹

Čeprav je opisana podporni skupina natančneje predstavljena kot Courage, se zopet pojavlja mešanje spolne usmerjenosti, nagnjenja in identitete. Sprva se zdi, da dobro razdela delitev med obema konceptoma, vendar ju popolnoma združi, ko slednji vzame težo in jo kritično ovrednoti kot končno stanje, kjer posameznik obupa in je prepričan, da nanj ne more vplivati. Kljub vsemu je glavno sporočilo te skupine

²⁸ Exodus Global Alliance, About Exodus: <http://www.exodusglobalalliance.org/aboutexodus4.php>, 30.4.2009.

²⁹ Exodus Global Alliance, What we believe: <http://www.exodusglobalalliance.org/whatwebelievec86.php>, 30.4.2009.

jasno – ne glede na to, ali gre za nagnjenja, dejanja ali celo identiteto, je homoseksualnost neprimerna odločitev posameznika oz. stanje, ki se mora spremeniti. Tovrstna sprememba je nujna za popolno krščansko življenje in postane celo posameznikova življenjska pot – pot ozdravitve, ki lahko traja dolga leta in tudi terja veliko psihološkega napora, ki pa naj bi bil za posameznika absolutno vreden.

ONE BY ONE ORGANIZATION³⁰

One by one podporna skupina je prezbiterijanska organizacija, ki je nastala po konferenci leta 1994 v New Yorku, kjer sta imeli glavni fokus dve temi, in sicer pomoč tistim, ki imajo homoseksualna nagnjenja, in pa izobraževanje cerkvenih organizacij, kako pomagati tovrstnim vernikom. S tem omenjena podporna skupina seže dlje, saj želi nastopiti veliko bolj organizirano in svoje ideje ponuditi prav preko ustanovljene mreže duhovnikov, ki bi delovala v Združenih državah Amerike. Skupina se je dokončno oblikovala leta 1995. Glavni namen te skupine je izobraževanje cerkva, kako nastopati v interakciji s tistimi verniki, ki občutijo določen konflikt glede svoje seksualnosti. Svoje cilje so razvrstili v dve glavni kategoriji, in sicer prvič služiti kot vir izobraževalnega gradiva in drugič pomagati ustvariti lokalne cerkvene službe, ki bi pomagale osebam s seksualnimi težavami, ki pa niso nujno homoseksualne.³¹

One by one organizacija se zaveda težav sedanjih lokalnih cerkva, ko morajo govoriti o homoseksualnosti in ostalih seksualnih težavah (na tem mestu uporabljajo izraz 'sexual brokeness', kar vključuje vse razen heteroseksualne spolne matrice). Seksualne težave so namreč ena izmed glavnih težav sodobne družbe. Pomoč tako lahko nudi prav cerkev kot Kristusovo telo s svojimi odrešujočimi odzivi. Skupina se zaveda tudi uničujočih posledic zlorab spolne intimе, med katere uvršča prešuštvo, incest, pornografijo, homoseksualnost, nezvestobo in spolni razvrat.³² Sveto pismo

³⁰ One by One Organization, <http://www.oneby1.org>, 30.4.2009.

³¹ One by One Organization, About us: <http://www.oneby1.org/aboutus.html>, 30.4.2009.

³² Prav tam.

namreč navaja in uči, da so vse spolne relacije izven heteroseksualnega zakona med moškimi in žensko nasprotovanje božjemu načrtu za človeštvo.³³

Opisana skupina naredi premik naprej tudi s tem, ko poleg homoseksualnosti omeni še druge 'nevarnosti' spolnih zablod. Čeprav je glavni namen definitivno v preseganju le-teh in četudi niso naštet, pa vsaj dopušča možnost obstoja tudi drugih variacij heteroseksualnosti, ki ni vedno le homoseksualnost. Naj omenimo npr. biseksualnost, transseksualnost, transvestizem, travestizem, S/M in druge oblike fetišizma.

INTERNATIONAL HEALING FUNDATION³⁴

Podporna skupina je namenjena ozdravitvi homoseksualcev in v bistvu njihovi spreobrnitvi v heteroseksualce. Ustanovil jo je Richard Cohen, ozdravljeni gej, in sicer leta 1990. Njen glavni namen je spodbujanje moških in žensk, da se osvobodijo preteklih ran in spon homoseksualnosti ter zaživijo polno heteroseksualno življenje.³⁵

Razlogi, zakaj pri posamezniku pride do sindroma 'SSA' (same-sex attraction oz. istospolna privlačnost), so lahko nerešeni družinski problemi, velika občutljivost, umetniška narava, vedenje, ki ni v skladu s spolom (feminilnost, možatost), zanemarjanje, zloraba, zapustitev, odvisnost, imitacija obnašanja, različne družinske rane, nizka samopodoba, spolne zlorabe, zmerjanje, žaljenje, pretirana občutljivost, nešportnost, medijsko sprejemanje homoseksualnosti kot nekaj sprejemljivega in naravnega, potrjevanje homoseksualnosti v izobraževalnem sistemu in zabavni industriji, pornografija, promoviranje homoseksualnosti na internetu, ločitev, smrt, različna prenatalna doživetja in vplivi, posvojitve in celo religija. Resnost omenjenih dejavnikov naj bi močno vplivala na čas in trud, ki sta potrebna za ozdravitev posameznikove homoseksualnosti.³⁶

³³ One by One Organization, What we believe: http://www.oneby1.org/what_we_believe.html, 30.4.2009.

³⁴ International Healing Fundation, <http://www.gaytostraight.org/Home.asp>, 30.4.2009.

³⁵ International Healing Fundation, About us: <http://www.gaytostraight.org/AboutUs.asp>, 30.4.2009.

³⁶ International Healing Fundation, Constellation of Potential Variables: <http://www.gaytostraight.org/CausesofSSA.asp>, 30.4.2009.

Proces zdravljenja se odraža v štirih stadijih. Pred samim opisom faz je potrebno omeniti še to, da skupina striktno navaja, da si mora oseba močno želeli ozdravitve in da se mora zavedati, da poroka ne pozdravi SSA. Pri ozdravitvi bo ključnega pomena podpora bližnjih in božja ljubezen. Skrben premislek, močna motivacija in močna vera pa dokončno pripeljejo do zdravega heteroseksualnega posameznika. Faze ozdravitve so naslednje³⁷:

1. **Vedenjska terapija** – sprememba vedenja, prekinitev homoseksualnih praks, zgraditev samopodobe v relaciji do Boga, razvoj mreže pomoči.

2. **Kognitivna terapija** – raziskovanje svoje preteklosti, nadaljevanje z graditvijo samopodobe v relaciji do Boga, širitev mreže pomoči.

3. **Psihodinamična terapija** – zdravljenje homo-emocionalnih in homo-socialnih ran (nadaljevanje druge faze, raziskovanje vzrokov, ki so privedli do homo-emocionalnih in homo-socialnih ran, začetek faze, ko oseba prične prevzemati odgovornost za svoja dejanja in jih obžaluje, razvijanje zdravih odnosov ter zdravljenje istospolnih odnosov).

4. **Psihodinamična terapija** – zdravljenje hetero-emocionalnih in hetero-socialnih ran (prav tako nadaljevanje druge faze, raziskovanje vzrokov, ki so privedli do teh ran, nadaljevanje prevzemanja odgovornosti in obžalovanja, razvijanje zdravih heteroseksualnih odnosov).

Skupina poleg podpiranja in spreminjanja homoseksualnih oseb nudi tudi pomoč in organizira seminarje za njihove sorodnike, bližnje prijatelje ter partnerje. Na svoji spletni strani namreč ponuja vrsto zgodb, kjer različni posamezniki razkrivajo svoje izkušnje, kako jim je organizacija pomagala, poleg tega pa je možno zaslediti tudi zgodbe bližnjih, ki služijo kot navdih vsem sorodnikom, prijateljem ali celo partnerjem oseb, ki se borijo z istospolno usmerjenostjo.³⁸

³⁷ International Healing Foundation, Process of Healing:
<http://www.gaytostraight.org/ProcessofHealing.asp>, 30.4.2009.

³⁸ International Healing Foundation, Parents and Loved Ones:
<http://www.gaytostraight.org/ParentsandLovedOnes.asp>, 30.4.2009.

CROSS MINISTRY³⁹

Cross Ministry je krščanska organizacija, ki verjame v osvoboditev od homoseksualnosti skozi Jezusa Kristusa. Prizadeva si povezati vse vernike s homoseksualnimi željami, ki se bodisi zaradi sramu bodisi zaradi kakšnih drugih razlogov ne želijo obrniti k cerkvi po pomoč. Eden izmed glavnih smotrov je tako tudi izobaževanje lokalnih cerkva v smeri večjega razumevanje homoseksualnosti in vključevanja tovrstnih vernikov ter razumevanja, da so tudi oni božji otroci, kljub temu da se odmikajo od njegove volje. Skupina nudi tudi pomoč kongregacijam v smislu lastnega prepoznavanja svoje pomembne vloge pri ustvarjanju takšnega okolja, v katerem bodo osebe, okužene (ang. 'affected') s homoseksualnostjo, izrazile svoja čustva in se odprle božjemu zdravljenju.⁴⁰

Cross Ministry, katere predsednik in ustanovitelj je Tim Wilkins, deluje od leta 1996. Pri opisovanju svoje zgodbe, kjer navede, da je imel homoseksualne želje, ki naj bi bile posledica propadajoče družine, v kateri ni občutil nobene očetovske ljubezni (zato naj bi jo iskal v drugih moških), doda stavek, ki vsaj navidezno deluje kot premik pri razumevanju homoseksualnosti: *»Poslušaj(te)! Nisem se sam zavestno odločil, da me bo privlačil isti spol; ena od skrivnosti življenja je, da sami ne izbiramo skušnjav, vendar sem se sam odločil, da se bom sčasoma vdal tem skušnjavam.«* Tim tako vsaj deloma preseže teze o prostovoljni izbiri posameznika glede homoseksualnosti. Tim je danes srečno poročen moški v heteroseksualni zvezi.⁴¹

Cross Ministry je tako le še ena izmed mnogih krščanskih podpornih skupin, ki so absolutno prepričane, da je homoseksualnost napačna izbira posameznika, zgrešena pot, pri kateri je možna le ena odrešitev – tj. s pomočjo trdne vere, pomoči skupine in lastne volje, ki posledično prinesejo odrešitev in življenje v heteroseksualnosti, ki je, kot že nekolikokrat omenjeno, edina prava pot krščanskega življenja.

³⁹ Cross Ministry, <http://www.crossministry.org/>, 1.5.2009.

⁴⁰ Cross Ministry, About Cross Ministry:

http://www.crossministry.org/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=57, 1.5.2009.

⁴¹ Cross Ministry, Obedience made the difference:

http://www.crossministry.org/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=54, 1.5.2009.

P.A.T.H.⁴²

P.A.T.H. oz. Positive Alternatives To Homosexuality je neprofitno združenje različnih organizacij, ki pomagajo ljudem z neželjenimi istospolnimi usmeritvami na poti do heteroseksualnosti oz. pri spolni abstinenci. Omenjena podporna skupina je v primerjavi z odgovori Tadeja Strehovca najbolj primerljiva s katoliško moralno, saj se zaveda dejstva, da homoseksualnost ni združljiva s katoliško moralno in kot rešitev ponudi le pomoč in pa zapoved absolutne abstinence. Njihovi cilji so namreč usmerjeni v podpiranje svobodne odločitve posameznika, v informiranje in ne v siljenje k spremembam, v različne možnosti svetovanja in terapij, pri katerih se vsaka prilagodi posameznikovim željam in vizijam, v sočustvovanje brez netolerantnosti in nerazumevanja, v nevtralnost politike pri tem vprašanju in v enakovreden dostop do javnih forumov. Kljub omenjenemu, da povsem spoštujejo homoseksualce, se kot nasprotje te izjave ponuja ugotovitev, da je skupina namenjena tistim, ki imajo neželjene spolne ambicije in tistim, ki se le-teh ne branijo, a živijo brezspolno življenje.⁴³

Z dvoumnimi trditvami skupina nastopa medlo v popolni podpori LGBT vernikom, kljub temu da za razliko od zgoraj omenjenih organizacij ni tako kritična glede samega statusa homoseksualnosti in ljudi ne prepričuje v spreobrnitev. Tovrstna dvoumnost namreč prekrije pravi namen skupine. Prav zaradi le-te je uvrščena v kategorijo tistih, katerih primarni namen je spreobrnitev na pravo pot življenja, ki je življenje v heteronormativni matrici.

V nadaljevanju so predstavljene še skupine, namenjene mladim (vernikom), ki so ključnega pomena pri prenašanju interpretacije homoseksualnosti na posameznike, ki si gradijo svoj koncept razmišljanja. Sledi jim še predstavitev edine slovenske podporne skupine, imenovane Kapis.

⁴² P.A.T.H., Change is possible: <http://www.pathinfo.org/index2.htm>, 1.5.2009.

⁴³ Prav tam.

2.4.3. Krščanske podporne skupine, namenjene mladim (vernikom)

FIND OUT⁴⁴

Find out je podporna skupina, namenjena mladostnikom, ki se soočajo s problemi homoseksualnosti. Stran je skopa in ni povsem dobro razdelana, saj kot temelj ponuja zgolj zgodbo 17-letnega Jasona iz Portlanda, ki je premagal homoseksualnost, ki naj bi ga omejevala na poti do popolne sreče. Sedaj kot heteroseksualec in ozdravljen homoseksualec resnično občuti vrednost življenja, ki ni več bitka s samim seboj iz dneva v dan.⁴⁵ Na koncu njegove zgodbe je dodana še povezava na stran, kjer druga oseba z imenom Billy predstavi svojo zgodbo. Prav Jason naj bi mu pomagal na poti ozdravitve, kjer veliko vlogo igra vera v Jezusa Kristusa. Vključil ga je v podporno skupino Portland Fellowship, kjer je spoznal, da je pravi prijatelj, ki ga je vneto iskal vsa leta, prav Jezus Kristus.⁴⁶

Pri delu vprašanja in odgovori se razkrijejo nameni in prepričanja te skupine. Prvo vprašanje je namreč 'Sem bil rojen gej?' oz. 'Born gay?', kjer vprašanje presežejo s trditvijo, da to niti ni pomembno. Navajajo primer dojenčkov, rojenih z odvisnostjo od drog zaradi zasvojenih mater. Ti dojenčki, čeprav so rojeni z odvisnostjo, niso zapečateni z usodo, saj jim je potrebno pomagati na poti ozdravitve. Če to prenesemo na temo homoseksualnosti, posledično pomeni, da prirojenost ali pridobljenost ni prava tema diskusije, temveč pomoč oz. bitka s samim seboj, da premagaš homoseksualnost in zaživiš polno življenje. Skupina opiše tudi svoj način delovanja, kjer je osrednja metoda medsebojna podpora, razumevanje drug drugega in tako kvalitetna podpora na poti odrešitve. Poglavje se zaključi še z motivacijskim koncem, ki je v bistvu trditev, da je homoseksualnost boleča, da vedo, da je posameznik že veliko preživel in da mu bodo pomagali na poti doseganja prave sreče. Tudi sami so doživeli vse, kar posameznik doživlja in popolnoma razumejo

⁴⁴ Find Out, Do I have to be gay?: <http://findout.portlandfellowship.com/>, 2.5.2009.

⁴⁵ Find Out, Real People – Jason: <http://findout.portlandfellowship.com/rp.html>, 2.5.2009.

⁴⁶ Find Out, Real People – Bill: <http://findout.portlandfellowship.com/rp-bill.html>, 2.5.2009.

njegove strahove in skrbi, vendar obljublajo odrešitev in osvoboditev iz spon homoseksualnosti.⁴⁷

FREE TO BE ME⁴⁸

Stran je namenjena mladim, ki se srečujejo z vprašanji o homoseksualnosti. Ponuja jim različne vire za razumevanje istospolnih nagnjenj v smeri bolj konstruktivnega pristopa in izobražuje v smeri večjega razumevanja in podpore oseb s tovrstnimi nagnjenji. Namenjena je tako mladim gejem kot mladim lezbijkam, kar je eksplicitno navedeno že na prvi strani. Kljub temu da ni izrecno navedeno, da gre za katoliško ali krščansko skupino, jo predstavljamo zaradi njenega pozitivnega prenosa vsebin na mlajše.⁴⁹

Spletna stran preseneti pri poglavju Faq's (Frequently Asked Question oz. najpogosteje zastavljena vprašanja, op. a), kjer se zdi, da na vprašanja odgovorja veliko bolj premišljeno in tako od vseh skupin, opisanih zgoraj, prevzema najbolj verodostojno vlogo, kar je izjemnega pomena prav zaradi tega, ker je namenjena mladim.⁵⁰

Pri vprašanjih in odgovorih sprva opredeli pojem homoseksualnosti brez negativnih konotacij ali kakršnih koli sodb; gre za seksualno in emocionalno naklonjenost do osebe istega spola.⁵¹ Poleg tega predstavi ločnico med nagnjenji, usmerjenostjo in identiteto. Zavzema se tudi za destigmatizacijo in ostro obsodi označevanje oseb z izrazi gej, lezbijka, ki sicer nimajo negativnega prizvoka, dokler niso uporabljeni za kakršno koli obliko označevanja ljudi. Skupina tudi ostro nasprotuje enačenju vseh homoseksualnih oseb, saj so geji med seboj tako različni, kot so si heteroseksualci. Glavni namen skupine je namreč predstaviti različne zgodbe, interpretacije, izobraževati mlade v smeri bolj konstruktivnega razumevanja in spodbuditi mlade, da postanejo to, kar so, saj ne delujejo po principu spreminjanja,

⁴⁷ Find Out, Questions and answers: <http://findout.portlandfellowship.com/qa.html>, 2.5.2009.

⁴⁸ Free to be me, <http://www.freetobeme.com/>, 2.5.2009.

⁴⁹ Prav tam.

⁵⁰ Free to be me, <http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=370>, 2.5.2009.

⁵¹ Free to be me, What is homosexuality and sexual orientation?: <http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=416>, 2.5.2009.

kar ubesedijo z nasledno trditvijo: »*Svoboden biti, kar sem! in ne Svoboden biti, kar drugi hočejo, da sem!*«⁵²

Podporna skupina predstavi tudi možnosti, na koga se mladi lahko obrnejo v primeru krize, dvoma v svojo identiteto, problemov, ali ko želijo dobiti zanesljive odgovore. To so njihovi prijatelji, učitelji, svetovalci, vodje religijskih skupnosti, religijske skupnosti, namenjene mladim, in druge podporne skupine. Pozitivno je zlasti to, da skupina opozori, da naj mladi izberejo tiste ljudi, ki jim lahko zaupajo, ki se jim lahko odprejo in ki jim bodo pripravljene tudi pomagati. Poleg tega svarijo glede drugih podpornih skupin, saj vse niso konstruktivno zastavljene, zato naj mladi skrbno preverijo, če jim skupina s svojimi cilji, vrednotami in vizijami sploh ustreza.⁵³

Poleg tega močno odsvetujejo kakršno koli spolno preizkušanje svojih nagnjenj (spolni odnosi z osebo istega spola kot preizkus svoje identitete), saj nagnjenja še ne pomenijo izoblikovane identitete in s tem lahko nepremišljeni spolni odnosi privedejo do negativnih posledic. Istospolna nagnjenja so namreč pogost pojav pubertetnikov in ne pomenijo vedno, da je oseba tudi identitetno gej oz. lezbijka. Identiteta se namreč oblikuje šele sčasoma.⁵⁴

Ostro napadejo tudi zlorabe in mladim svetujejo, da si poiščejo pomoč, če so bili žrtve. Presenetljivo je tudi to, da pri zlorabah sežejo še dlje – dotaknejo se namreč tudi vprašanja, če vzbujenje pri zlorabi, ki ga žrtev občuti ob odnosu z drugo osebo istega spola posledično pomeni, da je žrtev homoseksualec. Kot odgovor navedejo striktni ne in s tem žrtvi zatrdijo, da nikakor ni kriva - tudi če občuti lagodje, ni narobe, poleg tega pa to ne odseva njene identitete in zlorabi ne odvzema teže kaznivega dejanja.⁵⁵

Z marsikatero trditvijo in nasvetom skupina izjemno preseneti, saj ponuja informacije, ki so še posebej pomembne za mlade. Skupina tako odigra dobro vlogo in je svetla točka pri seznamu različnih podpornih skupin, kjer marsikatera niti deloma ne doseže njenega nivoja informiranja. Glede na svoje cilje pri podajanju informacij

⁵² Prav tam.

⁵³ Free to be me, People to talk with and places to get support: <http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=422>, 2.5.2009.

⁵⁴ Free to be me, If I think I might be lesbian, shouldn't I try it out to see if I am?: <http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=409>, 2.5.2009.

⁵⁵ Free to be me, I was sexually abused by an older girl/an adult woman. I must be lesbian because I was sexually aroused by what happened...: <http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=401>, 2.5.2009.

teži za tem, da na mlade ne skuša sugestirati s prepričanji, ki so že v osnovi netolerantna in priznavajo le eno možno rešitev. Poleg standardnih tem, kot so spoštovanje oseb s homoseksualnimi težnjami, sprejemanje svoje usmeritve, ipd., poseže tudi po temah, ki so tabuizirane in pri mladih še dodatno sprožajo elemente stresa in strahu. Ena izmed teh je npr. tema, kaj naj si oseba misli, če pri zlorabi občuti vznburjenje. Kljub temu da gre za zlorabo, skupina ločuje med telesnimi in psihološkimi elementi, kar lahko štejemo kot izjemen doprinos. Problem večkrat nastopi prav takrat, ko se o določenih elementih ne govori in ko so le-ti potisnjeni v zasebnost, kjer se vsak posameznik posledično dnevno ukvarja z vprašanjem, kako obvladovati določene probleme. Kljub temu da skupina ni eksplicitno vezana na religiozno prepričanje, pa je njen output izjemnega pomena za mladostnike, tudi verujoče, ki se dnevno spopadajo z vprašanji spolnosti in drugimi vidiki pubertete. Zanikanje, da mlade zanimajo različni spektri spolnosti, tudi različne oblike fetišizma, odkrivanja svojega in drugih teles, spoznavanje, da je vznburjenje lahko posledica različnih vzrokov, ipd., družbo hromi in posamezniku lahko daje občutek, da ima določen problem le on. Tega elementa bi se morale zavedati tudi tiste organizacije, ki se eksplicitno ukvarjajo z vernimi mladostniki, kjer bi večji poudarek morale nameniti pojasnjevanju določenih vprašanj, sploh tistih, ki so povezane z bolj kočljivimi temami. Kljub vsem prilagoditvam sodobnemu svetu, pri katerih niso odvzete tudi verske organizacije, bi se prilagoditev morala zgoditi tudi pri mladih in pri prenašanju verskih vsebin na njih. Sodobna družba je namreč družba množičnih komunikacij, kjer je dnevna interakcija z globalno dostopnimi mediji, med katere štejemo tudi internet, prej nujnost kot izbira. S tem pa je povečana tudi zloraba informacij, pri katerih so večje žrtve prav mladostniki. Slednji so bolj dovzetni za različne informacije in tudi bolj naivni pri izboru, kaj je resnično in kaj ne. Prav tega se zaveda tudi skupina Free to be me, ki s sodobnim pristopom mladim odgovorja na pristen in objektivni način. V tem kontekstu skupina zelo dobro odigra svojo vlogo.

2.4.4. Slovenska katoliška podporni skupina

KAPIS⁵⁶

Organizacija Kapis je slovenska podporni skupina, ki prikazuje katoliški pristop k problematiki istospolne usmerjenosti. Stran ni preveč ažurna in se večinoma sestoji iz različnih filmov, dostopnih na spletni strani portala youtube.⁵⁷ Med prispevki je možno najti tudi povzetek predavanja Ivana Štuheca na temo: 'Ali sodobna civilizacija izničuje razliko med spoloma', ki ga je vodil na teološkem simpoziju v Ljubljani in Mariboru, 14. in 15. aprila 2004.⁵⁸

V predavanju sprva predstavi zgodovinski pregled odnosa religije do homoseksualnosti, kasneje pa argumente, zakaj legalizacija istospolnih zvez ni v interesu Cerkve. Tovrstna zakonodaja naj bi zmanjšala pomen heteroseksualne zakonske zveze, poleg tega pa pod vprašaj postavlja celo vrsto vrednot, ki so povezane z zakonsko zvezo, kot so po mnenju Štuheca zvestoba, medsebojno spoštovanje, odprtost za rodovitnost, vzgoja otrok v okolju, ki omogoča organsko identifikacijo z obema spoloma, eksistencialna gotovost in življenjska varnost. Kot argument se pojavi tudi biološki in antropološki razlog. Z vidika obeh ved homoseksualne zveze naj ne bi bile enake heteroseksualnim, prav zaradi koncepta razmnoževanja, kljub upoštevanju sodobnih medicinskih možnosti (npr. umetna oploditev, op. a.). Istospolna zveza naj bi tudi ogrožala razvoj otroka, saj lahko pomanjkanje bipolarnosti posledično doprinese problem z identiteto. Priznavanje homoseksualnih zvez naj bi tudi razvrednotilo družino in njene družbene funkcije. Državljeni sicer lahko živijo svoje spolno življenje popolnoma svobodno, vendar to še ne pomeni, da so vse oblike tudi primerne za pravno in kvalificirano priznanje.⁵⁹ V zaključku sledi še trditev, ki je skladna z mnenjem Tadeja Strehovca, da je potrebno terapevtsko pomagati osebam z istospolno usmerjenostjo. V primerih, kjer to ni mogoče, se osebi priporoča vzdržnost. Če tudi slednja ni možna, potem tolerantne

⁵⁶ Kapis, <http://www.kapis.org/>, 4.5.2009.

⁵⁷ Youtube, <http://www.youtube.com>, 4.5.2009.

⁵⁸ Prav tam.

⁵⁹ Prav tam.

smeri katolištva priporočajo življenje v odgovorni in stabilni skupnosti, ki pa nikoli ne bo registrirana in enakovredna heteroseksualni družini. Prikazovanje homoseksualnih zvez kot nekaj normalnega pa naj bi zavajalo mlade ljudi in celo heteroseksualce napeljevalo k menjavi svoje spolne usmeritve. Prav to naj bi tudi posledično zbrisalo razliko med moškim in žensko, kar pa z vidika katolištva nikakor ni dopustno.⁶⁰

Analiza podpornih skupin, tako tistih, ki podpirajo homoseksualne vernike, kot tistih, kjer je glavni namen spreobrnitev vernikov v heteroseksualce, odraža dvoumen odnos krščanstva oz. katolištva do vprašanja neheteronormativnosti. Na eni strani vernikom ponuja mnenje, da homoseksualnost ni grešna, tudi ko pride do dejanj, po drugi pa obsoja ne le dejanja, temveč celo nagnjenja in hotenja. Religija lahko s svojo negativno konotacijo homoseksualnosti izjemno vpliva na vernega geja ali lezbijko zlasti v obdobju oblikovanja njegove homoseksualne identitete, ko oseba zaradi dvomov o svoji spolni usmerjenosti posega po različnih informacijah, tudi po odgovorih religije. Vivienne Cass omenja šest stopenj oblikovanja homoseksualne identitete. Prva, ki je konfuzija posameznikove identitete, pomeni stanje, ko posameznik doživlja krizo zaradi dvoma, da je heteroseksualec. Na tej stopnji lahko negativne sodbe njegove vere omenjeno krizo le še potencirajo. V naslednji fazi, ki jo V. Cass poimenuje stopnjevanje identitete, je posameznik še vedno ranljiv, čeprav se že oblikuje nov sistem vrednot. V tretji fazi posameznik poskuša tolerirati homoseksualno identiteto, v četrti jo sprejme, v peti je na njo ponosen, v zadnji šesti pa nastopi sinteza identitete, kjer homoseksualna identiteta postane del posameznikove osebnosti (Kuhar 2001, str. 147 – 151). Zdi se, da religijske sodbe najbolj učinkujejo v prvi in drugi fazi oblikovanja homoseksualne identitete, čeprav njihovih splošnih vplivov skozi celotno obdobje oblikovanja ne smemo zanemarjati. Teorija V. Cass je le ena izmed mnogih teorij, ki se ukvarja z oblikovanjem homoseksualne identitete. Tudi Richard Troiden poda svojo teorijo, kjer velja zopet izpostaviti drugo fazo, ki je kriza identitete, ko posameznik občuti notranji nemir in negotovost (Kuhar 2001, str. 165, 166). Prav na tej stopnji so negativne konotacije religije tiste, ki lahko ta nemir le še poglobljajo in stopnjujejo.

⁶⁰ Prav tam.

Izbira med podpornimi skupinami lahko pri homoseksualnemu verniku sproži dvom, saj pri množici le-teh kvečjemu spozna, da ne bo dobil enega temeljnega odgovora. Kot izjema se na tem mestu pokaže skupina Free to be me, ki v svojem temelju sicer ni opredeljena kot verska skupina, vendar je zaradi svojega delovanja na internetu dostopna tudi tej ciljni skupini. Negativno pa je presenetila slovenska skupina Kapis, edina podporna skupina za homoseksualne kristjane pri nas, saj je, kot se zdi, povsem zamrla. Poleg predstavitve predavanja Ivana Štuheca ne vsebuje omembe vrednih informacij, ki bi nudile pomoč tistim, ki jo iščejo. S tem so homoseksualni katoliški verniki v slovenskem prostoru primorani, da si informacije poiščejo drugje.

Skupno analizo vseh podpornih skupin velja zaključiti še s sklepnimi ugotovitvami. Izkazalo se je, da v primeru, ko vernik občuti nagnjenja do osebe istega spola, je pri določenih skupinah to grešno in tudi ozdravljivo, pri drugih pa to ne predstavlja problema, saj podpirajo homoseksualne vernike. V primeru razvite identitete in želje po življenju z osebo istega spola pa se debata prestavi na drug nivo. To namreč odraža že veliko trdnejšo identiteto in s tem skoraj nezmožnost spreobrnitve. Kljub temu si, kot je že omenjeno, posameznik lahko sam izbere tisto podporno skupino, ki mu glede na njegova nagnjenja, dejanja ali identiteto najbolj ustreza. Prvi korak, pristop k določeni skupini, naj bi vedno bila njegova odločitev. Problem slovenskih vernikov pri tem izboru pa je, da so zaradi neažurnosti edine slovenske skupine prikrajšani za podporo.

3. ISLAM IN HOMOSEKSUALNOST

3.1. ZGODOVINSKI PREGLED ISLAMSKEGA ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI S SODOBNIMI INTERPRETACIJAMI

Temeljno delo pri raziskovanju odnosa islama do homoseksualnosti je delo urednikov Stephena O. Murraya in Willa Roscoea, z naslovom 'Islamic homosexualities' (1997). Tudi na področju povezave islama in homoseksualnosti znanstvenih del v slovenskem jeziku skoraj ni, kar dokazuje izredno malo zanimanja za to področje v slovenskem znanstvenem področju. Delo 'Islamic homosexualities' se dotika tako zgodovinskih interpretacij kot tudi sodobnih prikazovanj islamske homoseksualnosti, kjer preseže zgolj usmeritev na države Bližnjega vzhoda in severne Afrike, in v svoj opus vključi tudi islamsko prevladujoče države Azije. Delo ne vsebuje strukture zgodovinskega pregleda, kot npr. delo Cromptona (2006) ali Boswella (2005), ampak ponuja sklop različnih esejev, ki se na nek način dotikajo povezave islama in homoseksualnosti.

Po prepričanju zgoraj omenjenih urednikov (Murray in Roscoe 1997) je na področju odnosa islama do homoseksualnosti bolj korektno govoriti o množini, in sicer o 'islamih' v smislu več variacij islamske religije, in ne zgolj o eni usmeritvi, določeni s strani temeljnega verskega dela, Korana, saj islam ni le stvar vere, ampak tudi kulture in etike (prav tam, str. 4).

Že na začetku samega pregleda se je potrebno zavedati, da se homoseksualnost zahodnega sveta razlikuje od vzhodnega, zlasti islamskega. Ena temeljnih ločnic je namreč v homoseksualni identiteti, kjer je opredelitev ali verbalizacija dveh istospolnih partnerjev v razmerju kot gejev produkt zahodnih interpretacij (prav tam, str. 4, 5). AbuKhalil (v prav tam, str. 14, 15) celo navaja, da islam izvorno ne pozna homofobije ali podobnih negativnih sodb homoseksualnosti – slednje naj bi bile prav posledica krščanstva in z njim povezane zahodne družbe, ki je kasneje vplivala tudi na islamske interpretacije neheteronormativnosti. Stephen O. Murray na tej točki dodaja, da naj bi bila to posledica srednjeveške težnje krščanstva, da se z negativnimi sodbami homoseksualnosti, ki še ni bila zanikana oz. zaničevana v islamskem svetu, povzpne nad islamsko civilizacijo in prevzame vzvišeno pozicijo (prav tam, str. 15).

3.1.1. Homoseksualnost v šeriatskem pravu

Pravila obtožbe homoseksualnosti v šeriatskem pravu so zelo striktna. Upošteva se verbalno pričanje očividcev, in sicer štirih zaupanja vrednih muslimanov, ki naj bi videli 'vstop ključa v njegovo luknjo', ali pa štirikratno priznanje storilca, da je zagrešil homoseksualno dejanje. V primeru lažnega pričanja sledijo krute sankcije, zato je bilo tovrstnih pričevanj zelo malo (Jehoeda Sofer v Murray in Roscoe 1997, str. 15). Bivši mufti na področju Republike Slovenije, Osman Đogić⁶¹, je zatrdil, da je homoseksualnost v islamu prepovedana in sodeč po šeriatskem pravu kaznovana s smrtjo. V celotni zgodovini naj bi islam gojil tovrsten odnos do homoseksualnosti, razlika je le v državah, kjer je šeritasko pravo podrejeno državnemu in s tem brez svojega dejanskega vpliva. V državah, kjer je šeriat nad državo, se dejanje kaznuje s smrtjo, v državah, kjer je pod njenimi sankcijami, pa se kazen pravno ne sme izvršiti, moralno nestrinjanje družbe pa kljub temu ostane. Drugačne interpretacije islama so po njegovem mnenju napačne oz. so prej posledica avtorjev, ki niso delovali javno, saj bi bili nasprotno za svoja prepričanja kaznovani. Teksti, ki prikazujejo drugačno sliko, so se lahko objavljali le skrivoma in s tem tudi niso bili versko verificirani. Šeritasko pravo se namreč dotika sfere javnega, saj v zasebno nima neposrednega dostopa, in prav ta sfera homoseksualnost prepoveduje. S prepričanjem Osmana Đogića se strinja tudi Nevzet Porić, tajnik Islamske skupnosti v Sloveniji.⁶² Tudi on se pridružuje trditvam, da je homoseksualnost v islamu greh in zato je strogo kaznovana. Homoseksualnost je bolezen in če obstaja, je to možno le v skriti sferi zasebnosti, saj bi bila njena manifestacija v javnosti definitivno kaznovana. Tudi Porić dodaja, da v državah, kjer vlada šeriat, sledijo kazenske sankcije, drugje pa le-te nadomestijo moralne obsodbe. Torej, v nobeni islamski državi homoseksualnost ni tolerirana, saj bi to dejanje predstavljalo toleranco smrtnega greha. Glede kaznovanja homoseksualnosti dodaja, da Koran tega dela specifično ne opredeli, kot npr. to stori pri kaznovanju prešuštva. Pri tem grehu so prav tako potrebne štiri verodostojne muslimanske priče, kar pa ni enostaven pogoj. Z besedami Nevzeta Porića: »Za

⁶¹ Telefonski intervju je bil izveden leta 2007, z namenom poglobitve seminarske naloge podobne teme.

⁶² Intervju je v celoti predstavljen v prilogah k diplomskemu delu.

dokazovanje izvenzakonskega uživanja so potrebne štiri priče, kar je težko. To je dokaz, da je bog tu pustil neko varovalko. Težko je namreč najti štiri osebe, ki so istočasno videle greh. Zato ga je tudi težko dokazati in s tem je tudi kaznovanja bolj malo. Zavedati se je potrebno tudi razlike med želeti in narediti. Občutja so osebna stvar, za njih ni kazni. Razmišljanje ni greh! Olajševalne okoliščine so lahko spoved, iskreno pokesanje. Če se oseba iskreno pokesa, obstaja možnost, da ji bo bog odpustil. Spoved nima take funkcije kot pri katolikih, kjer ti je oproščeno na tem svetu. Imam nima pooblastil za odpuščanje. Če oseba naredi neko grešno dejanje in se iskreno spove, bo kljub temu kaznovana (v šeriatskem pravu), vendar bo imela priložnost, da ji bog odpusti. Pogoji za to pa so prvič iskrenost pri spovedi in drugič obljuba, da dejanja nikoli več ne ponovi.«

Tradicionalno islamsko pravo temelji na izvornem verskem tekstu Koranu in Haditu ter je najpogosteje interpretirano kot pravo, ki obsoja homoseksualnost (Murray in Roscoe 1997, str. 87). Hadit omenja kamenjanje obeh partnerjev, tako aktivnega kot pasivnega (prav tam, str. 89). Jim Wafer pa po drugi strani dodaja, da obstaja opis raja, kjer naj bi poleg žensk bivali tudi nesmrtni mladeniči. Hadit naj bi celo vseboval zapis prerokovih besed, ki opisujejo svojega gospoda kot lepega mladeniča: »Videl sem svojega Gospodarja v obliki največje lepote, kot mladeniča z bujnimi lasmi, sedečim na prestolu milosti, odetega v zlato obleko, na laseh zlata krona, na nogah sandali.« Vendar pa je koncept seksualnosti iz tovrstnih interpretacij izključen, saj se poudarja le naklonjenost oz. pristna ljubezen (Wafer v prav tam, str. 90).

Safra Project, podporna skupina za muslimanske lezbijke, biseksualke in transseksualke, se dotakne vprašanja samega koncepta homoseksualnosti in njenega mesta v Koranu. Beseda homoseksualnost kot takšna naj sploh ne bi bila omenjena v svetem tekstu. Zaključki o grehu homoseksualnosti so večinoma posledica interpretacije zgodbe o Lotu, s čimer se strinjajo tudi nemalokrat omenjeni teoretiki, kot sta Boswell (2005) in Crompton (2006). Nove interpretacije spreminjajo uveljavljene zaključke, da je zgodba o Lotu tipičen prikaz grešnosti homoseksualnosti. Trdijo namreč, da se zgodba ne nanaša eksplicitno na temo homoseksualnosti, ampak da opisuje osebe, ki so bile kaznovane zaradi različnih grehov, kot so

promiskuiteta, barbarstvo, pedofilija, negostoljubnost, izkoriščanje moči, posilstvo in zastraševanje. Druga verzija narekuje, da so bili ljudje kaznovani, ker niso upoštevali svojega preroka. Podobna, vendar ne identična zgodba, se pojavi tudi v Bibliji, kjer je homoseksualnost bolj eksplicitno omenjena. Pojavile so se celo trditve, da naj bi krščanske interpretacije zgodbe o Lotu v Bibliji vplivale na islamske interpretacije zgodbe v Koranu. Skupina je poleg tega še prepričana, da naj bi se negativni vplivi krščanskih interpretacij pojavili celo pri islamskem odnosu do statusa žensk.⁶³

3.1.2. Pasivna in aktivna vloga v islamski homoseksualnosti

Ljubezen med dvema moškima se je v islamu zelo različno interpretirala. Ibn al-Farid celo domneva, da naj bi Mohamed ljubil drugega moškega, čeprav iz njegovih besed: »O *Mu'adh*, resnično ljubim te.« ni razvidno, za kakšno vrsto ljubezni oz. prijateljstva ali naklonjenosti naj bi šlo (Wafer v Murray in Roscoe 1997, str. 90). Jim Wafer nadaljuje in zaključuje, da je ljubezen med dvema moškima v arabskem svetu nekaj povsem normalnega. Problem nastopi pri spolnosti, ko mora eden izmed udeležencev pri spolnem odnosu prevzeti pasivno vlogo, kar je za arabsko kulturo povsem nesprejemljivo (prav tam, str. 91). Trig Tarazi na tej točki še dodaja, da naj bi islam dopuščal obstoj homoseksualnosti, dokler mož izpolnjuje svojo družinsko vlogo in na njo vezane obveznosti. Kljub temu se o homoseksualnosti javno ne govori; njeno interpretiranje pa je striktno vezano na seksualni in nikakor ne na emocionalni del (prav tam, str.16). Razlika ni vidna le pri emocijah in seksualnosti, temveč tudi pri vlogi, ki jo partner zasede. Islam namreč še bolj ločuje med pasivno in aktivno vlogo in s tem ločitev na homoseksualne in heteroseksualne odnose ni glavnega pomena, saj to prevzame ločitev na odnose, kjer ena oseba prevzame pozicijo tistega, ki si užitek vzame, druga pa pozicijo tistega, ki užitek ponudi (prav tam, str. 41). Tudi v primeru, da oseba, ki igra pasivno vlogo oz. užitek ponudi, pri tem uživa, se o tem ne govori. Vodilno vlogo igra le pozicija aktivnega (prav tam, str. 42). Moški, namenjeni

⁶³ Safra Project, Male Sexuality and islam: <http://www.safraproject.org/sgi-malesexualityandislam.htm>, 29.6.2009.

penetraciji, so tako bili in so še zaželjeni ter hkrati popolnoma ignorirani (prav tam, str.42).

3.1.3. Lezbištvo v islamu

Analiza lezbičnega odnosa med dvema ženskama je v islamskem svetu podrejena tema in dobiva svojo težo šele v zadnjem času, kot trdi Stephen O. Murray (prav tam, str 79). Večina domnev, zakaj pride do pojava lezbištva v islamskem svetu, zaključuje, da je to posledica harema. Gre za t.i. situacijsko homoseksualnost, kjer situacija (pomanjkanje moških oz. omejenost le na krog žensk) pripelje do pojava lezbištva. Sharif al-Idrisi na drugi strani trdi, da je lezbištvo potrebno pogledati širše, in sicer tudi v smislu inteligentnih, uspešnih žensk, ki si želijo nadvlade in jo uresničujejo prav v razmerju z drugo žensko (prav tam, str. 98, 99). Skladno z interpretacijo gejevstva se tudi o lezbištvu večinoma ne govori, kaj šele piše, saj bi izražanje lezbiških tendenc pomenilo neoprostljiv zločin (prav tam, str. 102).

3.1.4. Islamski homoeroticizem

Pomemben del pri interpretiranju homoseksualnosti v islamu je tudi vpogled v homoerotično literaturo, o kateri v omenjeni knjigi 'Islamic homosexualities' piše Jim Wafer. Krščanstvo in islam sta uporabljala metaforo romantične ljubezni, s katero sta predstavljala ljubezen do boga. Razlika med omenjenima religijama je v tem, da se pri krščanstvu uporablja zgolj heteroseksualna ljubezen, medtem ko islam poseže dlje in dopušča različne možnosti. Mnogi pisci so sicer prevzeli striktno heteroseksualni koncept, določeni pa so kljub temu posegli po metafori ljubezni med dvema moškima (prav tam, str. 107). Na tem področju cveti zlasti poezija sufizma, ki je povzročila nestrinjanje pri ortodoksnih muslimanih, kar je rodilo težnje po striktni ločitvi verske in profane ljubezni (prav tam, str.111). Sufizem se je najbolj razširil v arabski in perzijski literaturi. Prva je razmerje med moškim in bogom večinoma uprizarjala z metaforami moškega hrepenenja po lepi mladenki, druga pa z metaforami ljubezni med moškim

in lepim mladeničem (prav tam, str. 113). Med najbolj znanimi perzijskimi ustvarjalci, ki so uspeli pisati o ljubezni med dvema moškima in se izogniti sankcijam, so Rūzbihān-i, Baqlī, Hāfiz, 'Attār in Jāmī (prav tam, str. 122). Jim Wafer zaključí, da skozi hetenormativno in patriarhalno matrico, ki je v islamu vidna, ne smemo interpretirati dejanskega stanja v kulturi. Homoseksualne prakse naj bi bile tako že od nekdanj del te kulture (prav tam, str. 128).

Louis Crompton (2006, str. 161) v povezavi z islamskim homoeroticizmom navede zlasti obdobje arabsko-islamske Španije srednjega veka, ki je bilo prepleteno s homoerotično literaturo. Kljub temu odnos islama do homoseksualnosti ostaja ambivalenten. Čeprav so očitni znaki homoerotičnosti, je homoseksualnost zakonsko prepovedana. V tem pogledu so vidni vplivi judovstva in krščanstva, a kljub temu se na ravni poezije, pisem in zgodb, mnogim islamskim avtorjem ljubezen med dvema moškima ne zdi čudna. Med najbolj znanimi izstopa Ibn Hazm, za katerega sta homoseksualna in heteroseksualna ljubezen iz psihološkega vidika enaki. Kljub temu predstavi tudi moralni, religijski in legalni pogled islama na homoseksualnost, ki pa ni strpen. Omenja zgodbe zaljubljenih moških (celo muslimanov in kristjanov), ki se niso končale brez kazni oz. vsaj ne brez poskusa kaznovanja (prav tam, str. 161 – 172). Islamskega odnosa do homoseksualnosti tudi ni legitimno primerjati s krščanskim, kar nakazuje že razlika glede odnosa obeh ver do sužnje. Krščanstvo nameč prepoveduje seksualen odnos s sužnjem, medtem ko pri islamu te prepovedi ni. Prav tako so ženske padlih oz. poraženih vojakov islamskim osvajalcem na voljo (prav tam, str.172).

Obdobje islamske Španije omenja tudi John Boswell (2005), in sicer v svojem opisu zgodnjega srednjega veka, med 5. in 12. stoletjem. Boswell za to obdobje navaja pričevanja iz ljubezenske lirike, ki opisujejo homoseksualnost, strastno prijateljstvo med duhovščino in ljubeči odnos med učitelji in učenci v verskih skupnostih. Tudi Boswell sklepa, da naj bi bile tovrstne prakse v Koranu prepovedane, vendar dodaja, da je islamska kultura izbrala veliko bolj tolerantne pristope, ali pa celo pozitivne, kar je vidno tudi v klasični arabski literaturi, zlasti v delu 'Tisoč in ena noč'. Mnogi avtorji homoerotične lirike iz Iberskega polotoka naj bi bili celo učitelji Korana, verski voditelji ali sodniki, sočasno tako tudi pisatelji ljubezenske

lirike in pobožnih stihov, kar po njegovem mnenju nakazuje sproščen odnos do seksualnosti in idealizacijo čustvenih odnosov. Muslimanski odnos do homoseksualnih praks naj bi celo vplival na mehčanje prepričanja kristjanov, kar naj bi rezultiralo v muslimansko-krščanskih homoseksualnih odnosih, ki so z današnjega vidika izjemno zapleteni in nepredstavljeni (prav tam, str. 181 – 218). S. Schmidtke na tem mestu navaja tudi prepričanja srednjeveških piscev o islamski toleranci in spodbujanju seksualnih odnosov med osebami istega spola, kar naj bi celo vodilo v prestopne gejev in lezbijk v islam (1999, str. 260). Tudi ona omenja veliko prisotnost homoeroticizma v islamski literaturi, kar pa je potrebno ločiti od homoseksualnosti, ki jo Koran in na njem temelječe šeritsko pravo prepovedujeta.

Poleg vseh omenjenih konceptov islamske homoseksualnosti si svoj opis zasluži tudi koncept pederastije. Čeprav slednja ni bila edina oblika homoerotičnega razmerja v arabskem in drugem islamskem svetu, je dolgo časa veljala za eno najbolj priljubljenih oblik. Tudi na tem področju je vidna ločnica med željo po drugem moškem in željo po doseganju neke lepote, ki prevlada pri konceptu pederastije. Starejši moški ne hrepenijo po drugem moškem, temveč po lepoti. Za razliko od pederastije v Grčiji, Maleziji, na Japonskem in v Sudanskih plemenih pa islamske kulture še najmanj verjamejo v možnost, da se deček, ki je služil za penetracijo, spremeni v moškega (Murray in Roscoe 1997, str. 302 – 304).

3.1.5. Homoseksualnost v sodobnem islamskem svetu

Čeprav šeritsko pravo zapoveduje prepoved homoseksualnosti, se zdi, da je bila islamska kultura že v zgodovini veliko bolj tolerantna, zlasti do razmerij med moškimi in dečki. To naj bi bilo vidno predvsem pri Arabcih, Turkih in Perzijcih (Murray in Roscoe 1997, str. 143). Pojavljajo se namreč različne oblike neheteronormativnosti, o katerih pišejo številni avtorji v delu 'Islamic Homosexualities' (Murray in Roscoe, 1997). S. Westphal–Hellbusch omenja pojav t.i. 'mustergil', ki označuje osebo ženskega spola, oblečeno v moška oblačila. Tovrstni pojav je značilen zlasti za severno- in južnoameriška plemena, pri arabskem svetu pa je večinoma neomenjen. S. Westphal–Hellbusch je pojav opazila pri antropološkem

raziskovanju južnega Iraka. Obstaja tudi nasproten primer, in sicer moška oseba, ki se oblači v ženska oblačila. Tovrstne osebe, ki so večinoma pevci in plesalci, so imenovane 'mustachnet'. Kljub odklonu od standardnih oblik obstaja razlika med obema vrstama. Pri mustachnet-ih gre večinoma za redke izolirane primere brez signifikatne kulturološke teže, medtem ko je število in pomen mustergil-in veliko večje. Kljub temu je potrebno omeniti, da ženska, ki živi tovrstno življenje, nikoli ne doseže popolnoma enakega statusa kot 'resnični' moški, saj dedovanje poteka po moškem redu, kar posledično pomeni, da v svoji lasti ne drži nepremičnin in drugih dobrin, ki so dedovane striktno po moški liniji. V primeru, da se tovrstna ženska odloči za poroko, to pomeni, da prekine s prejšno obliko življenja in prevzame vlogo 'normalne' muslimanske ženske. Mustergil si močno prizadeva za pravico do dedovanja, ki bi povsem zapečatila njen moški status. Kljub temu molitev opravlja zakrita, saj drugače ne more pristopati do boga (prav tam, str. 233 – 239).

Podoben primer omenja tudi Stephen O. Murray, in sicer homoseksualnega prostitutata, oblečenega v roza tuniko, imenovano 'xanith' oz. romanizirano khanith. Omenjeni pojav so opazili v 80. letih 20.stoletja, in sicer na področju severovzhodne obale Omana. Domačini so pojav sprejeli, kar dokazuje tudi interpretacija, da menijo, da obstajajo trije družbeni spoli, in sicer moški, ženski in khanith, ki ni ne moški in ne ženska. Oblačila, pričeska, način govora so mešanica moškega in ženskega sloga. Večinoma so močno odišavljeni in naličeni. Čez dan se prosto gibajo kot moški, zvečer pa se umaknejo iz družbenega življenja kot ženske. Pravno gledano so moški, sposobni predstavljati se v različnih uradnih procedurah. V mladosti o sebi večinoma govorijo bolj v navezavi na ženski spol, v starosti pa veljajo za starega gospoda. Poročijo se lahko z žensko in dokler traja zakon, jih bo družba opredeljevala za moške (prav tam, str. 244 – 246).

Moška prostitucija je danes močno razvita v Pakistanu, kot omenja Husan Mujtaba (prav tam, str. 267 – 269). Čeprav ni eksplicitno povedano, da je prostitucija v povezavi z islamom, pa je kljub temu vredno omeniti dejstvo, da je veliko prostitutov pribežnikov iz Afganistana, Irana in Daljnega vzhoda. Njihova starost se giblje večinoma med 15 in 25 let.

Odnos islama do homoseksualnosti je z vidika izvornih tekstov in šeriatskega prava strogo obsojajoč. Homoseksualnost je greh, ki mu sledi najvišja možna kazen, tj. smrt. Kljub temu pa se velja zavedati, da se pri kaznovanju upošteva bodisi pričevanje štirih zaupanja vrednih muslimanov, ki so videli homoseksualno dejanje, bodisi štirikratno priznanje storilca. Ker je to težaven pogoj in ker so lažna pričevanja strogo kaznovana, ne preseneča dejstvo, da je bilo tovrstnih pričevanj izredno malo (Jehoeda Sofer v Murray in Roscoe 1997, str. 15). To bi lahko razumeli kot neke vrste varovalko pri kaznovanju, saj onemogoča brezpogojno kaznovanje. Po drugi strani pa bi lahko trdili, da se s tem pogojem zdi, da odnos islama do homoseksualnosti kljub temu ni tako strog, čeprav je za dokazano storjeno dejanje določena smrt.

Homoeroticizem je povsem drugačna zgodba. Ljubezen in naklonjenost med dvema moškima je v islamski literaturi⁶⁴ pogost pojav. Sufizem, ki se je najbolj razširil v arabski in perzijski literaturi, je zasedel vodilno pozicijo pri opevanju homoeroticizma, kar je sprožilo nestrinjanje ortodoksnih muslimanov (Murray in Roscoe 1997, str. 111 – 113). S tem homoeroticizem prikazuje povsem drugačno sliko kot je splošno uveljavljeno mnenje glede islamskega odnosa do homoseksualnosti. Problem namreč ne nastopi pri literarnem opevanju drugega moškega, temveč pri dejanskem spolnem odnosu dveh moških, kjer pri eni osebi pride do zamenjave aktivne za pasivno vlogo (prav tam, str. 41).

Razlikovanje na eni strani med izjemno negativnim odnosom do homoseksualnosti in na drugi strani ponekod naklonjenim odnosom do homoeroticizma, dokazuje, da islam še bolj kot krščanstvo ločuje med posameznikovimi hotenji, nagnjenji in dejanji. Ločnica med heteroseksualnimi in homoseksualnimi odnosi sploh ni pomembna, saj večjo težo prevzame ločevanje med pasivno in aktivno vlogo (prav tam, str. 41). Homoseksualnost, vezana izključno na spolnost in ne na emocionalni odnos, pa naj bi bila po mnenju Tarazija celo dopuščajoča, če moški ne prevzame pasivne vloge in še vedno skrbi za svojo družino (prav tam, str. 16). Tako se zdi, da nagnjenje oz. literarna hvalnica moškemu ni sporna, saj pri tem ne pride do podrejanja moške vloge. Tudi šeriatsko pravo ne predvidi kaznovanja za želje ali hotenja, ampak za homoseksualno dejanje. Kot trdi

⁶⁴ Zlasti pri literaturi srednjega veka.

tudi Nevzet Porić: »*Občutja so osebna stvar, za njih ni kazni. Razmišljanje ni greh!*«
Greh je dejanje.

Z razlikovanjem med pasivno in aktivno vlogo, ki je izjemno pomembno pri interpretaciji homoseksualnosti v islamskem svetu, bi lahko razložili, zakaj je lezbištvo podrejena tema. Čeprav je tudi spolni akt dveh žensk strogo prepovedan, se vseeno zdi, da tako kot pri krščanstvu in judovstvu ne sproža takšnih odzivov, kot ga sproža spolni akt dveh moških. Glede na to, da je problem pri moških prevzem pasivne vloge, bi lahko zaključili, da pri ženskah tega problema ni, saj je njihova vloga že a priori veliko bolj pasivna kot moška. Ženska je sicer osrednji steber družine, vendar v izrazito patriarhalnem in moško dominantnem islamskem svetu ne more predstavljati tudi osrednjega stebra družbe. Podporna skupina Safra Project je npr. izvedla raziskavo, imenovano 'Sexuality, Gender and Islam' (Seksualnost, družbeni spol in islam) in ugotovila, da je ženska seksualnost v islamskih zakonih in družbah omejena na monogamno heteroseksualno poroko. Tovrstna oblika naj bi pomagala ohraniti seksualno čistost, ki je heteroseksualna in zahteva moško kontrolo. V primerih, kjer ženska prekrši omenjena pravila, ki ščitijo bodisi njeno seksualno čistost bodisi čistost njene družine, sledi kazen, kot je npr. nasilje, prisilna poroka ali celo smrt.⁶⁵

3.2. ISLAMSKÉ PODPORNE SKUPINE

Islamske podporne skupine, namenjene vernikom, ki se soočajo s homoseksualnimi izkušnjami, so svoji ciljni skupini namenjene zlasti preko interneta, ki je v tem pogledu ponovno predstavljal temeljni vir njihovega preučevanja. Tudi na področju islama lahko skupine delimo na dve podskupini, in sicer na tiste, katerih temeljni namen je podpora homoseksualnih vernikov, nudenje pomoči in možnosti združitve njihove spolne identitete z versko, in na drugi strani na tiste, ki podobno kot nekatere krščanske podporne skupine ne verjamejo v možnost združitve religije in

⁶⁵ Safra Project, Women's Sexuality in islam:
<http://www.safraproject.org/sgi-womenssexualtiyislam.htm>, 29.6.2009.

neheteronormativnosti ter tako nasprotujejo homoseksualnim muslimanom in muslimankam in po možnosti ponujajo tudi pomoč pri ozdravitvi oz. spreobrnitvi.

Pri intervjuju s tajnikom islamske skupnosti Nevzetom Porićem se je eno izmed vprašanj dotaknilo tudi skupin, ki podpirajo homoseksualne vernike. Nevzet Porić je odgovoril, da tovrstnih skupin ne pozna, in dodal, da bi se vernik moral vprašati o verodostojnosti teh skupin, če sploh poznajo stališče islama do homoseksualnosti.

Razlog, da islamske podporne skupine v RS niso tako znane, bi lahko iskali tudi v dejstvu, da v Sloveniji ni niti ene islamske skupine, ki bi podpirala homoseksualnost. Čeprav je slovenska katoliška skupina Kapis bolj skopa in površna, slovenskim vernim homoseksualcem vsaj nakazuje možnost obstoja le-teh in jih tako tudi hitreje usmeri k iskanju drugih skupin, ki delujejo na globalni ravni. Vzrok za neobstoje islamske podporne skupine na področju Slovenije je možno iskati v naslednjih besedah Nevzeta Porića glede obstoja podpornih skupin in vloge, ki jo homoseksualnost zaseda v islamski družbi: *»Na splošno je v islamski družbi zelo malo vidne homoseksualnosti, med verniki, kar je verjetno posledica dejstva, da je kaznen smrtni greh. Morala je v islamu na zelo visokem nivoju. Muslimanska družina je namreč zelo zaščitena, je sveta. Verjetno obstajajo primeri homoseksualnosti, a se ne kažejo v javnosti, ker vedno pride do določene posledice.«*

3.2.1. Islamske podporne skupine, ki podpirajo LGBT vernike

AL-FATIHA⁶⁶

Al-Fatiha je podpora skupina, namenjena neheteroseksualnim muslimanom in muslimankam, in sicer lezbijkam, gejem, biseksualcem, transseksualcem, interseksualcem, 'queer' in vsem, ki raziskujejo svojo spolno usmerjenost in/ali spolno identiteto (LGBTIQQ - lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex, queer, and questioning or exploring sexual orientation and/or gender identity). Organizacija nudi oporo tudi njihovim družinam in prijateljem. Glavni namen je spodbujanje islamske note o miru, enakopravnosti in pravičnosti. Njihova vizija je svet brez predsodkov,

⁶⁶ Al-Fatiha, <http://www.al-fatiha.org/>, 29.6.2009.

nepravičnosti in diskriminacije; svet, v katerem so vsi ljudje popolnoma sprejeti in integrirani v družino, vero in skupnost.⁶⁷

SAFRA PROJECT⁶⁸

Safra Project je organizacija, ki se ukvarja s temami, povezanimi z lesbijkami, biseksualkami in transseksualkami (torej izključno z ženskami), ki se versko in kulturno opredeljujejo kot muslimanke. Skupina je bila ustanovljena leta 2001. Beseda Safra se navezuje na raziskovanje in potovanje. Namen skupine namreč ni v iskanju ultimativnih resnic ali rešitev.⁶⁹

Na začetku svojega obstoja je skupina raziskovala in evidentirala glavne potrebe in sporne točke v povezavi z muslimanskimi LBT v Združenem kraljestvu. Namen skupine je bil zlasti v iskanju primernih elementov socialne in pravne pomoči. Na podlagi tega so izdali poročilo o problemih, s katerimi se srečujejo muslimanske LBT. V letu 2003 in 2004 so dvigovali nivo zavedanja o omenjenih težavah in začeli z raziskavo 'Sexuality, Gender and Islam' (Seksualnost, družbeni spol in islam). Druga faza projekta se je začela leta 2004 in je trajala 3 leta. V tej fazi so še dodatno razvijali svojo spletno stran in jo tudi opremili s poezijo, avdio posnetki in osebnimi izpovedmi posameznic.⁷⁰

Podporna skupina se zaveda, da je pomoč tovrstni ciljni skupini ključnega pomena. Večina muslimanskih LBT se namreč sooča z različnimi strahovi, ki so posledica nesprejemanja njihove drugačnosti. Posledica njihovega 'coming-outa' oz. razkritja svoje homoseksualnosti v večini primerov rezultira v zavračanju s strani družine in prijateljev, povečanju pritiskov za poroko, prisilni poroki, družinskem nasilju, brezdodomstvu in izgubi skrbništva nad otroki. V naslednji fazi sledijo še nezaželene pravne težave in jezikovne bariere. Prav zato stran ponuja koristne

⁶⁷ Prav tam. Ostale strani, kot so npr. najpogosteje zastavljena vprašanja, kontaktni podatki, center informacij, podatki o njihovem delu, so še v izdelavi in naj bi bile prenovljene v kratkem.

⁶⁸ Safra Project, <http://www.safraproject.org/>, 29.6.2009.

⁶⁹ Safra Project, About us: <http://www.safraproject.org/aboutus.htm>, 29.6.2009.

⁷⁰ Safra Project, What we do: <http://www.safraproject.org/whatwedo.htm>, 29.6.2009.

povezave do tistih skupin, ki lahko nudijo pomoč. Za kvaliteto le-teh pa ne sprejemajo odgovornosti.⁷¹

QUEER JIHAD⁷²

Queer Jihad strogo obsoja vse oblike terorizma, vključno s predsodki in diskriminacijo.⁷³ Njihov cilj je razumevanje in sprejemanje samega sebe in razumevanje ostalih muslimanov. Beseda Jihad se uporablja v kontekstu truda, borbe. Queer Jihad tako označuje trud in borbo s samim seboj, s sprejemanjem in ukvarjanjem s svojo seksualnostjo, poleg tega pa pomeni tudi trud in prizadevanje za večje razumevanje okolice. Queer Jihad se ne opredeljuje kot formalna organizacija, ampak prej kot misel, ideja. Ni gibanje in tudi nima mošej, ne zahteva in ne sprejema donacij, poleg tega ni ustanovljeno s strani vlade ali kake druge organizacije. Njihov glavni opus zanimanja je duhovno življenje muslimanskih gejev in lezbijk in ostalih queer muslimanov. Ljudi spodbujajo, da ostanejo zvesti svojemu ustanovitelju, da se popolnoma spoznajo in naučijo živeti s seboj.⁷⁴

Skupina trdi, da se homofobija, kot jo poznamo danes, pojavi šele po letu 1800. Na njen pojav naj bi vplival evropski kolonializem. To ponovno dokazuje, da homofobija islamu ni zgodovinsko poznana in da je prej posledica mešanja kultur. Skozi zgodovino naj bi bil islam zelo toleranten do homoseksualne ljubezni in celo do nekaterih oblik homoseksualne spolnosti. Določeni verzi v Koranu kažejo na to, da Alah ne odobrava homoseksualne prakse, vendar Queer Jihad trdi, da je to stvar posameznikove interpretacije. Poleg tega so prepričani, da je spolna vzdržnost lahko destruktivna in psihično obremenjujoča. Izbiro, ali so osebe spolno aktivne ali pasivne, prepuščajo posameznikom in poleg tega tudi dodajo, da geji in lezbijke ne smejo popustiti homofobiji in predsodkom, ki bi pripomogli k njihovem izhodu iz islama. Naučiti se morajo sprejemanja in pomiritve s tem, kar je Alah določil za njih.

⁷¹ Safra Project, Useful contacts: <http://www.safraproject.org/usefulcontacts.htm>, 29.6.2009.

⁷² Queer Jihad, <http://www.well.com/user/queerjhd/>, 29.6.2009.

⁷³ Prav tam.

⁷⁴ Queer Jihad, About Queer Jihad: <http://www.well.com/user/queerjhd/aboutqj.htm>, 29.6.2009.

Natančneje: »Moramo se naučiti ponotranjiti, kar nam je Alah določil, sprejeti, sprijazniti se – in živeti dalje.«⁷⁵

THE INEER CIRCLE⁷⁶

The Inner Circle je organizacija, ustanovljena leta 1996. Njen namen je pomagati queer muslimanom pri združitvi vere in svoje seksualnosti. Leta 2004 je bila registrirana kot neprofitna organizacija za človekove pravice. Med glavnimi vrednotami je moč zaslediti promoviranje enakopravnosti, pravičnosti in inkluzivnosti, zagotavljanje integritete in medsebojnega svetovanja, vzpodbujanje pomoči, spoštovanja, razumevanja in resnice. Njena posebnost je v glavni viziji, ki je transformacija družbe v eno povezano in inkluzivistično družbo z različno versko in seksualno pripadnostjo.⁷⁷

GLAS⁷⁸

GLAS oz. Gay and Lesbian Arabic Society je mednarodna organizacija, ustanovljena leta 1988 v ZDA. Namenjena je zlasti gejem in lezbijkam arabskega porekla oz. tistim v arabskih državah. Njihov cilj je ustvarjanje pozitivne podobe gejev in lezbijk v arabskih skupnostih po svetu, poleg tega pa zagotavljajo podporno mrežo za svoje člane.⁷⁹

IMAAN⁸⁰

Imaan je prav tako socialna podpora skupina za muslimanske lezbijke, geje, biseksualce in transseksulce, za njihove družine, prijatelje in za tiste, ki se sprašujejo o svoji spolni usmerjenosti ali identiteti.⁸¹

⁷⁵ Prav tam.

⁷⁶ The inner circle, http://theinnercircle.org.za/index.php?page_id=46, 29.6.2009.

⁷⁷ The inner circle, About us: http://theinnercircle.org.za/index.php?page_id=2, 29.6.2009.

⁷⁸ Glas, <http://www.glas.org/>, 29.6.2009.

⁷⁹ Prav tam.

⁸⁰ Imaan, <http://www.imaan.org.uk/>, 29.6.2009.

⁸¹ Prav tam.

Stran nudi oporo tudi družinam. Opominja jih, da niso sami, saj naj bi bil vsak deseti prebivalec LGBT, kar pri 1 milijardi muslimanov nanese 100 milijonov neheteroseksualnih vernikov. Starše skušajo naučiti, kako sprejeti svojega otroka, kako se spopasti s strahom in občutkom, da so ga izgubili. Poleg tega jim nudijo tudi povezavo do drugih strani, kjer lahko najdejo odgovore na različna vprašanja.⁸² Starše poleg tega opominjajo, da homoseksualnost ni bolezen ali nesposobnost in zato tudi ni zdravila zanjo, ampak da je ljubezen med dvema osebama istega spola. Poleg tega zavračajo poskuse ozdravitve otroka, saj naj bi to rezultiralo le v negativnem odnosu med otrokom in starši, v njegovem občutku krivde, v depresiji in nizki samopodobi. Tovrstni poskusi lahko celo vodijo k povečani samomorilnosti ali kaki drugi obliki avtodestruktivizma. Spolna usmerjenost ni izbira posameznika, zato se ne more preoblikovati v heteroseksualnost. Prisilna poroka je s tem destruktivna, saj poleg življenja otroka uniči tudi življenje osebe, s katero je poročen. Edina izbira, ki jo LGBT osebe imajo, je izbira med življenjem, ki jih osrečuje, ali nesrečnim življenjem, ki ga določa družba.⁸³

3.2.2. Islamske podporne skupine, ki ne podpirajo LGBT vernikov

STRAIGHTWAY⁸⁴

Fundacija Straightway je bila ustanovljena v času ramadana, mesca posta, leta 2002, z namenom svetovanja in informiranja tistih muslimanov, ki so okuženi (ang. 'affected') z istospolno usmerjenostjo. Rešitev, ki jo vidijo, je upoštevanje Alahovih besed, zapisanih v Koranu, in njegovih prerokov.⁸⁵

Islam promovira lepoto zveze med moškim in žensko, ki je tudi osnova razvoja in rasti človeštva. Homoseksualnost je tako deviacija naravnega reda in ne rani le posameznika, ampak tudi družbo. Tovrstna razmerja so prepovedana tako v Koranu kot tudi v Bibliji. Skupina omeni, da je kljub temu danes opazna močna težnja, zlasti

⁸² Imaan, Frequently Asked Questions: <http://www.imaan.org.uk/faq/faq.htm>, 29.6.2009.

⁸³ Prav tam.

⁸⁴ Straightway, <http://straightway.sinfree.net/>, 15.6.2009.

⁸⁵ Prav tam.

zahodnega sveta, da bi izenačili istospolna razmerja s heteroseksualnimi, kar je le dokaz moralnega padca tega dela sveta. Tovrstne težnje naj bi tudi zmedle mlade muslimane, ki so se začeli spraševati in raziskovati homoseksualnost. Po eni strani verjamejo, da je homoseksualnost perverzija, po drugi strani pa sami občutijo naklonjenost do druge osebe istega spola. Mnogi zato zavržejo svoja muslimanska prepričanja, nekateri pa celo iščejo različne rešilne bilke v islamu, ki opravičujejo njihova dejanja. Slednjim služijo tudi različne podporne skupine, ki promovirajo homoseksualne muslimane, zato si ta skupina prizadeva za razkritje, kaj islam resnično meni o homoseksualnosti. Straightway poziva muslimane (tako moške kot ženske) z istospolnimi težnjami, da premagajo satanske klice in rešitev najdejo v Alahovih besedah. Z njihovimi besedami: »... *we ask Allah to Guide us to the Straight Way.*«, kar bi lahko prevedli kot: »... *Alaha prosimo, da nas vodi k pravi poti.*«⁸⁶

Stran ponuja tudi povezavo do islamskih pravil glede homoseksualnosti, kjer skozi odgovore na vprašanja razkrije svojo pozicijo do te teme. Trditve, ki se razkrivajo, so naslednje (avtorji le-teh so dodani v oklepaj):⁸⁷

- Vse povezave in naklonjenosti med moškimi ali ženskami nikakor ne smemo označiti za homoseksualne. Dokler med naklonjenostmi ni seksualnega aspekta, temveč zgolj prijateljstvo, tovrstnih dejanj ne smemo obsojati in stigmatizirati. Vsa seksualna dejanja, ki pa presegajo in kršijo Alahove besede, so grešna in prepovedana. Če oseba ta nagnjenja občuti, a jih ne udejani, bo prejela Alahov blagoslov (Muzammil Siddiqi).
- Lezbištvo je prav tako greh kot gejevstvo (Yusuf Al-Qaradawi).
- Homoseksualnost je odklon od naravnega razmerja in zato grešno ter tudi strogo kaznovano. V Koranu je to še najbolj vidno v zgodbi o Lotu. Prerok Lot je prebivalce Sodome, ki so hrepeneli po grešnih razmerjih in jih udejanjali, svaril pred njimi. Zaradi svojega greha so bili uničeni. Koran neposredno ne prikaže kazni za lezbištvo. Kljub temu islamsko pravo lezbištvo označi kot odklon in greh. Lezbijka, ki je grešnica, tudi ne sme gledati drugih

⁸⁶ Prav tam.

⁸⁷ Straightway, Islamic Rulings on Homosexuality, Fatwas Page 1: <http://straightway.sinfree.net/rulings/fatwas1.htm#1>, 15.6.2009.

muslimanskih žensk in slednje se pred njo ne smejo odkriti, ker bi to pomenilo, da se odkrivajo pred grešnico (Islam Online Fatwa Committee).

- Homoseksualnost je nenaravna in uničuje družine. Tudi če argumentiramo, da je dedna, to ne pomeni, da jo je potrebno udejaniti. V svojem življenju pravi muslimani upoštevajo Alahove besede. Tisto, kar je dovolil, lahko počnejo, tistemu, kar je prepovedal, se morajo izogibati (Muzammil Siddiqi).

Na sorodni povezavi najdemo še dodatne odgovore na pereča vprašanja.⁸⁸

- Glavni cilj islama je zdrava družba. K tovrstni obliki homoseksualnost ne prispeva svoje vloge. Geji in lezbijke so prešuštniki (Taha Jaber Al-'Alwani).
- V današnjem svetu, ki propagira homoseksualnost, je nujno, da muslimani govorijo proti tej temi. Otroke in mladino je potrebno opozoriti pred tovrstnimi dejanji. Do homoseksualnih oseb se je potrebno vesti enako kot do tistih grešnikov, ki konzumirajo alkohol, ki igrajo igre na srečo ali so prešuštniki. Homoseksualne osebe je potrebno opozoriti na grešnost dejanj. V primeru, da se odločijo za polno in odprto homoseksualno življenje, jih je potrebno eliminirati iz kroga prijateljev. Če oseba ponavlja grešna dejanja, ji je potrebno pomagati (Muzammil Siddiqi).

Glede zamenjave spola šejk Muhammad Iqbal Nadvi navede pravilo, da to ni dovoljeno, razen v primeru, ko oseba v svojem telesu nosi značilnosti obeh spolov in se zato operativno ustvari le en spol. V tem primeru gre za popravek Alahove stvaritve in ne za njeno spreminjanje.⁸⁹

AL-TAWBAH⁹⁰

Al-Tawbah je organizacija, namenjena moškim in ženskam, ki se soočajo s problemi istospolne usmerjenosti in pomoč iščejo pri tistih, ki se soočajo z istimi

⁸⁸ Straightway, Islamic Rulings on Homosexuality, Fatwas Page 2: <http://straightway.sinfree.net/rulings/fatwas2.htm#2>, 15.6.2009.

⁸⁹ Straightway, Islamic Rulings on Sex-Changes, Fatwas Page 5: <http://straightway.sinfree.net/rulings/fatwas5.htm>, 15.6.2009.

⁹⁰ Al-Tawbah, <http://www.al-tawbah.faihw.com/>, 15.6.2009.

težavami. Skupina poleg informacij, namenjenim muslimanom, ki se borijo proti svoji homoseksualnosti, organizira tudi debatne skupine in podpira različna raziskovanja.⁹¹

Svoj pomen opredeljujejo skozi prepričanje, da je usmeritev k Alahu tista, ki odreši človeka. Le popolno upoštevanje njegovih besed lahko človeka zaščiti in ubrani pred možnimi grehi. Pravi vernik v grehu tudi nikoli ne najde ničesar, po čemer bi hrepenel ali kar bi ga na kakršen koli način zadovoljevalo. V primeru, ko posameznik občuti, da v grehu najde nekaj zanimivega ali zadovoljujočega, mora podvomiti v svojo vero in prepričanje. Prav samokritika in samoevalviranje je kritičnega pomena za življenje brez greha in njegovih destruktivnih posledic. V primeru, da oseba uživa v grehu, to vodi k še večjemu grehu, ki se še stopnjuje, kar končno rezultira v uničenju posameznika in njegovega življenja. Posameznik se mora zavedati, da ga Alah ves čas nadzoruje in da ve v celoti za njegove grehe. Tovrstno prepričanje mu je pomoč pri negrešnem življenju. Grešnik se mora zavedati, da je njegova prava usmeritev nazaj k bogu, usmeritev od greha in od svojega uničenja.⁹²

Na spletni strani ponujajo tudi različne povezave do raznovrstnih člankov, ki se dotikajo teme grešnosti. Poleg tega ponujajo tudi seznam oseb, ki lahko pomagajo posamezniku pri njegovih problemih. Na voljo so kontakti ustanoviteljev Al-Tawbaha, seznam imamov, šejkov oz. muftijev po svetu, ki nudijo pomoč, in tudi islamskih organizacij, ki delujejo na internetu in ponujajo raznovrstno svetovanje in pomoč.⁹³ Med posamezniki, ki so bodisi imami bodisi šejki ali muftiji, so navedene osebe iz Irana, Iraka, Južnoafriške republike, ZDA, Velike Britanije, Libanona, Indije, Pakistana, Kanade in Združenih arabskih emiratov.⁹⁴ Med naštetimi imeni velja omeniti znanega pevca Yusufa Islama iz Velike Britanije, nekdanj znanega kot Steven Demetre Georgius oz. Cat Stevens.⁹⁵

Tako kot pri krščanskih se je tudi pri islamskih podpornih skupinah izkazalo, da internet posamezniku ponuja širok spekter izbora med skupinami. Na eni strani so tiste, ki popolnoma podprejo neheteronormativnost, na drugi pa tiste, ki so absolutno

⁹¹ Prav tam.

⁹² Al-Tawbah, Why Tawbah?: <http://www.al-tawbah.faithweb.com/about.html>, 15.6.2009.

⁹³ Al-Tawbah, Support Crew: <http://www.al-tawbah.faithweb.com/custom.html>, 15.6.2009.

⁹⁴ Prav tam.

⁹⁵ Spletna stran Yusufa Islama, <http://www.yusufislam.org.uk/>, 15.6.2009.

proti. Pri islamskih skupinah je sprva presenetilo dejstvo, da sploh ni malo tistih, ki so podpirajoče, kljub temu da se islamu v primerjavi s krščanstvom večkrat pripisuje bolj rigorozno in fundamentalno noto. Večjih razlik med obema religijama na ravni podpornih skupin ni moč zaznati. Izjema se pokaže le pri skupini Saфра Project, ki na eni točki obtoži krščanstvo za strožje interpretacije homoseksualnosti znotraj islama, saj naj bi homoseksualen aspekt zgodbe o Lotu iz Bibije prenesli na interpretacije zgodbe v Koranu, poleg tega pa naj bi islam od krščanstva podedoval strožji odnos do žensk.

Vsekakor je potrebno omeniti, da določene islamske skupine gojijo vizijo o svetu, ki je popolnoma integrirajoč za vse ljudi (Al Fatiha, The Inner Circle) ne glede na versko ali seksualno pripadnost. Pri tem se tudi večkrat sklicujejo na islamsko noto strpnosti in nediskriminacije. Tako kot krščanstvo je tudi pri islamu moč opaziti prepričanje, da ne glede na greh, ki ga oseba stori, jo je potrebno spoštovati in ji nuditi pomoč. Obe religiji namreč gojita prepričanje, da si vsaka oseba zasluži spoštovanje in pomoč pri premagovanju svojih grehov. Pri obeh smo opazili tudi to, da sama nagnjenja niso grešna, saj teže greha dobijo homoseksualna dejanja. Nagnjenja s tem tudi niso problematična in se jih lažje 'pozdravi', medtem ko je pri posamezniku, ki hotenja spremeni v dejanja, potrebno veliko več truda.

Pri analizi krščanskih in islamskih podpornih skupin pa velja dodati še to, da skupine, ki so proti homoseksualnosti, verjamejo v ozdravitev in spreobrnitev, skupine, ki pa zagovarjajo tudi homoseksualne vernike, pa verjamejo, da je bog ustvaril človeka takšnega, kot je želel. S tem se posamezniku v vsakem primeru ponuja pot do boljšega življenja. Pot, ki jo bo izbral, bodisi sprejetje lastne seksualne identitete ali spreobrnitev, pa je prepuščena njegovi izbiri.

3.2.3. Islamske podporne skupine, namenjene mladim vernikom

MUSLIM YOUTH HELPLINE⁹⁶

Muslim Youth Helpline (MYH) je podporna skupina, namenjena mladim muslimanom v Združenem kraljestvu. Glavni namen jim je svetovanje po telefonu, elektronski pošti, internetu in preko osebne komunikacije na področju Londona. Svetovalci so prostovoljci obeh spolov, ki zagotavljajo kvalitetno podporo mladostnikom. Njihova starost se giblje med 18. in 30. leti. Skupino podpirajo različne dobrodelne organizacije, vladne institucije in samostojni donatorji. Poleg svetovanja in pomoči si prizadevajo, da bi pri mladih vzgojili sposobnost reševanja problemov in odgovornega soočanja s problemi, kar jim bo pomagalo tekom celotnega življenja. Njihovo delo temelji na profesionalizmu, poleg tega pa v svojo vizijo in aktivnosti vključujejo islamska etična načela tolerantnosti in neobsojanja drugih ljudi.⁹⁷

MYH hkrati urejuje tudi spletno stran, kjer mladi razpravljajo o različnih temah, med drugim tudi o homoseksualnosti. Spletna stran je bila ustanovljena leta 2004 z namenom pomoči in svetovanja mladim muslimanom. Stran urejajo izključno mladi in s tem pripomorejo k njeni raznovrstnosti.⁹⁸

Skupina eksplicitno ne vrednoti homoseksualnosti. Slednje se pojavi pri strani, kjer se na forumu izmenjujejo različna mnenja glede omenjene teme. Ta so si različna, prav nobeno pa ne zaseda povsem podpirajoče ali povsem zavračajoče pozicije v smislu uporabe diskriminatornih besed. Mlada obiskovalka Sharifa svojo pozicijo opiše z besedami, ki jih potrjuje tudi Nevzet Porić, ki končno pomenijo to, da čeprav je homoseksualnost grešna, se grešnike ne sme soditi:

»Na koncu dneva, so zame še vedno ljudje. Alah jih je ustvaril. Ni naša naloga, da obsojamo, kar počnejo, oziroma so se odločili početi. Čeprav je narobe v očeh islama, mislim, da bi morali spoštovati vsakega in njegovo odločitev ne glede na to, kaj je. Čeprav se ne strinjam s konceptom biti gej in s tem, kar počnejo, še vedno

⁹⁶ Muslim Youth Helpline, <http://www.myh.org.uk/index.php>, 30.6.2009.

⁹⁷ Muslim Youth Helpline, About us: http://www.myh.org.uk/about_us.php, 30.6.2009.

⁹⁸ Muslim Youth, <http://www.muslimyouth.net>, 30.6.2009.

gledam na homoseksualce s spoštovanjem in nič drugače kot na katero koli drugo osebo.«⁹⁹

Podpornih skupin, namenjenih izključno muslimanski homoseksualni mladini, ni veliko. Homoseksualnost v islamu pri verouku ostaja zavita v molk in vsaj v uradno priznanih oblikah prenašanja verskih vsebin, kot je verouk, nima svojega mesta, kar potrdi tudi Nevzet Porić: *»Verouk poteka v Sloveniji v 15-ih mestih (Jesenice, Tržič, Kranj, Škofja Loka, Ljubljana, Postojna, Ajdovščina, Sežana, Koper, Kočevje, Trbovlje, Celje, Velenje, Maribor in Novo mesto). Poteka ob vikendih (sobote in nedelje), kjer se učijo osnov svoje vere, obveznosti glede 5-dnevnih molitev, nato sledi arabsko branje. Ko preberejo Koran v arabščini pred imamom, sledi svečanost (podobno kot birma pri katolikih). Skupine so različne: od 1. do 4. razreda, kjer so najmlajši stari 5 let, in od 5. do 9. razreda. Sta tudi skupini srednješolcev in odraslih. Trenutno imamo v pripravi tudi učbenike v slovenskem jeziku. Sama spolnost je ena izmed tem. Veliko poudarka se daje higieni (po spolnem odnosu in po končani menstruaciji se morajo verniki popolnoma umiti – celo telo in lase). Pogovarjajo se tudi glede izvenzakonske spolnosti odraslih, kar je greh. Poudarja se, da je priporočljivo, da so z enim partnerjem. O homoseksualnosti se eksplicitno ne govori.«*

Glede vprašanja, če otroci pri verouku sprašujejo o homoseksualnosti in o tem, kako je opredeljena družina, je njegov odgovor naslednji: *»Vprašanja se pojavljajo, saj otroci živijo v družbi, kjer vidijo, slišijo o tem, gledajo televizijo, uporabljajo internet... Včasih te povsem preseneti, kaj otroci vprašajo. Odgovorimo jim tako, kot je homoseksualnost predstavljena v veri. ... Družina je v islamu zelo pomembna. Mislim, da je homoseksualnost greh zaradi drugega razloga – gre za nenaravne spolne odnose. Ni v povezavi z ogrožanjem družine. Družinske vloge niso toliko pomembne – moški in ženska sta pred bogom enakopravna. Razlike so zaradi konstrukcije – ženska je bolj krhka in jo je potrebno zaščititi, moški pa je tisti, ki ščiti družino. Ženska ima večjo vlogo v družini, kar se na videz ne vidi. Mediji namreč*

⁹⁹ Muslim Youth, Do you have a problem with gay people?: <http://www.muslimyouth.net/forum/viewtopic.php?t=68>, 30.6.2009.

preveč radi govorijo o zatiranju ženske, kar ni res. Ženska predstavlja steber družine.«

Glede ljubezni, ki se pri verouku omenja, je bil odgovor soroden napisanim – omenja se le heteroseksualna ljubezen. Kljub temu velja omeniti tudi to, da islam pri mladih vernikih ne upošteva grešnih dejanj. Mladi imajo namreč protektorat, saj se grešnosti od njih ne pričakuje. Z besedami Nevzeta Porića: *»V islamu postane moški polnoleten s prvo ejakulacijo, ženska pa s prvo menstruacijo. Dobra in slaba dejanja se ne beležijo pri treh primerih: če gre za neprištevno osebo, v sanjah in pri mladoletnih osebah. ... O mladoletnih osebah in kaznovanju je težko govoriti. Kot je omenjeno, se jim ne beležijo slaba in dobra dejanja. To so le otroci, od njih ni pričakovati grešnosti.«*

Kljub pozitivnim odzivom na grešnost mladih, ki v bistvu ne obstaja, se je potrebno zavedati, da imajo mladi protektorat do svoje polnoletnosti, ki kot se je izkazalo, pri dečkih nastopi s prvo ejakulacijo, pri deklicah pa s prvo menstruacijo. Glede na to, da se to v večini primerov zgodi pred uradno sprejeto mejo polnoletnosti, so otroci pri islamu hitreje podvrženi sprejemanju odgovornosti za svoja dejanja kot npr. drugi, ki jih zakonodaja v večini držav ščiti do 18. leta. Kljub temu da v državah, kjer šeriatsko pravo nima svoje pravne veljave, saj kot najvišji statut vlada ustava, se je potrebno zavedati, da je v vseh muslimanskih državah polnoletnost tista, ki določa odgovornost za svoja dejanja. Posameznik se z njo zaveže bogu, da bo deloval v skladu z moralnimi zakoni, predpisanimi v svoji religiji. Doprinos je morda le pri ustavnosti kaznovanja, ki kot je bilo omenjeno, ni dovoljeno v tistih državah, kjer šeriatsko pravo ni uzakonjeno. Tudi v tem kontekstu velja navesti Porićeve besede: *Kazen je smrtni greh in greh je greh. V muslimanskih državah si kaznovan, v Sloveniji ne, ker ne vlada šariat. Malo je držav (npr. Iran, Savdska Arabija), kjer je šeriatsko pravo. Drugje je to prepuščeno moralnim obsodbam. Je stvar posameznika.«*

4. JUDOVSTVO IN HOMOSEKSUALNOST

4.1. ZGODOVINSKI PREGLED JUDOVskega ODNOSA DO HOMOSEKSUALNOSTI S SODOBNIMI INTERPRETACIJAMI

V tem poglavju diplomskega dela bo moč opaziti sorodne interpretacije s krščanstvom, kar je glede na to, da je judovstvo eden izmed virov krščanstva, povsem razumljivo. Kljub temu se je izkazalo, da je ločena predstavitev judovske religije v svojem odnosu do homoseksualnosti prej nujnost kot dodatek, saj se zdi, kot trdi Crompton, da je judovska interpretacija homoseksualnosti celo manj rigidna kot krščanska (2006, str. 32). Sočasno z njegovimi ugotovitvami ta del predstavlja tudi dolgoletno raziskovanje drugega teoretika, rabina Stevena Greenberga, ki v delu 'Wrestling with god and men' (2004) predstavi poglobljeno analizo verskih tekstov, izpeljave in ugotovitve, ki v prostor družbenega raziskovanja vpeljujejo nove ideje.

4.1.1. Začetki

Dve glavni oblikovalki zahodne civilizacije sta po mnenju Cromptona (2006, str. 32 – 34) skoraj istočasno sprejeli nasprotujoče si poglede glede homoseksualnosti. V 6. stoletju pred Kristusom je grška kultura producirala homoerotično literaturo, medtem ko je antična Palestina zakoličila usodo homoseksualcev, ki se odraža še v sodobnem duhu časa. Kljub temu da so si raziskovalci bibličnih zgodb neenotni glede datumov nastanka, naj bi se vsi strinjali o času Levitika, in sicer v 6. stol. pr. Kr. Mojzes, ki je po mnenju mnogih teoretikov, med drugim tudi judovske tradicije in srednjeveške krščanske cerkve, avtor 5-ih knjig (Geneza, Eksodus, Levitik, Numeri in Devteronomij), naj bi živel že v 13. stol. pr. Kr, zato sodobne razlage zaključujejo, da knjige, katerih avtorstvo pripisujejo prav njemu, sodijo v kasnejše obdobje. Homoseksualnost se omenja v Levitiku, in sicer eksplicitno v 18. in 20. poglavju. 18. poglavje omenja incest in moško homoseksualnost; Jude opozarja na gnusobnost homoseksualnosti, ki je bila prisotna pri Kanaancih, ki so vladali palestinskemu ozemlju pred Izraelci. 20. poglavje je dodatek 18., saj za greh moške homoseksualnosti dodeli kazen, ki je smrt. Po mnenju Cromptona (prav tam) so se ti

zakoni izvajali tudi za Nejudе, živeče na njihovem ozemlju, kar je nasprotno prepričanje v primerjavi z Boswellovim (2005). Zakon, ki je zapovedal eksterminacijo homoseksualcev, zapoveduje tudi spoštovanje svojega soseda, kar se danes odraža tako pri judovstvu kot pri krščanstvu v spoštovanju homoseksualnega vernika in v sovráštvu do greha. Crompton se s tako uveljavljenimi koncepcijami ne strinja. Za avtorje zakonov Levitika homoseksualna oseba ni sosed, ampak prej smrtna nevarnost, ki jo je potrebno uničiti. Judovstvo, ki je postalo temelj ene najmočnejših religij na svetu, tj. krščanstva, naj bi tudi vanj preneslo stroge zakone glede seksualnosti, čeprav je krščanstvo zavrnilo mnoge druge. Zakoni Levitika so s tem posledično postali steber zakonov v Evropi in drugih ozemljih, na katerih je evropska zakonodaja pustila svoj vpliv. Njihovi vplivi so spremljani še daleč v 21. stoletje, kar je več kot presenetljivo (prav tam).

Ko je rimski imperij v 4. stoletju postal krščanski, so se zakoni stare zaveze s smrtno kaznijo za homoseksualce integrirali celo v rimsko pravo, ki je temelj sodobnega evropskega prava. Kasneje se je to odražalo tudi v zakonih Francije, Španije, Anglije, Svetega rimskega imperija, Italijanskih držav, Skandinavije in v praktično vseh kolonialistično osvojenih državah. Geji in po 13. stoletju tudi lezbijke so izgubljali svoja življenja ali pa so vsaj živeli v strahu pod težino teh zakonov (prav tam, str. 34).

Podobno navaja tudi raziskovalec judovskega (zlasti ortodoksnega) odnosa do homoseksualnosti rabin Steven Greenberg, ki navede oba dela zgodbe o Sodomi kot tista, ki sta generirala negativen odnos do homoseksualnosti v zgodovini. Homoseksualnost po njegovem mnenju za Jude ne predstavlja zgolj greha, temveč nevarnost za družino, družbo in celo kozmos. Mnogi rabini jo označujejo kot test za vernika in v najboljšem primeru prisegajo na doživljenjski celibat. Greenberg opozarja, da so te opazke namenjene moški homoseksualnosti, saj ženska v svetem tekstu ni omenjena, kar je vodilo v manj negativen odnos do lezbištva (2004, str. 3, 15 – 16). Zapisov o lezbištvu v hebrejskih spisih namreč sploh ni moč najti. Zdi se celo, da se odnos dveh žensk ni dojemal kot zločin. Rabin Huna naj bi v 3. stol. zapisal, da se ženska, ki je prakticirala lezbični odnos, ne sme poročiti z rabinom, saj to lahko storijo le device. Kljub temu tega ne upoštevajo, saj rabin Eleazar že v 2. stoletju

lezbištvo označi zgolj kot opolzkost. Mnogo stoletij kasneje, v srednjeveški Evropi, se zgodba obrne. Lezbijke so bile v krščanskih državah tako kot geji za svoje dejanje usmrčene (Crompton 2006, str. 46 – 47).

Greenberg razlog o molku glede lezbištva vidi v manjku penisa, saj je bila le penetracija dejansko prepovedana v Tori. Poleg tega je zanimivo tudi to, da tradicija moškim določa, da se poročijo in ustvarijo družino, medtem ko to za ženske ni eksplicitno določeno (2004, str. 86, 94). Klemen Jelinčič Boeta se prav tako strinja glede manjše teže lezbištva: »V Svetem pismu sta dva citata: Leviticus (Ponovljena postava) 19: 22 in Leviticus 20: 13, iz katerega izhaja, da ortodoksno judovstvo prepoveduje spolni odnos, torej akt sam, o nagnjenjih ali čustvih ne govori. Zanimivo je, da za lezbične odnose ni tako jasne prepovedi in se jo smatra za manjši prekršek. Nekje v Talmudu je rečeno za ženske 'ne slediti potem egipčanskih žensk', vendar neke izrecne prepovedi ni.«¹⁰⁰

4.1.2. Razlogi za prepoved homoseksualnosti

Ena izmed teorij¹⁰¹ razlog za prepoved istospolnih odnosov najde v prokreaciji in grožnji civilizacije. Poleg tega je potrebno dodati, da judovski zakoni, čeprav so zapovedovali smrtno kazen, niso bili izvajani pogosto. Razlog za to naj bi se skrival v kompleksnih pravilih dokazovanja, kar poznata tudi krščanstvo in islam. Kljub temu je kazen za homoseksualnost najvišja, in sicer kamenjanje, ki ga Talmud natančno opiše. Samih dokazov izvršitve kazni za vse najhujše grehe ni, zato obstaja možnost, da so bili homoseksualci pretepeni do smrti le v Aleksandriji in ostalih judovskih predelih (Crompton 2006, str. 46 – 47).

Razloge, zakaj je judovstvo strogo prepovedalo homoseksualnost, so različni avtorji skušali razložiti skladno s takratnimi družbenimi okoliščinami. Ena izmed teorij namreč trdi, da je izvor homofobije potrebno iskati v političnih in vojaških okoliščinah. Izraelci, izvirno nomadsko ljudstvo, naj bi goreče iskali ozemlje za svojo državo. Zasegli so območje Kanaancev, kar je pomenilo težo zunanjih groženj in obleganj.

¹⁰⁰ Celoten intervju je predstavljen v prilogah k diplomskemu delu.

¹⁰¹ Teorije so opisane tudi v delu 4.1.3. Greenbergova analiza

Posledično je močna povezanost Izraelcev in težnja po krepitvi njihovega števila logično pomenila prepoved homoseksualnosti. Močne zunanje sile, kot so bile Egipt, Asirija, Babilonija in Perzija so ogrožale njihov obstoj in s tem krepile težnjo po večanju njihovega števila. Nujnost prokreacije je s tem postala temelj antihomoseksualnih zaključkov. Koncepta poroke in velike družine pa sta s tem dobila svojo veličino. Kljub temu je Crompton prepričan, da je za opisane razloge vseeno preradikalno sklepati, da bi prav oni vodili k smrtni kazni za homoseksualce (prav tam, str. 34 – 39).

Crompton tudi doda svojo razlago zgodbe o Sodomi. Sodomo naj bi uničila vulkanska erupcija, čeprav nikjer ni zgodovinskih zapisov o tem geografskem dogodku. Poleg tega se skladno z Boswellovimi zaljučki, predstavljenimi pri krščanstvu, strinja, da je potrebno pogledati prevode svetih tekstov. Pri Sodomi naj bi prebivalci želeli spoznati angela, kar bi lahko pomenilo identificiranje neznanih tujcev in ne spolno občevanje, kot zaključujejo mnoge teorije. Trditve, da se greh Sodome v celoti navezuje na greh homoseksualnosti, pri hebrejskih prerokih ni moč zaslediti. Sodomo so sicer označevali kot sprevrženo mesto, vendar nikoli v kontekstu homoseksualnosti. Ta kontekst ji je nadel Filon Aleksandrijski, prav tako omenjen pri krščanstvu (prav tam, str. 34 – 39). Prav on je najbolj eksplicitno opredelil homoseksualnost. Filon je bil judovski teolog in mistik, čeprav so ga poimenovali kot očeta prvih očetov cerkve. V delu 'Posebni zakoni', napisanem med 30. in 40. leti, sprva opredeli pasivno homoseksualnost, kar skozi homofobične oči označuje kot veliko sramoto. Skladno s časom, v katerem je živel, in kateri je ženske postavljaval v inferiorno pozicijo, je razvil strah in sovraštvo do moških, ki so prevzeli žensko vlogo. Za tovrstne osebe predvidi smrtno kazen. Najbolj gnusno obliko pojava zazna v transvestitskih duhovnikih, ki mu tako pomenijo prve tarče pogroma. Ker Levitik predvidi smrt za oba partnerja, tudi za aktivnega, se Filon dotakne tudi te vloge, kjer pa besede izgubijo ostrino. Aktivni partnerji sicer negativno vplivajo na prokreacijo, vendar poudarjanje njihove smrti ne zasede tolikšne teže kot poudarjanje smrti pasivnih partnerjev (prav tam, str. 43 – 46).

Kljub vsemu se je potrebno vprašati, če je zgodba o Sodomi vseeno relevantna oz. če je vzrok za tako drastičen zakon Levitika. Namig naj bi se skrival v

Bibliji kralja Jamesa, kjer se beseda sodomit uporablja kot prevod za besedo 'kadesh' (množinsko 'kadeshim'), ki dobesedno pomeni posvečen ali sveti mož. Izraz kadesh se prvič pojavi v 'Prvi knjigi kraljev', v času vladanja Solomonovega sina, ki naj bi storil veliko heretičnih dejanj, od čaščenja tujih podob do toleriranja sodomitov v državi. Ko je bila odkrita domnevno peta Mojzesova knjiga, Devteronomij, naj bi judovstvo zopet pridobilo na svoji ortodoksnosti, saj Devteronomij prepoveduje prostitutke (kadeshah) in sodomite (kadesh). 'Kadeshah' kot ženska izpeljava besede kadesh, naj bi označevala svete ženske, ki v angleškem jeziku dobijo prevod 'whore', kar bi v slovenščini pomenilo prostitutka. Ženska prostitucija v religijskih obredih je bila močno prisotna v antičnem Bližnjem vzhodu, v Babilonu, na Cipru, Siciliji in v Feniciji. Revidirana standardna verzija Biblije zato kadeshah prevaja kot 'female cult prostitute', kar bi slovensko prevedli v žensko obredno prostitucijo (prav tam, str. 39 – 40).

Glede moške vloge oz. izraza kadesh pa je veliko več nejasnosti. Dokazov o sorodni moški obredni prostituciji je malo, veliko več pa je teorij o moških transvestitih v času antičnega bližnjega vzhoda, ki so delovali kot duhovniki ali sveti možje. Večinoma so bili evnuhi ali samokastriranci, ki so živeli kot kvazi ženske z ženskimi oblačili, pričeskami in načini vedenja. Poleg tega naj bi delovali kot duhovniki boginje, v mediteranskem svetu imenovane 'boginja velike matere' ali 'Cybele', katere kult so Rimljani spoznali v času punskih vojn, leta 204 pr. Kr. (prav tam, str. 40 – 41). Najbolj pomemben dokument, uporabljen za dešifriranje hebrejščine, je bila Septuaginta, grški prevod, ustvarjen v Aleksandriji med 285. in 150. letom pr. Kr. Kadesh se v tem času prevede kot prostituiranje. Čas kralja Asa izraz postavi v religijski okvir in s tem dobimo besede, ki imajo določene seksualne in druge religijske konotacije. Kasnejši judovski šolarji pa so izraz prevedli in umestili v homoseksualen kontekst in tako pripomogli k sodobni interpretaciji (prav tam, str. 42 – 43).

4.1.3. Greenbergova analiza

Greenberg (2004) v svojem delu ponudi možnost integriranja ortodoksnega judovstva in homoseksualne identitete. Klasično judovstvo in krščanstvo namreč

verjameta, da je heteroseksualnost fundamentalna in da predstavlja prvotni namen stvarnika. Zgodbe o stvarjenju Adama in Eve so tako zakoličile percepcijo vernikov, da homoseksualnost nikakor ni sprejemljiva. Kljub temu Greenbergova analiza seže dalje. Enostavne percepcije namreč prehitro vodijo v napačne zaključke, zato ponudi poglobljeno analizo vseh do sedaj omenjenih svetih zgodb, na podlagi katerih ljudje sklepajo o problematičnosti homoseksualnosti. Problem se namreč pojavi že pri samem stvarjenju Adama in Eve (Havah), ki na svet nista prišla sočasno, ampak je Eva nastala kot posledica Adamove osamljenosti. Bog je ustvaril Adama po svoji podobi in po mnenju rabina Yirmiyaha ben Eleazarja naj bi bila ta podoba androgena oz. rečeno drugače: Adam je bil sprva hermafrodit. In prav tak naj bi predstavljal prvotni načrt stvarnika. Problem nato nastopi pri vprašanju, zakaj je stvarnik zatem naredil še eno osebo, ki sprva sploh ni bila del njegovega načrta. Odgovor se skriva v Adamovi osamljenosti, katero je stvarnik sprva skušal premagati s kreiranjem živali in zveri in šele nato z Evo, ki jo je ustvaril iz dela Adamovega telesa. S tem Adama razcepi na dve osebi, kjer pa še pred izgonom iz raja nastopi problem hierarhije (prav tam, str. 42 – 53). Kljub vsemu se njuna spolna združitev odraža kot nekaj čarobnega, saj z njo ponovno postaneta androgeno, enotno bitje. V kasnejših delih svetega teksta seksualnost preseže to čarobno noto in se prikaže tudi v obliki nasilja, ki so ga določeni rabini označevali kot homoseksualno, čeprav v svojem dejanskem opisu to eksplicitno ni navedeno. Prav ena izmed teh delov je zgodba o Sodomi, kjer se Greenberg strinja z ostalimi teoretiki, ki uničenje mesta označujejo kot posledico negostoljubnosti (prav tam, str. 60 – 73).

Poleg zgodb se njegova analiza dotakne tudi obeh delov Levitika, ki najbolj eksplicitno označujeta grešnost homoseksualnosti. Čeprav sta oba dela omenjena že na začetku tega poglavja, je potrebno dodati tudi njegove interpretacije, saj pri teh izhaja iz izvornih hebrejskih tekstov in ne iz angleških prevodov. Prvi del govori o tem, da moški ne sme leči k drugemu moškemu, kot bi to storil pri ženski, saj je to gnusobno. To bi lahko označili kot možen prevod, saj verz vsebuje mnogo izrazov, ki nimajo svojega neposrednega prevoda. Leči k drugemu moškemu kot k ženski lahko prevedemo v smislu seksualne penetracije oz., da moški ne sme narediti drugemu moškemu tega, kar stori ženski. To bi pomenilo, da verz prepoveduje le eno obliko

(homoseksualne) penetracije, in sicer analno penetracijo in še pri tej nagovarja le aktivnega partnerja. Poleg tega se ta zločin kaznuje s smrtjo obeh partnerjev, vendar le v primeru, če dejanje lahko potrdita dva očitidca. Glede na to, da zapisov o tovrstnem kaznovanju ni, ne moremo sklepati, da je do tega sploh prišlo. Posebnost je tudi v tem, da se 18. poglavje dotika zgolj aktivnega partnerja, medtem ko 20. poglavje zapove tudi kaznovanje pasivnega partnerja. Rabin Akiva trdi, da se del 'leči' lahko prebere tudi z drugačno konotacijo, kar bi pomenilo, da oseba ne sme dopustiti, da se z njo 'to zgodi', kar posledično pomeni tudi prepoved za pasivnega partnerja. Oz. bolje rečeno angleško: »*you shall not lie*« in »*you shall not be laid*«. Kakor koli, Levitik prepoveduje le eno obliko seksualnosti, in sicer analno penetracijo, kar vsekakor ne pomeni, da se dotika celotnega vprašanja homoseksualnosti (prav tam, str. 79 – 85).

Greenberg predstavi tudi zgodbe iz svetih tekstov, ki domnevno opisujejo homoseksualno ljubezen med osebami istega spola. Ena izmed teh je zgodba o Davidu in Jonathanu. Jonathan naj bi se zaljubil v Davida v trenutku, ko ga je zagledal. Jonathanov oče Saul je Davida sprejel v svoje kraljestvo in s tem Jonathanu omogočil nenehno bližino z Davidom. Njegovi vojaški uspehi niso godili Saulu, ki je celo postal morilski in si prizadeval, da bi ga izločil iz svojega življenja, poleg tega pa je odražal tudi gnus, ki ga je čutil do lastnega sina. Besede, uporabljene v tem kontekstu, kažejo, da je med Davidom in Jonathanom tudi seksualna ljubezen. Čeprav ni dejanskih opisov takšne vrste ljubezni, je močna konotacija homoeroticizma tista, zaradi katere lahko slutimo, da je do te oblike ljubezni vendarle prišlo (prav tam, str. 99 – 103).

Na zgodovinska obdobja, bolj naklonjena homoseksualnosti, ki posledično pomenijo, da homoseksualnost judovstvu ni tuja, opozori tudi Klemen Jelinčič Boeta, ko na vprašanje, če so obstajala tudi bolj naklonjena obdobja, odgovori z naslednjimi besedami: »*Uradno v judovstvu ne, dejansko pa. Viri kažejo, da so rabini v osmanskem cesarstvu (...) to opravičevali v skladu s praktikami sosedov, torej muslimanov.*«

Kljub vsem opisom, zgodbam in prepovedim Greenberg zaključuje, da so v realnosti obstajali moški, ki so se zaljubljali v druge moške. Homoerotična

srednjeveška literatura to tudi potrdi. V 16. stoletju Judje dobijo osnovno jedro svojih zakonov, in sicer 'Shulhan Arukh', ki ga je napisal rabin Joseph Caro. Delo neposredno ne zadeva prepovedi homoseksualnosti. Poleg tega se večkrat pojavi kazen v obliki valjanja po snegu, kar je v primerjavi s predpisano smrtjo v Levitiku brez pomena. Judovska sodišča niso imela pristojnosti za kaznovanje z najvišjo kaznijo, kar krščanska so, zato se homoseksualna dejanja niso kaznovala s predpisano težo. Le v primeru dejanj, ki so vključevale varnost otrok ali obstoj skupnosti, je to pripomoglo k bolj uradnim posledicam. Poleg tega se izraz homoseksualnost pojavi šele v 19. stoletju, zato mnogi teoretiki verjamejo, da je to prej moderen konstrukt (Greenberg 2004, str. 113 – 129).

Izjemno pomembno vprašanje, ki si ga zastavi Greenberg, je tudi to, zakaj naj bi Tora sploh prepovedala homoseksualnost. Greenberg (prav tam, str.144) navede štiri možne razloge, ki bi to prepoved lahko upravičili:

1. Homoseksualnost **ne omogoča reprodukcije**.
2. Možje, ki spolno občujejo z drugimi moškimi, negativno vplivajo na življenje svojih žena, kar lahko vodi v **socialno ogrožanje**.
3. Homoseksualnost **zamegli distinkcijo med moškostjo in ženskostjo**.
4. Homoseksualnost vključuje tudi **izrabo moči**, nasilje, kontrolo in dominantnost.

Homoseksualnost naj ne bi omogočala prokreacije, kar je božji načrt. Edini namen spolnosti je namreč razmnoževanje. Tovrstna opredelitev pod vprašaj postavi tudi vse ostale oblike spolnosti, ki niso nujno homoseksualne. Judje naj bi 'sproducirali' vsaj enega sina in eno hčerko. Ta določitev naj bi veljala izključno za moške vernike, kar je zopet presenetljivo. Ena izmed interpretacij se nagiba k temu, da moški po naravi niso heteroseksualni, zato s to določitvijo rešijo obstoj vrste. Poleg tega je problem homoseksualnosti tudi v zapravljanju dragocenih semenčec. To ne pomeni, da so semenčeca, ki niso doprinesla k nastanku otroka v heteroseksualnem odnosu, zapravljena, saj je glavni pomen pri tej kategoriji to, da so semenčeca sploh prisotna v heteroseksualnem odnosu, kjer si oba partnerja prizadevata za prokreacijo in obojestransko zadovoljitev. Masturbacija in moški spolni odnosi to pravilo kršijo. Kontracepcija je načeloma dovoljena, vendar le ko gre za vprašanje zdravja ženske.

Oblika kontracepcije ne sme biti kondom, ampak diafragma, ki za razliko od kondoma omogoča dejanski stik dveh teles (prav tam, str. 147 – 155). Problematika homoseksualnosti se odraža tudi v tem, da so mnogi neheteroseksualni verniki mnenja, da jih bo poroka 'ozdravila', kar večkrat prinaša negativne posledice za oba člana zakona. Poleg tega homoseksualnost briše razliko med spoloma oz. med kategorijami moškosti in ženskosti. Moški je namreč penetrator, ki penetrira žensko. V odnosu dveh moških to prinaša zmedo v ločevanju med kategorijami (prav tam, str. 175).

Zadnji razlog naj bi bil tudi v odnosih nadvlade in moči. Aktivni partner pri penetraciji pasivnega doprinese k njegovemu ponižanju, saj z njim počne to, kar sicer z žensko in to je označeno kot poniževalno dejanje. Že pri antičnih Grkih in Rimljanih so moški lahko občevali le z osebami nižjega ranga, kot so to bile ženske, sužnji, dečki in tujci. Občevanje z drugimi moškimi je bilo dovoljeno, če so le-ti spadali v kategorijo nižjega sloja. Svet je bil deljen na sloj penetratorjev in sloj tistih, ki so bili penetrirani. V zadnjega spadajo tako ženske kot moški. V judovskem svetu v to kategorijo spadajo izključno ženske. Poleg tega je zanimivo pravilo tudi to, da so osebe moškega spola, ki spadajo v kategorijo tistih, ki jih drugi moški ne smejo penetrirati, starejše od devetih let. Moški, ki so spolno občevali z dečki, mlajšimi od devetih let, so bili zgolj pretepeni, saj so občevali z osebo nižjega ranga, v primeru, da so dečki starejši od devetih let, pa je formalna kazen smrt, saj gre za občevanje z enakovredno osebo. To pravilo obrazloži rabin Joseph Hayyim ben Elijah al-Hakham, ki trdi, da dečki, ki še niso dopolnili devet let, v sebi še nimajo moškosti, medtem ko dečki, ki dopolnijo to starost, s tem pridobijo tudi ta koncept moškosti. Pri penetraciji mlajših dečkov gre tako za vprašanje potrate semena, medtem ko pri starejših že za zločin. Kakor koli, problem homoseksualnosti v judovskem svetu je v tem, da se pasivnega partnerja 'spusti' na raven ženske. Skladno s to opredelitvijo bi lahko na novo opredelili slavni stavek Levitika, ki bi tako pomenil, da drugega moškega ne smeš ponižati z obliko penetracije, ki jo moški izvajajo z ženskami, saj bi to pomenilo gnusobno dejanje. V primeru upoštevanja koncepta moči in nadvlade, pa bi stavek ponovno preoblikovali v kontekst, da moški ne sme penetrirati drugega moškega z namenom, da bi ga ponižal. Tovrstna interpretacija homoseksualnim vernikom

omogoča ponovno združitev s svojim bogom, ki jih ni ustvaril take zato, da bi jih spremenil. Greenberg ponudi še tretjo možnost, ki izhaja iz prevoda besede *et* (*»you should not penetrate et a male to humiliate, it is abhorrent«*), ki v tem kontekstu pomeni ali žensko ali moškega in tako določa prepoved spolnega akta nadvlade bodisi v razmerju z žensko ali pa z moškim (prav tam, str. 194 – 208).

Judovstvo tako kot krščanstvo in islam ločuje med grehom in željo po grehu. Nagnjenja ne nosijo tolikšne teže kot dejanja, saj ta vodijo h kršenju judovskega prava in zakonov. Kazen za storjeno dejanje je ista kot pri šeriatskem pravu, torej smrt. Kot pri krščanstvu tudi pri judovstvu velja prepričanje, da se greh sovraži, grešnika pa ljubi. Oseb, ki so grešile, se ne sme izločiti iz skupnosti, saj Judje ne presojuje, kateri greh je večji in kateri manjši, kar posledično pomeni, da so vsi grešniki še vedno sestavni del verskih skupnosti in lahko molijo v sinagogah (Amsel 2002, str. 4).

Prav obrnitev judovstva in kasneje tudi krščanstva od homoseksualnosti naj bi po mnenju Pragerja omogočila obstoj zahodnega sveta. Revolucija se je odvila, ko je judovstvo prepovedalo seksualne deviacije in jih preusmerilo v eno samo obliko – zakonsko spolnost. Judovstvo je naredilo premik naprej s tem, ko je kot prvo deseksualiziralo Boga. Druge religije namreč poznajo seksualizacijo v vrstah svojih bogov, kot so npr. bog Krišna, ki je bil seksualno aktiven, bog Ištar, ki je zapeljal Gilgameša, egiščanski bog Osiris, ki je bil spolno aktiven s svojo sestro boginjo Isis, ki mu je rodila boga Horusa, grški bog Zevs, ki je bil poročen z boginjo Hero, ipd. Judovska religija je naredila premik naprej in prepovedala vse oblike nezakonskega seksa in s tem naj bi celo povzročila nastanek homoseksualnosti kot oblike spolnosti, saj do tedaj niso ločevali med hetero- in homoseksualnostjo, temveč med aktivnim (tisti, ki penetrira) in pasivnim (tistim, ki je penetriran) udeležencem spolnega odnosa. Judovstvo je seks kot dejanje, kjer ena oseba 'nekaj počne drugi', spremenilo v interakcijo, kjer enakovredno sodelujeta oba akterja nasprotnih spolov. Homoseksualnost namreč ni združljiva s konceptom Boga, ki je na svet postavil moškega in žensko in od katerih želi, da se združita v zakonu in ustvarita družino. Judovska temeljna celica družbe namreč ni posameznik, ampak družina: *»Temelj te*

civilizacije in židovskega življenja je bila središčnost in čistost družinskega življenja. Vendar družina ni naravna enota, temveč vrednota, ki jo je potrebno gojiti in varovati. Grki so napadali družino v imenu lepote in Erosa. Marksisti so napadali družino v imenu napredka. Danes jo gejevski osvoboditev napada v imenu sočutja in enakosti. Razumem, zakaj bi geji to storili. Življenje je bilo za mnoge od njih nesrečno. Kar nisem razumel pa je, zakaj so se Judi in kristjani pridružili boju. Zdaj razumem. Oni ne razumejo, kaj tvegajo. Tvegajo našo civilizacijo.» (Prager 1993)

4.2. SODOBNO RAZLIKOVANJE MED RAZLIČNIMI LOČINAMI JUDOVSTVA

Judovski pogled na homoseksualnost v marsikaterem vidiku sovпада s krščanskim dojemanjem omenjenega dejanja in hotenja. Prav tako so se znotraj obeh religij oblikovale različne struje, ki zlasti v modernem času prikazujejo drugačen pogled na istospolnost, bodisi v smislu same privlačnosti, hotenj in misli na eni strani bodisi v smislu dejanj, skupnega življenja, istospolnih porok in družin na drugi. Homoseksualnost, ki naj bi jo Tora prepovedovala, naj bi se torej pojavila v Levitiku, in sicer v stavku, ki pravi, da moški ne sme leči k drugemu moškemu kot bi k ženski, saj bi to predstavljajo gnusobno dejanje (hebrejsko *to'eva*).¹⁰² To'eva se večinoma prevaja kot gnusobno dejanje oz. tudi nenaravno dejanje; torej kot dejanje, ki odstopa od koncepta naravnosti. Ker se stavek navezuje na homoseksualni akt dveh moških, je pomembno omeniti tudi odnos dveh žensk, glede katerega pa naj bi bilo izjemno malo napisanega.¹⁰³ Podrobnejše obrazložitve stavkov Levitika so vključene v prejšnjem poglavju, v tem poglavju pa opisujemo in primerjamo različne struje znotraj judovstva, ki na svoj način razumejo odnos religije do homoseksualnosti in drugih oblik neheteroseksualnosti.

Ortodoksno judovstvo homoseksualnih nagnjenj ne dojema kot grešnih. Ta aspekt dobijo homoseksualna dejanja, zato sta gejevski in lezbični odnos strogo prepovedana.¹⁰⁴ Rabin Tzvi Hersh Weubreb, predsednik ortodoksnega združenja, dodaja, da judovstvo priznava le heteroseksualno družino kot temeljno celico družbe.

¹⁰² LGBT Topics and Judaism, http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_and_Judaism, 21.8.2009.

¹⁰³ Prav tam.

¹⁰⁴ Prav tam.

Znotraj te celice je prisoten tudi Bog, ki predstavlja osrednjo vlogo družine. Družina naj bi skrbela za vzgojo otrok in s tem prispevala k ohranjanju judovske nacije. Rabin dodaja, da religija sicer zapoveduje pomoč grešnikom, v kategorijo katerih spadajo tudi homoseksualci, vendar to pomoč človeku, ki je izgubil svojo pot, strogo ločuje od brezpogojnega sprejemanja homoseksualnosti. Judje morajo pomagati tistim ljudem, ki priznavajo, da imajo tovrstna nagnjenja in da potrebujejo pomoč, nikakor pa ne tistim, ki trdijo, da imajo ta nagnjenja in jim morajo slediti, saj naj bi bila dana od Boga (Weinreb 2008).

Klemen Jelinčič Boeta poudari, da ortodoksno judovstvo ne verjame v ozdravitev homoseksualnosti, saj bolj poudarja koncept vzdržnosti in kontrole delovanja svojega telesa, ki se v nobeni obliki ne sme prepuščati homoseksualnim dejanjem. Kot pri ostalih religijah se tudi pri judovstvu pojavi problem kaznovanja oz. boljše rečeno dokazovanja greha, ki bi posledično pomenilo kazen: *»Specifičnih malenkosti pravnih postopkov ne poznam, priče so seveda potrebne, vem, da so moškega spola in jih je več kot ena, tako da je že tu problem dokazovanja. Sicer v svetem pismu piše, da je kazen za spolni akt smrt, v času okoli začetka našega štetja vemo, da takšnih stvari niso več kaznovali s smrtjo. V srednjem veku so bile kazni, vendar se je prestopnik vedno imel možnost pokesati. V bistvu vidimo, da ortodoksno judovstvo ne govori o možnosti ozdravitve, ampak govori samo o vzdržanju – kot to razumem sam, to pomeni, da se dve osebi istega spola lahko zaljubita, ker v svetem pismu ni nobene takšne prepovedi, samo ne sme biti akta. Torej, če človek tega ne bo več počel, so ga v srednjem veku oprostili. Ta pravna pristojnost judovskih verskih občin nad posamezniki se je nadaljevala nekje do francoske revolucije – govorim seveda o Evropi.«*

Greeneberg (2004) kot moderni ortodoksni homoseksualni rabin pa predstavlja drugačen, vendar še vedno ortodoksen pogled. Navaja, da so ortodoksni rabini sprejeli pogled, značilen zlasti za krščanske religiozne vodje, in sicer s tem, ko so zatrdili, da je potrebno greh sovražiti, grešnika pa ljubiti. Ker se zavedajo, da ta percepcija ne more pozdraviti homoseksualca, zapovedujejo tudi doživljenjski celibat. Po mnenju mnogih namreč velja, da je seksualna orientacija stvar izbire in odločitve posameznika in ne nekaj, kar bi bilo prirojeno. Homoseksualnost naj bi celo

predstavljala božji test, ki preizkuša vernika. Celibat in trdo delo vodita v obljubljeni spremembo, zato velja prepričanje, da je vernik lahko ortodoksen in živi v celibatu, ali pa je gej in ortodoksno strujo zapusti. Greenbergova prepričanja so popolnoma nasprotna. V svojem delu prikaže pristop, ki združuje homoseksualnost z ortodoksno usmeritvijo na nov in povezan način. Dokazuje, da zakoni skozi zgodovino ostajajo v svojem principu isti, vendar se prilagajajo družbenim spremembam, kar tvori revolucionarni pogled na halaho, judovsko pravo, ki je osrednji vir ortodoksnih Judov.

Zavedati se je potrebno tudi tega, da je ortodoksno judovstvo najmanj organizirano med verskimi ločinami, saj se ne združuje v eni centralni sinagogi. Znotraj sebe predstavlja različna izhodišča, med katerimi velja omeniti tudi **moderni ortodoksni judovski pogled**, ki deluje bolj svobodno, kritično in sprejemajoče ter **ultra ortodoksni pogled**, ki pa predstavlja korak nazaj v fundamentalnost, saj zavrača vse poskuse sekulariziranja verskega življenja, kot je npr. univerzitetno izobraževanje (prav tam, str. 15 – 19). Moderna ortodoksna ločina je skladno s sociološkimi in biološkimi študijami prenovila svoje poglede in začela zanikati koncept homoseksualnosti kot bolezni. Homoseksualni verniki potrebujejo sočutje, podporo, razumevanje in empatijo. Korak naprej je naredilo tudi **konzervativno judovstvo**, znotraj katerega je Komite za judovsko pravo in zakone (Committee on Jewish Law and Standards, CJLS) leta 1992 izdal svoje odgovore na homoseksualnost, med katerimi je moč zaslediti trditve, da sicer ne bodo izvajali obredov zaveze gejev in lezbijk, v svoje šole za rabine ne bodo sprejemali odkritih homoseksualcev, a kljub temu ne bodo izvajali lova na čarovnice na tiste, ki so že njihovi študentje. Homoseksualne vernike so tudi odkrito sprejeli v svoje kongregacije, mladostniške skupine, tabore in šole. Homoseksualni verniki naj bi doživljali različne oblike psihičnega nasilja, homofobije in celo antisemitizma, zato je potrebno nameniti pozornost tudi njim. Čeprav je potrebno omeniti, da CJLS homoseksualna dejanja še vedno dojema kot kršenje judovskega prava, pa ta kršitev naj ne bi bila hujša kot npr. ne-košer hrana, zapravljanje denarja na šabat, ipd.¹⁰⁵ CJLS je leta 2006 naredil premik, in sicer z določitvijo, da se lahko vsaka kongregacija in verska šola svobodno odloči o vključitvi homoseksualnih vernikov in tem. Rabini Elliot N. Dorff, Daniel

¹⁰⁵ LGBT Topics and Judaism, http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_and_Judaism, 21.8.2009.

Nevins in Avram Reisner dodajajo, da je versko prepovedan le analni seks dveh moških, kar dalje pomeni, da konzervativni rabini lahko dovoljujejo homoseksualne obrede, poleg tega pa tudi verske šole lahko sprejemajo homoseksualne učence. Za homoseksualne pare se je predpostavljala abstinenca, saj je zavračanje analnega seksa, ki je edino biblično prepovedano homoseksualno dejanje, edina pot do verske čistosti. Analni moški seks je v Tori namreč označen kot 'ervah', najvišji možni greh, ki mu je, kot že omenjeno, v antičnem času sledila smrtna kazen. Kljub temu pa je popolna prepoved homoseksualnosti po mnenju CJLS pretirana, zato si prizadevajo po vključitvi tudi homoseksualnih vernikov v judovsko življenje, čeprav priznavajo, da na to niso popolnoma pripravljeni. To bi namreč lahko pomenilo tudi zahteve po spremembi v judovskem pravu, od procesov porok do odločitve o legitimnih in legalnih razlogih za ločitev. Označevanje le analnega moškega seksa kot greh je sicer manjšinska interpretacija v konzervativnem judovstvu, kar dokazuje raznolikost mnenj tudi znotraj konzervativne ločine. **Masorti sinagoge** v Evropi in Izraelu so npr. za razliko od ameriških veliko bolj tradicionalne in ohranjajo prepoved homoseksualnosti. Njihov glavni komite 'Vaad Halakha', ki ga lahko primerjamo z CJLS v ZDA, je zapisal, da so proti sprejetju homoseksualnih vernikov in spremembi svoje doktrine, saj »*Judovsko pravo tradicionalno prepoveduje homoseksualnost.*«¹⁰⁶

Reformsko judovstvo, ki je najbolj razširjeno v Severni Ameriki, je zavrnilo tradicionalne poglede na homoseksualnost. Glede na nove znanstvene ugotovitve, ki se nagibajo k označevanju homoseksualnosti kot biološke spolne usmerjenosti, zahtevajo nove interpretacije tudi znotraj judovskega prava. Leta 1990 je centralna konferenca ameriških rabinov (Central Conference of American Rabbis, CCAR) izdala poročilo, s katerim zaključujejo, da lahko vsi rabini ne glede na spolno usmerjenost opravljajo svoje delo in da so prav tako vsi judovski verniki enakopravni ne glede na njihovo spolno usmerjenost. Leta 1996 so se dotaknili tudi vprašanja istospolnih porok. Sprejeli so civilne poroke dveh oseb istega spola, vendar ne tudi verskih. Leta 2000 so naredili premik naprej s tem, ko so dodali, da se strinjajo s pari, ki se želijo tudi versko poročiti.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Homosexuality and Conservative Judaism, http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_and_Conservative_Judaism, 21.8.2009.

¹⁰⁷ Prav tam.

Louis Crompton trdi, da je reformsko judovstvo bolj liberalno kot krščanske cerkve, saj celo priznavajo gejevske sinagoge. Po njegovem mnenju je imelo judovstvo zelo malo vpliva na usodo homoseksualcev. Veliko večje posledice je doprineslo prav krščanstvo s svojim vplivom. Slednje naj bi z oblikovanjem teologije in seksualne etike nove religije izbralo strožji pogled na homoseksualnost od tistega, ki ga je gojila njena očetovska religija, torej judovstvo (Crompton 2006, str. 48).

Rekonstruktivistično judovstvo pa je za razliko od vseh do sedaj opisanih ločin popolnoma zavrglo tradicionalna prepričanja. Vse prepovedi homoseksualnosti dojemajo kot nične. Podpirajo homoseksualne rabine in kantorje, poleg tega pa celo Zveza rekonstruktivističnih rabinov (The Reconstructionist Rabbinical Association, RRA) dovoljuje judovske homoseksualne poroke.¹⁰⁸

Rabin Norman Lamm s svojo analizo presega primerjavo judovskih ločin. Predstavi namreč štiri različna moderna dojetanja homoseksualnosti. Prvi pristop, ki ga Lamm opiše, je t.i. **represivni pristop**. Pristop je izjemno kritičen do homoseksualcev in jih obtožuje tudi pedofilije. Prav to naj bi vodilo k spodbudam o zaprtju homoseksualcev. Predstavniki tega pogleda so izjemno proti zaposlitvi homoseksualcev v poklicih, kjer so intenzivni stiki z mlajšimi, kot so npr. učitelji, rabini, vodje skupin, ipd. Prizadevajo si za poostritev judovskih zakonov. Drugi pristop je t.i. **praktični pristop**. Ta pristop je popolnoma pragmatičen. Predstavniki so mnenja, da kaznovanje homoseksualcev v sedanji družbi ni sprejemljivo. Poleg tega se zanašajo na ugotovitve, da zapori naredijo izjemno malo za njihovo pomoč. Zapor naj bi celo stopnjeval homoseksualnost, ki bi tako lahko hitro prerasla v perverzijo. Tretji pristop, **permisivni pristop**, homoseksualce dojemajo kot manjšino in jim priznava vse pravice kot drugim skupinam. Homoseksualnost ni bolezen, ni nekaj nenaravnega in tudi ni nemoralna, saj je moralnost relativna in je stvar individualnosti. Lamm pristop spodbija z odgovorom, da če homoseksualnost dojamemo kot stvar izbire posameznika in kot individualno moralno odločitev, ki ji nikakor ne smemo oporekati, potem to pomeni, da lahko tudi ostale odklone, kot so fetišizem, spolni odnosi z živalmi, kanibalizem in nekrofilijo, dojemamo s temi predpostavkami. Poleg

¹⁰⁸ Homosexuality and Conservative Judaism, http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_and_Conservative_Judaism, 21.8.2009.

tega ima judovstvo določene moralne predpostavke, ki jih ne sme spreminjati zato, ker se določena skupina ljudi ob tem ne počuti dobro. Zadnji pristop, ki ga omeni, je t.i. **psihološki pristop**. V zadnjih letih naj ne bi bilo trdih dokazov o genetski osnovi homoseksualnosti, saj naj bi bilo dokazano, da je le-ta posledica družinskega okolja. Pasivni, odvisni moški homoseksualec je tako produkt posesivne matere, ki mu prepoveduje izražanje v heteroseksualnem stilu, in odsotnega, emocionalno neprištevne ali celo nasilnega očeta (Lamm 2002).

Ne glede na vse moderne koncepte, ki poskušajo premostiti vrzel med judovstvom in neheteroseksualnimi verniki, so tradicionalne konotacije še vedno močno prisotne. Koncept, da je homoseksualnost prepovedana in grešna, še vedno ostaja prisoten v modernem svetu, čeprav judovstvo pozitivno preseneča s svojo odprtostjo do gejevskih sinagog in pri nekaterih strujah celo s svojo pripravljenostjo narediti premik v smeri sprejemanja istospolnih porok. Negativni odzivi, ki jih poudarjajo omenjeni avtorji, pa so žal še vedno tisti opomnik posamezniku, ki potrka na vest vsakič, ko le-ta stori homoseksualno dejanje. Amsel npr. trdi, da so določene sodobne študije dokazale, da je homoseksualnost naučena in ne prirojena, saj obstajajo 'ozdravljeni' homoseksualci. Homoseksualnost naj bi bila odvisna celo od posameznikovega okolja. Povečanje homoseksualnosti v zaporih in moških internatih po njegovem mnenju to trditev le še podkrepi (Amsel 2002, str. 2 – 3).

Kot omenjeno imajo hotenja tudi pri judovstvu manjšo težo in biti homoseksualec brez spolnega življenja niti ni prepovedano. Kljub temu je to omejevanje posameznika, česar se je zavedal tudi rabin Solovejčik, ki je na te probleme odgovoril z naslednjimi besedami (navaja ga Klemen Jelinčič Boeta v intervjuju): *»(...) »če je tvoja potreba res tako močna in je ne moreš premagati, se obleci v črno, pojdi v drugo mesto, kjer nikogar ne poznaš in to naredi. On je bil eden največjih rabinov prejšnje generacije (1950 – 1990), na mnenje so se pa večinoma odzvali z molkom in neodzivanjem.«*

4.3. JUDOVSKÉ PODPORNE SKUPINE

Tudi to poglavje ločuje med skupinami, ki resnično podpirajo LGBT vernike in tistimi, ki to počnejo bodisi navidezno oz., ki kar odkrito nastopajo pri svojem zavračanju kakršnih koli oblik neheteroseksualnosti. V primerjavi z analizami podpornih skupin krščanstva in islama je pri judovstvu presenetljivo prav to, da je na internetu moč zaznati ogromno količino tistih skupin, ki dejansko podpirajo različne oblike neheteroseksualnosti, kar bi lahko pripisali tudi različnim modernim strujam judovstva. Nekatere imajo svoje sinagoge in svojo dejavnost lahko celo izključno namenjajo prav LGBT vernikom. Pri iskanju judovskih skupin, ki ne podpirajo homoseksualnosti, pa se je analiza ustavila le pri eni, globalno delujoči skupini Jonah. S tem se obrazloži, da judovstvo v modernem svetu zaseda vedno bolj odprto pozicijo pri tabuiziranih vprašanjih kot je homoseksualnost, zdi sama po sebi umevna. Dejstvo, da obstajajo odprte sinagoge za LGBT vernike, da se o temah razpravlja tudi v ortodoksnih krogih in da so določeni rabini pripravljene govoriti v prid teh vernikov, stanje diskurza pušča veliko bolj odprto. Vsekakor bo LGBT vernike privlačila tista usmeritev judovstva, ki njihovi spolni identiteti ne bo postavljala ultimata.

4.3.1. Judovske podporne skupine, ki podpirajo LGBT vernike

BEIT KLAL YISRAEL - BKY¹⁰⁹

BKY, ki pomeni Hiša celotnega Izraela (House of all Israel), je podporná skupina, ki priznava raznovrstnost znotraj judovstva. Namenjena je vsem, ki se ne prepoznajo v vsakdanjem, ustaljenem načinu življenja. Namenjena je zlasti judovskim gejem in lezbijkam, patrilinearnim Judom, osebam, ki so same, brez družine, judovskim ženskam, ki si želijo neodvisnost, osebam, ki se ne označijo kot popolni

¹⁰⁹ Beit Klal Yisrael, <http://www.bky.org.uk/>, 11.11.2009.

Judje, saj imajo določena vprašanja in dvome, o katerih želijo diskutirati in osebam, katerih partnerji želijo sodelovati v skupini.¹¹⁰

BKY skupina svoja opravila razdeli v različne podkategorije, kot so: **Shabbat** (verski obred se izvaja vsak prvi in tretji petek zvečer in drugo ter četrto soboto zjutraj v mesecu), **festivali** (praznujejo vsak večji festival), **druženje** (po vsakem petkovem verskem obredu sledi druženje, kjer uživajo vegeterijansko hrano; včasih organizirajo tudi diskusije ali drugo vrsto dogodka), **kulturni program** (vključuje diskusijske skupine, govornike, folkloro, petje in dogodke, namenjene lezbičnim skupinam), **učenje** in **sekularni dogodki**, ki so namenjeni zlasti tistim Judom, ki ne obiskujejo sinagog.¹¹¹

Posebnost te skupine je tudi v tem, da za svoje delovanje računa letno članarino, ki za člana znaša 260 funtov (za študente in nezaposlene 75 funtov).¹¹² To je lahko tudi posledica njenega organiziranja različnih dogodkov, za katere ne prejemajo državnih subvencij ali kakšnih drugih oblik donacij. Tako je možno sklepati iz njihove spletne strani, kjer tudi ni opazno, da bi skupina pod krinko sprejemanja svojih članov, poskušala izvajati postopke spreobrnitve ali kakšne druge oblike spreminjanja spolne usmeritve posameznikov. Skupina se nahaja v Londonu, zato z organiziranimi sestanki in dogodki večinoma pokriva ta del, kar pa ne odvzema njene možnosti bolj globalnega pristopa.

THE WORLD CONGRESS OF GAY, LESBIAN, BISEXUAL AND TRANSGENDER JEWS: Keshet Ga'avah¹¹³

Keshet Ga'avah oz. mavrica ponosa je organizacija, sestavljena iz 50. podružnic v različnih državah, kot so Argentina, Avstrija, Kanada, Francija, Nemčija, Madžarska, Izrael, Mehika, Nizozemska, Španija, Švedska, Združeno kraljestvo in ZDA. Glavni namen so delavnice in predavanja na temo GLBT Judov po vsem svetu.

¹¹⁰ Prav tam.

¹¹¹ Prav tam.

¹¹² Beit Klal Yisrael, Current Membership Fees: <http://www.bky.org.uk/index.php?page=membership>, 11.11.2009.

¹¹³ Keshet Ga'avah, <http://www.glbtejews.org/>, 30.6.2009.

Fokus skupin variira, in sicer od regionalnega, nacionalnega, kontinentalnega do globalnega.¹¹⁴

Organizacija je bila ustanovljena leta 1975 v San Franciscu. Svojo današnje organizacijsko shemo je pridobila leta 1983.¹¹⁵ Njena vizija je okolje, v katerem se GLBT Judje počutijo sproščeno in lahko polno uživajo svoje življenje. S tem namenom si prizadevajo, da bi predstavljali njihov glas, da bi podpirali in širili lokalne mreže podpornih skupin in da bi zlasti dosegali enakopravnost za GLBT Jude po vsem svetu. Da bi dosegli svoje cilje, si prizadevajo za raznovrstnost znotraj posameznih podpornih skupin, avtonomijo lokalnih organizacij in posameznikov, transparentno organizacijsko strukturo in močno povezavo med GLBT Izraelci in GLBT Judi v ostalih državah.¹¹⁶

JEWISH GAY AND LESBIAN GROUP¹¹⁷

Skupina je bila ustanovljena leta 1972 in naj bi bila najdlje obstajajoča judovska skupnost na svetu. Namenjena je gejem, lezbijkam in biseksualcem, poleg tega pa tudi heteroseksualcem in Nejudom. Glavni center delovanja je London, čeprav imajo po državi veliko različnih mest druženja. Skupina tudi zatrjuje, da so prvenstveno socialna in ne religijska skupnost, zato religijsko prepričanje ni pogoj za vstop vanjo. Poleg tega se veliko bolj nagibajo k liberalnemu in ne k ortodoksnemu judovstvu. Njihovi cilji so usmerjeni k ustvarjanju prijateljske in podpirajoče atmosfere za judovske geje, lezbijke, biseksualce in njihove partnerje. Stremijo tudi k organizaciji socialnih, religijskih ter informativnih dogodkov. Povezava neheteroseksualnosti in judovstva se jim zdi pomembna, ker dve ločeni skupini gejev na eni strani in Judov na drugi ne združujeta tem in vsebin, kot jih prav skupina za judovske geje.¹¹⁸

¹¹⁴ Prav tam.

¹¹⁵ Keshet Ga'avah, History: http://www.glbtejews.org/article.php3?id_article=121, 30.6.2009.

¹¹⁶ Keshet Ga'avah, Mission: http://www.glbtejews.org/article.php3?id_article=120, 30.6.2009.

¹¹⁷ Jewish gay and lesbian group, <http://www.jglg.org.uk/>, 30.6.2009.

¹¹⁸ Prav tam.

TEMPLE SINAI¹¹⁹

Temple Sinai je reformska kongregacija, ki si prizadeva za vseživljenjsko judovsko učenje, inkluzivnost in aktivno participacijo v judovskem življenju. Z izobraževalnimi ponudbami svojim članom omogoča sprejemanje judovskim odločitvam, ki temeljijo na Tori in progresivni misli. Organizacija je članica Zveze za reformo judovstva.¹²⁰ Prizadevajo si za ustvarjanjem takšne atmosfere, kjer judovstvo predstavlja center življenja in kjer se Judje iz raznovrstnih okolij čutijo sprejete.¹²¹

Temple Sinai si prizadeva za inkluzijo tako reformskih kot tudi tradicionalnih družin. Geji, lezbijke, biseksualci, transseksualci, družine različnih ver, ljudje s posebnimi potrebami in posamezniki vseh starosti so več kot dobrodošli v njihovi skupnosti. Prizadevajo si tudi za vključitev neporočenih oz. nevezanih posameznikov, enostarševskih družin in parov brez otrok. Sprejemajo namreč vse Jude, ne glede na njihovo seksualno orientacijo ali identiteto. Vsi posamezniki so enakopravni člani njihove skupnosti.¹²²

Podporna skupina za razliko od vseh do sedaj navedenih skupin (ne glede na religijo) naredi velik korak naprej pri sprejemanju LGBT članov. Javno namreč podpirajo njihove ceremonialne združitve in poroke in tudi na tem področju poudarjajo enakopravnost, ki so je deležni njihovi člani. Pri odločanju verske organizacije, ali bodo izvedli ceremonijo ali ne, se upoštevajo popolnoma enaki dejavniki kot pri heteroseksualnih parih.¹²³

Temple Sinai v svoji filozofiji, viziji in dejanjih, povezavih z LGBT verniki, nastopa povsem inkluzivno in naredi premik naprej pri enačenju homoseksualnih parov s heteroseksualnimi. Poleg tega ne izpostavlja zgolj ločnice med homo- in

¹¹⁹ Temple Sinai, <http://www.temple Sinaiatlanta.org/index.php>, 9.8.2009.

¹²⁰ Temple Sinai, Our mission: http://www.temple Sinaiatlanta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=56&Itemid=79, 9.8.2009.

¹²¹ Temple Sinai, Our Philosophy: http://www.temple Sinaiatlanta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=80, 9.8.2009.

¹²² Temple Sinai, LGBT Inclusivity: http://www.temple Sinaiatlanta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=236&Itemid=254 9.8.2009.

¹²³ Prav tam.

heteroseksualnimi vezami, ampak si prizadeva tudi za inkluzijo enostarševskih družin, parov brez otrok, ljudi s posebnimi potrebami ipd.

KONGREGACIJA BET HAVERIM – Congregation Bet Haverim ali CBH¹²⁴

CBH je kongregacija, ki so jo sicer ustanovili geji in lezbijke, vendar sedaj združuje vse, ki se ne želijo več počutiti drugačne. Ime Bet Haverim namreč pomeni 'hiša prijateljev'. Združujejo alternativne, enostarševske in družine različnih ver, geje in lezbijke, nebelske Jude, družine s posvojenimi nebelskimi otroci in Jude s progresivnimi prepričanji.¹²⁵

Na njihovi spletni strani ponujajo tudi povezavo do t.i. **RAINBOW CENTER (Mercaz Keshet)**, ki je namenjen GLBTQ (gejem, lezbijkam, biseksualcem, transesksualcem in tistim, ki še dvomijo ('questioning') v svojo seksualno orientiranost oz. identiteto), njihovim družinam in prijateljem.¹²⁶

Njihova vizija, ali bolje rečeno misija, je nudenje sočutne judovske podpore tudi tistim ljudem, ki niso skladni s heteroseksualno matrico. Pomagajo jim z nudenjem podpore, izobraževanjem in različnimi viri pomoči. Poleg tega si prizadevajo za informiranje in izobraževanje drugih judovskih skupnosti ter tudi ljudi drugih ver in prepričanj z namenom učenja razumevanja, vključitve in spoštovanja GLBTQ članov.¹²⁷

JEWISH MOSAIC¹²⁸

Jewish Mosaic je podporni skupina, ustanovljena leta 2003 v Denverju (Kolorado, ZDA). S partnerstvom drugih judovskih organizacij, skupnosti in posameznikov si prizadeva za ustvarjanjem takšnega sveta, kjer so Judje popolnoma

¹²⁴ Kongregacija Bet Haverim, <http://www.congregationbethaverim.org/index.asp>, 9.8.2009.

¹²⁵ Kongregacija Bet Haverim, What Makes CBH Different?: <http://www.congregationbethaverim.org/different.asp>, 9.8.2009.

¹²⁶ Rainbow center, <http://www.therainbowcenter.org/>, 9.8.2009.

¹²⁷ Rainbow center, Mission Statement:

http://www.therainbowcenter.org/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=19, 9.8.2009.

¹²⁸ Jewish mosaic, <http://www.jewishmosaic.org/>, 10.8.2009.

integrirani v življenje skupnosti ne glede na njihovo seksualno orientacijo ali spolno identiteto. Jewish Mosaic naj bi bila celo prva nacionalna organizacija, ki skrbi za odprtost judovskega sveta in ki v svoje vrste toplo sprejema lezbijke, geje, biseksualce, transseksualce ter njihove družine.¹²⁹

Prizadevajo si, da bi LGBT člani lahko živeli polno življenje in da ne bi bili več primorani izbirati med svojo seksualno in versko usmerjenostjo. Judovske skupnosti se namreč lahko transformirajo in s tem omogočijo polno sprejetje vseh svojih članov.¹³⁰ Skupina svoje LGBT člane spodbuja k naslednjih dejanjem, ki omogočajo njihovo sprejetje:¹³¹

1. **Vidnost:** svoje LGBT člane spodbujajo, da ne skrivajo svoje spolne usmerjenosti ali identitete, temveč da se razkrijejo in s tem dobijo polno podporo v svojem življenju.
2. **Podpora:** Jewish Mosaic podpira LGBT Jude in s tem pomaga pri spremembah v njihovih skupnostih.
3. **Izobraževanje:** izobražujejo judovske institucije, skupnosti in posameznike v vseh denominacijah o tem, kako oblikovati bolj inkluzivno in raznovrstno skupnost.
4. **Raziskovanje:** izvajajo oceno potreb in raziskav, ki bi pomagale drugim organizacijam (zlasti tistim Judom, ki sprejemajo tudi uradne odločitve) pri oblikovanju bolj inkluzivne skupnosti in vodenja.

Skupina je bila v letih 2005, 2006 in 2007 vključena v seznam 50. najbolj ustvarjalnih in učinkovitih judovskih organizacij v ZDA.¹³²

JEWISH FUNDS FOR JUSTICE¹³³

Jewish funds for Justice je ameriška organizacija, ki si prizadeva za pravično, enakopravno in sočutno državo. Organizacija je nacionalna fundacija, ki črpa iz judovske zgodovine in tradicije. Prebivalcem ZDA pomaga dosežati socialno in

¹²⁹ Prav tam.

¹³⁰ Jewish mosaic, About: http://www.jewishmosaic.org/page/load_page/1, 10.8.2009.

¹³¹ Prav tam.

¹³² Prav tam.

¹³³ Jewish funds for justice, <http://www.jewishjustice.org/index.php>, 11.8.2009.

ekonomsko varnost. Njihov pristop je holističen. Ljudem pomagajo z darovanjem, s posojili, z izobraževanjem, organizacijo, s pomočjo pri učenju in z zastopništvom. Sofinancirajo tudi druge podporne skupine, med katerimi so tudi skupine, namenjene LGBT Judom (npr. Nehirim¹³⁴). Njihove vrednote, ki jim sledijo pri svojem delu, so naslednje:¹³⁵

1. **Upanje/Tikvah** – verjamejo v moč nenehnega napredka.
2. **Pogum/Ometz** – pri svojem delu se zavedajo tudi potencialne nevarnosti, vendar se je ne bojijo, saj je njihov namen pošten in pravičen.
3. **Ponižnost/Anavah** – zavedajo se, da samostojno ne morejo veliko narediti, zato se povezujejo z drugimi zanesljivimi partnerji, prijatelji in somišljenaki.
4. **Dostojanstvo/Tzelem Elohim** – ščitijo pravice posameznikov do življenja in svobode ter priložnosti, ki si jih kot unikatni individuumi zaslužijo.
5. **Obilje/Shefa** – s svojimi viri upravljajo pošteno, saj se zavedajo pomena sofinanciranja in podpore tudi drugih skupin.
6. **Skupnost/Kehilah** – gradijo takšna razmerja, kjer si ljudje med seboj pomagajo.

Zgoraj opisane skupine so tiste, ki resnično podpirajo judovske GLBT vernike. To podporo presegajo s tem, ko omenjajo tudi druge oblike marginaliziranih skupin, ki lahko poiščejo pomoč in podporo v njihovih skupinah. Temple Sinai, kot je zgoraj navedeno, v svoje okrilje vabi tudi npr. pare brez otrok (po judovskem izročilu so otroci prej nujnost kot izbira), ljudi s posebnimi potrebami, neporočene posameznike, enostarševske družine. S tem v marsikaterem pogledu rušijo judovsko tradicionalno načelo nuklearne družine kot temeljne celice družbe in s sprejemanjem tudi drugih skupin priznavajo, da se zavedajo realne podobe sodobne družbe. Temple Sinai celo preseže ostale skupine s tem, ko si prizadeva in javno podpira poroke istospolnih partnerjev, kar je za marsikatero, tudi krščansko in islamsko versko organizacijo, praktično nepredstavljivo. Istospolne poroke v temelju zrušijo predstave krščanskih,

¹³⁴ Nehirim, <http://www.nehirim.org/>, 11.8.2009.

¹³⁵ Jewish funds for justice, Our values: <http://www.jewishjustice.org/dfs.php?page=1>, 11.8.2009.

islamskih in judovskih fundamentalnih prepričanj, ki se nanašajo na svetost in temeljnost raznospolne družine.

Judovske podporne skupine so v prvem delu, kjer opisujemo tiste, ki podpirajo homoseksualne oz. GLBT vernike, podkrepile tezo, da judovstvo, čeprav za mnoge izjemno fundamentalna religija, preseneča s svojo odprtostjo do vprašanja homoseksualnih vernikov. Kot smo opisovali različne ločine judovstva, kjer velja izpostaviti moderne struje, se je tudi pri navajanju in analizi podpornih skupin izkazalo, da število tistih, ki so naklonjeni združitvi homoseksualne in judovske verske identitete, sploh ni majhno. To dodatno dokazuje tudi analiza podpornih skupin, ki v bistvu ponujajo spreobrnitev homoseksualnih vernikov v heteroseksualne, kjer smo kot edino globalno dostopno skupino odkrili le eno, in sicer JONAH. V primerjavi s krščanskimi in islamskimi skupinami, kjer je tovrstnih podpornih skupin veliko več, je to vsekakor še ena pozitivna ugotovitev judovskega odnosa do homoseksualnih vernikov. Kljub temu se velja zavedati, da se tradicionalne ločine judovstva še vedno otepajo sprejemanja homoseksualnih vernikov in da tako kot krščanstvo in islam izjemno obsojajo homoseksualna dejanja. Vsekakor pa so moderne usmeritve judovske religije tiste, ki nakazujejo bolj tolerantno prihodnost.

4.3.2. Judovske podporne skupine, ki ne podpirajo LGBT vernikov

JONAH¹³⁶

Jonah je edina bolj dostopna podporni skupina, ki pomaga judovskim homoseksualcem, da svoje življenje uskladijo z načeli Tore. Ta namen naj bi jih označil kot podporno skupino, ki dobesedno pomaga neheteroseksualnim Judom spremeniti svojo seksualno orientacijo. Izraz Jonah pomeni 'Jews Offering New Alternatives to Homosexuality', kar bi v prevodu pomenilo 'Judje, ki ponujajo nove alternative homoseksualnosti'. Organizacija je neprofitna. Njen glavni cilj je izobraževanje Judov o posledicah istospolne privlačnosti in o možnostih preobrazbe

¹³⁶ Jonah, <http://www.jonahweb.org/index.php>, 16.8.2009.

iz homoseksualne v heteroseksualno osebo. K temu naj bi pomagalo prav življenje v skladu z načeli Tore.¹³⁷

Skupina naredi še korak naprej, saj se ne osredotoči le na homoseksualna dejanja, temveč tudi na homoseksualne misli. Tudi slednje si po njenem mnenju zaslužijo ukrepe in pomoč. Prav judovska etika je tista, ki posamezniku narekuje, da je dolžan pomagati osebam v stiski, kamor se uvrščajo tudi homoseksualne osebe. Poleg tega je potrebno striktno ločiti greh od grešnika in se zavedati, da si posameznik kot grešnik zasluži vso pomoč, dejanje oz. greh pa je potrebno premagati.¹³⁸

Idejni vodja omenjene skupine ja rabin Samuel Rosenberg, izobražen socialni delavec in psihoterapevt. Na tej točki je umestno omeniti tudi dejstvo, da je skupino moč zaslediti na spletni stran nacionalne zveze za raziskovanje in zdravljenje homoseksualnosti (NARTH – National Association for Research and Teraphy of Homosexuality). Rosenberg eksplicitno poudari, da je homoseksualnost ozdravljivo stanje, vendar ne podpira 'lova na čarovnice' ali zanikanja fundamentalne svobode homoseksualcev. A tudi slednje nikakor ne pomeni, da se mora družba slepiti in vse dopustiti. Homoseksualni življenjski stil je po njegovem mnenju priučen in tako stvar osebne presoje in izbire, kar posledično pomeni, da se ga lahko tudi spremeni.¹³⁹ Poleg tega obsoja tiste rabine, ki homoseksualcem in njihovim bližnjim svetujejo, da sprejmejo svoje življenje in identiteto. S tem naj bi namreč naredili več škode kot koristi. Dezinformacije, da je homoseksualnost neozdravljiva, povzročajo škodo tako homoseksualcem kot tudi širši skupnosti. Po njegovih besedah mnogi bivši homoseksualci trdijo, da je bil največji vzrok njihove depresije prav ideologija sprejetja ter ponotranjenja svoje identitete. Tovrstno mišljenje prirojenosti naj bi jih povsem utesnjevalo.¹⁴⁰

Jonah se na svoji spletni strani¹⁴¹ dotakne tudi lezbištva, za katerega trdi, da se razlikuje od gejevstva. Predstavljeni so različni članki, ki se dotikajo teme lezbištva, med katerimi velja izpostaviti zlasti članek terapevtke Janelle M. Hallman.

¹³⁷ Narth, <http://www.narth.com/docs/torah.html>, 16.8.2009.

¹³⁸ Prav tam.

¹³⁹ Prav tam.

¹⁴⁰ Prav tam.

¹⁴¹ Jonah, <http://www.jonahweb.org/index.php>, 16.8.2009.

Slednja opiše učinkovito terapijo, namenjeno lezbijkam. Delo s tovrstnimi strankami zahteva dolgoročno terapijo, ki bo zahtevna in izčrpajoča, vendar med drugim tudi polna nagrajevanja, zlasti če je oseba motivirana in usmerjena k spremembi. Lezbijka je konfliktna oseba in izjemna v svoji unikatnosti. Vsako pacientko je potrebno obravnavati drugače. Prvi korak pri terapiji je vzpostavitev zaupanja. Terapija zatem gradi na rekonstrukciji identitetnega sistema. Lezbištvo naj bi podpiral prav kompleksen sistem dezorientiranih, negativnih in avtodestruktivnih prepričanj. Posameznica mora sprejeti svoje prednosti in slabosti, svoje vizije in sanje ter svoja razočaranja in izgube. Njen sistem verovanja v svet, Boga, sebe in ostale ljudi se bo spremenil. Sčasoma se bo soočila tudi s svojo spolno usmerjenostjo in oblikovala svoj življenjski stil. Najbolj učinkovita metoda terapije je prav vzpostavitev vezi med terapevtom in pacientko, ki slednji omogoča razvijanje v žensko bitje (Hallman, 2002).

Jonah ponuja tudi povezavo na najpogosteje zastavljena vprašanja, med katerimi je omembe vredno zlasti vprašanje, zakaj naj bi se posameznik sploh spremenil (Newman, 2003a). Nanj odgovori Ben Newman, ustanovitelj fundacije 'People can change' (Ljudje se lahko spremenijo). Ben v prvi osebi množine navaja pet trditve, ki podprejo tezo nujne spremembe homoseksualnosti. Vse trditve poudarjajo, da je biti homoseksualec nesrečno in nepopolno stanje. Trdi namreč, da so bili večino časa nesrečni geji. Poleg tega se homoseksualnost ni skladala z njihovimi globljimi prepričanji, kar naj bi vodilo v bolečo zmedenost. Kot tretje navaja, da so si želeli družino oz. če so jo imeli, so si želeli biti dobri možje in očetje. Poleg tega so se želeli razviti v popolno moškost, ki je heteroseksualna. Kot zadnje pa navaja tudi to, da so se čutili poklicane od Boga, da homoseksualnost zamenjajo z boljšim življenjem (prav tam).

Ben Newman v drugem članku navede še 10 področij, na katerih sedaj heteroseksualni moški občutijo največje spremembe (Newman, 2003b):

1. Od stiske k miru in od teme k svetlobi: nič več ne občutijo notranjega razkola zaradi nasprotujočih si hotenj in vrednot, prav tako ni več prisotne izgubljenosti v duhovni temačnosti in samodestruktivizmu.
2. Od sramu in samosovraštva k sprejetju in skrbi zase.

3. Od regresije k samoizpopolnjevanju. Od izolacije k bogatim prijateljstvom. Od hrepenjena k bratski ljubezni. Z ostalimi moškimi jih sedaj veže bratska vez. Z drugimi moškimi se identificirajo kot z brati in ne več kot s potencialnimi ljubimci.
4. Od odporništvu k ljubezni do Boga.
5. Od heterofobije do identificiranja s heteroseksualci.
6. Od občutka brezspolnosti ali premajhne možitosti k občutku ponosa, veselja in celosti v svoji moškosti.
7. Od dekonstruktivnega seksualnega obnašanja ali hotenj k zdravi spolni treznosti, ki prinaša mir in povečano duhovno ter čustveno življenje.
8. Od nepovezanosti s svojimi občutki in bega v fantazijo k razumevanju in povečevanju svojih občutij ter sposobnosti rokovanja z njimi na skrben način.
9. Od identitete kot gej ali biseksualec k identiteti kot sin Boga in moški med ostalimi moškimi.
10. Od identificiranja z ženskami kot svojimi sestrami do prepoznavanja le-teh kot seksualnih bitij in kot nasprotni spol, do katerega razvijamo romantični interes ter spolno izpopolnitev z izbrano posameznico.

Newman poudari, da ne gre za razvoj v 'playboya', ampak v moškega, ki čuti privlačnost do posameznice in sčasoma tudi potrebo po ženi in družini. Prav izražanje svoje heteroseksualnosti do ene ženske vodi v srečno družino. Newman se tudi zaveda, da so lahko še vedno prisotni spomini na homoseksualnost, vendar le-ti ne generirajo posameznikove spremembe. Slednji se je spremenil, tovrstna občutja pa so le dokaz, da je človek. Če posameznik goji svoje duhovne in čustvene vezi, bo teh občutij vedno manj. Potovanje do heteroseksualnosti bo prisotno skozi celo življenje, vendar ne bo več temačno. Postalo bo potovanje miru, svetlobe, samosprejetja in samozadovoljstva, bratske ljubezni, heteroseksualnega družinskega življenja in ljubezni do Boga (prav tam).

Jonah poleg Newmanovih konceptov predstavi tudi svoj uradni koncept zdravljenja, ki temelji na holističnem pristopu, ki se prilagaja vsakemu posamezniku (Silodor Berk in Goldberg). Glavni dejavnik zdravljenja je motivacija, proces pa se

zaključiti, ko se posameznik popolnoma zaveda in tudi obvladuje svojo maskulinistično moč ter zavzema ekvivalentno pozicijo v svetu moških (heteroseksualnih namreč). Jonah kot strategije pri zdravljenju gejev navaja npr. biblioterapijo (branje literature na to temo), eksperimentalne zdravitelne vikende, zdravljenje družinskega sistema, individualno psihoterapijo, povezovanje z drugimi podpornimi skupinami, premagovanje sramu in narcizma.

Skupina Jonah je prepričana, da morajo terapevti, ki delajo s skupino oseb, ki si želi premagati homoseksualnost, posameznike spodbujati k iskanju virov, ki skupaj z individualno terapijo komplementarno pripomorejo k napredku. Vsi zgoraj opisani pristopi naj bi skupaj z drugimi tvorili najbolj efektiven model zdravljenja (sicer namenjen gejem, saj zdravljenja lezbijk ne omenjajo), ki se razlikuje od ostalih modelov prav v svoji holistični filozofiji – poskusu združitve različnih pristopov, ki se dotikajo vsakega področja posameznikovega življenja. To naj bi osebi pomagalo pri premagovanju največje ovire na poti do sreče, vendar pod pogojem, da si oseba to resnično želi, se trudi in na poti do zdrave moškosti ostaja neomajna in polna motivacije (prav tam).

Svojo zgodbo ozdravitve predstavi Ryan Meshoulam, in sicer z odprtim pismom rabinom leta 2004 (Meshoulam). Na začetku se predstavi kot ortodoksni Jud, star 36 let, ki je 'imel' SSA (same sex attraction oz. istospolna nagnjenja). Ryan je poročen moški, oče štirih otrok. S poroko ni preprečil istospolnih nagnjenj, zato se je leta 2004 priključil skupini za tovrstno zdravljenje, ki deluje pod okriljem opisane podporne skupine Jonah. Ryan dodaja, da se je v skupini naučil, da nagnjenja niso njegova krivda in da je spoznal ljudi, ki ne potlačijo svojih nagnjenj, ampak jih s pomočjo terapije presežejo in premagajo. Spoznal je, da problemi niso genetična oz. biološka posledica, ampak posledica emocionalnih ran zgodnjega otroštva (prav tam).

V tem pismu je opazna ideologija, ki homoseksualnosti ne priznava kot biološko stanje, ampak jo prikazuje kot posledico določenih nerazrešenih emocionalnih travm v otroštvu, kar spominja na psihoterapevtski vidik. Ryan namreč razloži, zakaj se je odločil za odprto pismo, s katerim je povečal tveganje negativnih odzivov. Razlog je namreč prav v na novo pridobljenem gledanju na homoseksualnost. Zaveda se pomembnosti poučevanja drugih Judov o

negenetičnosti in nebiološkosti homoseksualnosti, saj biti gej ni stanje človeka, ker se nihče ne rodi kot gej. V Tori gej ni zaveden kot oseba, saj se opisuje in prepoveduje le homoseksualno dejanje. Torej gre za akt dejanja in ne osebe (prav tam).

Skladno s tem piše tudi rabin Barry Freundel (2001). V svojem spisu trdi, da homoseksualna oseba ne obstaja. Gre za osebo, ki je 'le' udeležena v homoseksualnih dejanjih. Freundel je prepričan, da se v primeru, ko se oseba prepozna kot homoseksualec, naredi razlika med njo in heteroseksualcem. Ta razlika vodi k oblikovanju manjšin, k borbi za svoje pravice in celo k oblikovanju GLBT sinagog. V primeru, ko se oseba ne okarakterizira kot homoseksualec, pa te distinkcije med homo- in heteroseksualcem ni več. Tovrstna oseba je še vedno član sinagoge in verske skupnosti in si prizadeva za svojo preusmeritev. Avtor dodaja, da judovstvo homoseksualnosti ne opredeljuje kot mentalne bolezni ali sprejemljivega alternativnega načina življenja. Homoseksualnost naj bi bilo tako dejanje, do katerega privedejo zavrt razvoj, slaba družinska struktura, zgodnje travme, nenaravno vedenje, ipd. Poleg tega pa se usmeri tudi na lezbištvo, kjer se zopet pojavi trditev, da je manjši greh kot gejevstvo. Razlog je po njegovem mnenju v tem, da lezbištvo manj odstopa od koncepta naravnega kot gejevstvo. Za moškega je namreč zapisano, da se loči od svoje družine in skupaj z ženo ustvari svojo. Tega za žensko ni eksplicitno navedeno. Če uporabimo izvirne besede: »*Therefore shall a man leave his father and his mother and cleave to his wife and they shall be as one flesh.*«¹⁴² (prav tam)

Drugih podpornih skupin, ki bi pomagale pri preobrazbi iz homoseksualne v heteroseksualno osebo ni moč zaslediti, kar je presenetljivo. Razlog je morda prav v veliko večji toleranci oz. bolje rečeno poenotenju homo- in heteroseksualnih judovskih vernikov v modernih strujah, kot je omenjeno že na začetku tega poglavja. Mnoge judovske skupine, namenjene LGBT vernikom, so se začele soočati s povsem drugačnimi problemi, ki niso več usmerjeni v boj za enakopravnost ali obrambo pred očitki in napadi homofobičnih skupin, saj se sedaj soočajo s preobratom, in sicer kako med svoje vrste vključiti heteroseksualne vernike ter pri tem ohraniti svojo LGBT distinkcijo oz. posebnost. Box Turtle Bulletin (Kincaid, 2008) se dotika prav tega

¹⁴² »Moški mora zapustiti svojega očeta in svojo mater ter se trdno držati svoje žene. Skupaj morata biti kot eno meso.«

vprašanja. Na spletni strani omenjene skupine, ki se ukvarja predvsem z novicami, analizo in preverjanjem dejstev, uporabljenih v proti-gejevski retoriki¹⁴³, Timothy Kincaid omenja sedanji problem LGBT judovskih skupin. V 70. letih judovstvo ni bilo tako naklonjeno LGBT vernikom, kar je vodilo v ustanavljanje ločenih LGBT sinagog. Od tega obdobja dalje so religijski vodje vedno bolj priznavali in enakopravno dojemali tudi tiste vernike, ki ne sodijo v heteroseksualno matrico. Rekonstruktivistična in reformistična struja sta poudarili enakopravnost zakonskih zvez ne glede na spol, konzervativna struja pa je svojim rabinom dovolila odločitev, ali bodo izvajali tudi istospolne obrede in svečanosti. Le ortodoksni voditelji niso bili naklonjeni homoseksualni enakopravnosti (Kincaid 2008).

Gejevske sinagoge se tako soočajo z resnim vprašanjem, in sicer kako v svoje okrilje sprejeti heteroseksualne vernike oz. v kolikšni meri jih sprejeti. Sploh še obstaja prihodnost separatističnih homoseksualnih sinagog ali bodo slednje postale del 'mainstream-a'? Mnogi heteroseksualci so namreč prijatelji ali sorodniki homoseksualnega vernika, ki obiskuje tovrstne sinagoge in pri obredih želijo sodelovati. Mnogi se celo bolje počutijo v teh sinagogah kot pa v konvencionalnih (prav tam). Po mnenju avtorja so to kljub svoji resnosti še vedno srečni problemi oz. z njegovimi besedami imenovani 'happy dilemma'¹⁴⁴ (prav tam).

4.3.3. Judovske podporne skupine, namenjene mladim vernikom, vključno s prenosom tovrstnih vsebin nanje

Greenberg (2004) v svojem delu nakazuje, da povsem razume težave mladih pri iskanju takšne identitete, ki bi bila združljiva z versko pripadnostjo. Glede na svojo homoseksualno identiteto se popolnoma zaveda težavnosti združitve obeh spektrov posameznikovega življenja, kar še zlasti predstavlja izziv v obdobju odraščanja in iskanja odgovorov na svoja vprašanja. V svojem delu navaja primere svetovanj, ki se jih poslužujejo drugi rabini v stiku s homoseksualnimi mladimi verniki. Tem naj bi celo svetovali valjanje v snegu, kopanje v ledu, recitiranje določenih psalmov ali celo

¹⁴³ Box Turtle Bulletin, <http://www.boxturtlebulletin.com/>, 16.8.2009

¹⁴⁴ Happy dilemma – srečna dilema

uživanje fig. Nekateri prejemajo nasvete, da poiščejo božjo pomoč v molitvah, v študiranju Tore ali celo v poroki, kar se sicer v zadnjem času več ne priporoča. Med naprednimi rabini prevladuje prepričanje, ki mlade usmerja k terapijam, ki pomagajo pri njihovi spreobrnitvi in pri tem zahtevajo popoln celibat (prav tam, str. 3, 4). Problem mladih se namreč začne že pri svoji ugotovitvi, da imajo tovrstna nagnjenja. Prvo pravilo, ki se ga naučijo, je, da tega ne smejo deliti z drugimi, saj bi to vodilo k izobčenju. Problem je tudi pri rabinih, ki priznavajo, da niso dovolj izobraženi za delo s homoseksualnimi verniki in da ne vedo, kako odreagirati, ko mlada oseba poišče njihovo pomoč v povezavi s težavami homoseksualnih nagnjenj. Razlika je tudi med strujami judovstva. Greenberg namreč trdi, da bo moderni rabin verniku zatrdil, da se zakoni lahko spreminjajo in da v modernem času antični zakoni niso veljavni. Ortodoksni rabin pa bo zatrjeval, da so zakoni vsekakor obvezujoči in nespremenljivi (prav tam, str. 217 – 224). Problem nastane tudi pri vprašanju, kaj naj stori ortodoksni vernik, ki se popolnoma zaveda svoje homoseksualnosti in si tudi želi takšnega življenja. Ortodoksno judovstvo namreč še ni odprlo vrat za tovrstne vernike, kar pa ne izključuje možnosti, da se bodo tudi še tako zakrneli zakoni primorani prilagoditi. Zakone se lahko bere tudi drugače, kar pomeni, da homoseksualni odnosi niso sporni, dokler ne vključujejo analne penetracije. Vse ostale oblike, vključno z lezbištvom, ki formalno sploh ni prepovedano, so tako sprejemljive. Kljub vseživljenski prepovedi analnega spolnega odnosa bi to za mnoge ortodoksne vernike pomenilo svetlo luč v njihovem življenju. Problem, s katerim se soočajo tudi mladi homoseksualni verniki, je namreč prav v spoznanju, da je heteroseksualna ljubezen del privatne sfere, medtem ko je homoseksualna ljubezen takoj del področja javnega. Držanje rok moškega in ženske reprezentira njuno medsebojno ljubezen, držanje rok dveh moških pa takoj njuno seksualnost (prav tam, str. 245 – 249).

Klemen Jelinčič Boeta je v intervjuju dodal še odgovor, kako se dejansko v praksi soočajo rabini s tistimi učenci, ki povprašujejo po homoseksualnosti. Glede verouka in prenašanja tem je njegov odgovor naslednji: *»Beseda verouk pri judovstvu ne obstaja. Obstajajo verske šole, kjer se o tem ne govori, če pa je omenjeno, je zelo približno in vsekakor obsojajoče.«*

Glede same opredelitve ljubezni doda bolj pozitiven odgovor, iz katerega je razvidno, da obstaja koncept duševnega prijateljstva tudi med dvema osebama moškega spola: *»O ljubezni obstaja ogromno verskih tekstov, veliko izmed njih s področja mistične struje, torej kabale, ki vidi spolnost in ljubezen v smislu božanskega daru. Zelo pozitivno. Verjetno zgolj heteroseksualno, a sem prepričan, da obstajajo debate, kjer govorijo o vseh drugih vrstah ljubezni, na primer med dvema moškima kot 'duševni prijatelj' – ja, dejansko lahko rečemo, da je govora o platonični ljubezni med osebama istega spola. Gotovo obstaja literatura na to temo.«* Kljub temu pa bi bilo sklepanje, da ljubezen na ravni duševnega vključuje tudi bolj poglobljene, ljubezenske in seksualne koncepte, vse prej kot resnično. Prav odgovor, kako rabini odreagirajo na vprašanje o homoseksualcih, ki se glasi: *»Hitro jih poročijo«*, nakazuje na še vedno dosti rigidno tretiranje tovrstnih tem. Prenašanje negativne konotacije pa je vse prej kot stvar napredka, saj so mladi prav tisti, ki bodo v večini primerov preslikali to znanje kasneje tudi na mlajše.

Kljub temu pa lahko na podlagi primerjav sodobnih struj sklepamo, da so negativni odzivi prej posledica (ultra) ortodoksnega judovstva kot pa modernega, saj je slednji tisti, ki prinaša določene pozitivne posledice tudi na področju sprejemanja homoseksualnosti.

V nadaljevanju so predstavljene podporne skupine, specializirane za pomoč mladim homoseksualnim vernikom. Popolnoma sprejemajoče sinagoge po mnenju Greenberga (2004) gradijo na upoštevanju treh pravil:

1. Rabini ne smejo poniževati homoseksualnih vernikov.
2. Geji in lezbijke ne smejo javno poveličevati, izpostavljati in pretirano poudarjati svoje seksualnosti.
3. Brez neiskrenosti. Homoseksualni člani bodo imeli možnost, da povedo resnico o svojih razmerjih in svojih družinah (prav tam, str. 263).

INSTITUTE FOR JUDAISM AND SEXUAL ORIENTATION v HEBREW UNION COLLEGE – JEWISH INSTITUTE OF RELIGION (HUC-JIR)¹⁴⁵

IJSO je edinstvena ustanova tovrstnega kova med judovskimi podpornimi skupinami. Ustanovljena je bila leta 2000 z namenom izobraževanja študentov HUC-JIRa o tem, kako premagovati homofobijo in heteroseksizem in o tem, kako preoblikovati skupnosti, v katere so integrirani, v bolj inkluzivne in sprejemajoče skupnosti za LGBT Jude.¹⁴⁶

Sčasoma se je ta težnja razvila v veliko več. V izobraževalnih ustanovah Los Angelesa, Cincinnatija, New Yorka in Jeruzalema so se razvile večje skupnosti s tovrstnimi cilji in vizijami. V njihov sklop sodijo različna posvetovanja, individualne prakse, sinagoge, organizacije, seminarji in delavnice in lokalne, nacionalne ter mednarodne konference.¹⁴⁷

Prizadevajo si za pripravo in obogatitev judovskega vodstva s potrebnimi viri, kapacitetami, sočutnostjo in sposobnostmi spreminjanja vedenja in politik kongregacij, ki bi tako resnično sprejemale tudi LGBT Jude. Institucija si prizadeva za ustvarjanjem unikatnega prostora, kjer se združujejo judovska tradicija, etika, socialna pravičnost, inkluzivnost in pa skupnost.¹⁴⁸

Njihova misija združuje judovske religijske vrednosti s konceptom celotnosti, inkluzivnosti. Njihovi cilji so:¹⁴⁹

1. Doseganje popolne inkluzivnosti, integracije in sprejemanja LGBT Judov v kongregacijah in skupnostih.
2. Treniranje in izobraževanje judovskih strokovnjakov in študentov, podpiranje študentov in raziskovalcev pri svoji viziji razvijanja inkluzivistične teologije in prakse.
3. Spodbujanje dialoga med ustavnimi organizacijami in reformskim gibanjem na temo LGBT Judov.

¹⁴⁵ HUC-JIR, <http://www.huc.edu/ijsa/>, 10.8.2009.

¹⁴⁶ Prav tam.

¹⁴⁷ Prav tam.

¹⁴⁸ HUC-JIR, Mission and vision: <http://www.huc.edu/ijsa/about/>, 10.8.2009.

¹⁴⁹ Prav tam.

4. Spodbujanje sodelovanja z izobraževalnimi in socialnimi ustanovami širše skupnosti.
5. Širjenje centra 'Jeff Herman Virtual Resource Center' (JHVRC) in razvijanje novih virov, ki vključujejo tudi LGBT liturgijo in obrede.
6. Organiziranje delavnic in akademskih konferenc z namenom razvijanja kurikulumov, ki bi bil vključen v HUC-JIR akademski program.

UNITED SYNAGOGUE YOUTH¹⁵⁰

USY je organizacija, namenjena mladim s težavami. Pod njenim okriljem potekajo različna izobraževanja, od poletnih šol v ZDA, Izraelu in Evropi, do celoletnih programov ter programov, dolgih eno šolsko leto.¹⁵¹ Čeprav sama stran eksplicitno ne zadeva LGBT mladine in tako ne odgovarja na njihove težave, pa je temo homoseksualnosti moč zaznati v njihovem programu o predsodkih. Gre za opis kratkega programa, namenjenega mladim od devetega do dvanajstega razreda ameriškega sistema (14 – 18 let). Program sta napisala Adina Sklare in Shosh Eisenberg. Tema so predsodki in kako jih mladi lahko premagajo ter tako pomagajo ustvariti boljše okolje za življenje. Glavna metoda je diskusija, poslužujejo pa se tudi igranja vlog. Program traja le 75 – 90 min, kar lahko označimo kot slabost, saj v tako kratkem času ne naredimo veliko pri samem premoščanju stereotipov. Kljub temu pa je prednost v tem, da obstaja in skuša spremeniti mišljenje mladih in da je na strani podan izčrpen opis, kako naj bi program potekal, na podlagi česar lahko sklepamo, da je na voljo vsem učiteljem. Že pri samem opisu programa stigmatiziranje ljudi ali dogodkov na podlagi manjka informacij označijo kot negativno, saj to privede do površnih interpretacij. Poleg tega pa stereotipi lahko hitro vodijo k različnim oblikam diskriminacije. Na koncu sledi še opis stereotipov, o katerih naj bi učenci diskutirali. Med stereotipi, kot so ortodoksen, reformski, črnski, muslimanski, španski, azijski, piflarski, blondinski, palestinski, ipd., se pojavi tudi homoseksualni stereotip, čeprav ni

¹⁵⁰ United Synagogue Youth, <http://www.usy.org/>, 5.9.2009.

¹⁵¹ United Synagogue Youth, USY programs: <http://www.usy.org/programs/>, 5.9.2009.

eksplicitno zapisano, ali je mišljeno homoseksualni verski (judovski) stereotip ali učenci diskutirajo o stereotipu, izvzetem iz religijskega konteksta. Kljub temu se ponuja možnost konstruktivne debate in po želji učiteljev tudi vključitve bolj verskega konteksta samega problema.¹⁵² Med ostalimi programi je omenjen tudi program 'Homosexuality in Judaism' (Homoseksualnost v judovstvu), o katerem je navedeno le to, da se dotika vprašanja homoseksualnosti v ortodoksnem judovstvu in kako se slednja tretira.¹⁵³

JQYOUTH¹⁵⁴

JQYouth je socialna, podporna skupina, ki jo sestavljajo judovski geji, lezbijke in transseksualci, v starosti od 17 do 30 let. Skupina se srečuje na rednih mesečnih sestankih in ostalih neformalnih druženjih, poleg tega pa ima ustanovljeno tudi anonimno internetno diskusijsko skupino. Namenjena je modernim ortodoksnim, 'yeshivish', 'chasidish' in tradicionalnim-konzervativnim Judom ter tistim, ki so nekoč pripadali kateri izmed teh skupin. Skupina poudarja, da ni povezana s političnimi ali religijskimi organizacijami in da predstavlja le osebe s podobnimi izkušnjami, ki si želijo medsebojne podpore in druženja. Njihov glavni center je v New Yorku, svoje privrženice pa imajo po celem svetu.¹⁵⁵ Skupno število članov je več kot 300.¹⁵⁶

Skupina je bila ustanovljena leta 2001. Ustanovila jo je skupina študentov, ki so bili geji v ortodoksnih judovskih družinah. Sprva so želeli spoznati tudi druge mladostnike s podobnimi problemi. Neformalni sestanki so kmalu prerasli v podporno skupino. Druženja v kavarnah so s tem postala druženja v prostorih skupine. Mesečni sestanki temeljijo na diskusiji, filmih, ipd., poleg tega pa organizirajo tudi dodaten čas za medsebojno druženje in spoznavanje novih prijateljev.¹⁵⁷

Skupina eksplicitno poudarja, da nimajo urnikov, ki bi usmerjali njihovo delo. V svoje vrste sprejemajo različne ljudi, ki imajo lastna prepričanja glede

¹⁵² United Synagogue Youth, <http://www.usy.org/yourusy/pbank/results.asp?id=312>, 5.9.2009.

¹⁵³ United Synagogue Youth, Top 15 programs: <http://www.usy.org/yourusy/pbank/coty/2008/Emtza.asp>, 5.9.2009.

¹⁵⁴ JQYOUTH, <http://www.jqyouth.org/>, 5.9.2009.

¹⁵⁵ Prav tam.

¹⁵⁶ JQYOUTH, Jewish? Orthodox? Gay?: <http://www.jqyouth.org/index.html>, 5.9.2009.

¹⁵⁷ Prav tam.

homoseksualnosti, čemur ne oporekajo. Poleg tega ne promovirajo točno določenih načinov življenja, temveč nudijo podporo tistim, ki jo potrebujejo. JQYouth tudi ni religijska organizacija, ampak kot je že navedeno, socialna in podporna skupina. V primeru organiziranja različnih religijskih dogodkov v svoje vrste povabijo pripadnike vseh denominacij. Poleg tega zaključujejo, da tudi niso birokratska organizacija, saj člani prispevajo toliko, kot si lahko privoščijo.¹⁵⁸

¹⁵⁸ Prav tam.

5. SKLEP

V diplomskem delu smo predstavili odnos treh največjih monoteističnih religij do homoseksualnosti. Analizirali smo odnos krščanstva, islama in judovstva do homoseksualnih teženj, nagnjenj in dejanj. Pri tem velja opozoriti, da se zdi, da je tema, kot je povezava homoseksualnosti in religije na slovenskem znanstvenem področju dokaj marginalizirana, saj primerne znanstvene literature slovenskih avtorjev ali tujih del, prevedenih v slovenščino, skoraj ni. To se je pokazalo še zlasti pri islamu in judovstvu.

Izkazalo se je tudi, da sam koncept prenašanja odnosa do homoseksualnosti na mlajše vernike še ni izdelan, saj so vsi trije respondenti pri intervjuju na to vprašanje dajali krajše odgovore, pri katerih se je zdelo, da vprašanje sploh ni relevantno. Vzrok za to se lahko skriva v tem, da je v Sloveniji število odkritih homoseksualnih vernikov izjemno majhno, sploh pri islamu in judovstvu. To dokazuje tudi dejstvo, da na področju Slovenije ne obstajajo judovske in islamske podporne skupine, ki bi nudile pomoč homoseksualnim vernikom. Izjema je le katoliška skupina Kapis, ki pa je izjemno skopa in nedodelana.

Analiza vseh treh religij je pokazala, da imajo krščanstvo, islam in judovstvo veliko skupnega glede intepretiranja homoseksualnosti in homoseksualnih vernikov. Vse tri religije v svoji fundamentalni verziji homoseksualnost označujejo kot greh. Pri tem velja opozoriti, da razlikujejo med homoseksualnim nagnjenjem, ki ni greh in homoseksualnim dejanjem, ki je greh. Problem dejanj je namreč v tem, da ogrozijo možnost spreobrnitve in dejansko nakažejo, da so hotenja tako močna, da je oseba zaradi njih pripravljena grešiti. Grešnost dejanja se s tem prenaša tudi na mlajše vernike, ki jim tako preostane le izbira partnerja nasprotnega spola. Obrazložitev, zakaj je spolni akt dveh oseb istega spola sploh greh, omenjene religije iščejo v svetih tekstih, kjer prevladuje večkrat omenjena zgodba o mestu Sodoma, ki naj bi ga bog kaznoval prav zaradi homoseksualnosti. Kljub temu da nekateri analitiki in dolgoletni raziskovalci religij, kot so Boswell, Crompton in Greenberg, zaključujejo, da izvorna besedila sploh ne omenjajo homoseksualnosti in da celo vsebujejo zgodbe, ki opevajo istospolno ljubezen, se tradicionalni pogled ne spreminja. Večina je namreč

še vedno prepričana, da homoseksualnost vodi v ogrožanje družbe, saj ne omogoča prave družine, ne nadaljuje človeške vrste in s tem tudi ne prispeva k širjenju religije. Družina je namreč sveta in je temeljnega pomena pri vseh treh religijah. Ljubezen med moškim in žensko v okviru družine, ki rodi vsaj enega otroka, predstavlja ideal, medtem ko so ostale oblike nepredstavljive. S tem posledično ne preseneča tudi mišljenje, ki vzgaja mlajše vernike v duhu enojedrne raznospolne družine, kjer ima spolnost vlogo prokreacije, saj se moški in ženska pri spolnem odnosu združita v eno telo, ki tvori novo bitje, ki bi ga lahko označili kot nagrado za spolni akt.

Na hipotezo, ali sta homoseksualni in heteroseksualni vernik enakovredna, bi na podlagi analize lahko zatrdili, da z vidika tradicionalnih pogledov nikakor. Vsaka religija sicer poudari, da je grešnika potrebno spoštovati, a dejstvo je, da ga še vedno imenuje kot grešnika. Priznavajo le heteroseksualnega vernika, ki išče ljubezen v osebi drugega spola, s katero si ustvari družino. Vernik, ki občuti le homoseksualna nagnjenja, sicer še ni grešnik, a potrebuje pomoč, da bi ta hotenja premagal in se spet vrnil na pravo pot. Kot izjema se sicer pokažejo obrazložitve zgoraj omenjenih raziskovalcev, da religija v svojem izvoru sploh ni kritična do homoseksualnosti in da bog ne bi ustvaril homoseksualne osebe z namenom, da bi jo potem spreminjal. S tem se strinjajo tudi določene podporne skupine, ki želijo homoseksualne vernike povsem vključiti v versko življenje. Kljub temu pa fundamentalna prepričanja, ki v vsaki religiji še vedno dominirajo, verjamejo le v ultimat heteronormativne matrice.

Na podlagi te ugotovitve sledijo tudi odgovori na vsa raziskovalna vprašanja. Krščanstvo, islam in judovstvo s svojimi tradicionalnimi pogledi zavračajo možnost združitve verske in istopolne identitete, saj obe postavljajo v ultimat. Oseba naj bo vernik ali pa gej/lezbijka. Oboje se zdi nemogoče. S tem potrdijo, da je religija netolerantna do homoseksualnih vernikov, poleg tega pa tudi do homoseksualnosti na splošno. Ta odnos prenašajo tudi na mlajše vernike in jih s tem vzgajajo v duhu nestrpnosti do homoseksualnih oseb. Kot izjema se zopet pokažejo moderni pristopi, ki pozitivno vrednotijo homoseksualnost in homoseksualne vernike in celo verjamejo, da je združitev obeh identitet z vidika religije možna. Tu prednjači zlasti judovstvo, ki je v moderni ločini presenetilo s svojo odprtostjo, kar v sodobnem času rezultira v GLBT sinagogah in velikem številu podpornih skupin. Če primerjamo vse tri religije

med seboj, bi kot najbolj tolerantno do homoseksualnosti na podlagi te analize označili prav judovstvo, sledi mu krščanstvo in kot zadnji islam. Islam je v svojem odnosu do homoseksualnih dejanj zelo strog. Kot izjema se pokaže le homoerotična literatura. Krščanstvo prav tako zavrača homoseksualna dejanja, vendar veliko manj strogo kot islam. Judovstvo pa si npr. v uradno priznani moderni ločini celo prizadeva za izvajanjem istospolnih porok.

Kakor koli, vse tri religije spoštujejo grešnike, a obsojajo greh. Kljub sodobnim pristopom in drugačnim načinom branja svetih tekstov še vedno ostaja močno zakoreninjeno prepričanje, da homoseksualnost vodi v uničenje družbe. Sodobne podporne skupine, namenjene LGBT vernikom in verske ločine, ki si prizadevajo za enakovreden odnos do vseh ljudi, ne glede na to, katerega spola je njihov partner, pa v sodobni družbi za homoseksualnega kristjana, muslimana ali Juda predstavljajo upanje. Te skupine postajajo privlačne tudi za heteroseksualne vernike, ki si želijo drugačnih, bolj modernih pristopov. To dokazuje, zakaj se število njihovih članov iz leta v leto povečuje. Če ne drugega, se te skupine vsaj zavedajo, da človeku lahko sodi le njegov stvarnik. Prav to glavno vodilo vseh treh religij se je skozi analizo pokazalo kot prevečkrat pozabljeno.

6. VIRI

- Aldrich**, Robert (2004). Homosexuality and the city: An historical overview. *Urban Studies*, 41, št. 9, str. 1719 – 1737. (<http://www.jstor.org>, pridobljeno 3.12. 2008).
- Amsel**, Nachum (2002). Homosexuality in orthodox judaism. (http://www.lookstein.org/resources/homosexuality_amsel.pdf, pridobljeno 21.8.2009).
- Avguštin**, Avrelij (1993). Zakonski stan in poželenje. Ljubljana: Krt.
- Bardello**, Claudio (2001). Queer spirituality. *Social compass*, št. 48, str. 118 – 138. (<http://scp.sagepub.com/cgi/content/abstract/48/1/117>, pridobljeno 20.11.2008).
- Bohache**, Thomas (2003). Embodiment as Incarnation: An Incipient Queer Christology. *Theology Sexuality*, št. 10, str. 9 – 29. (<http://tse.sagepub/cgi/content/abstract/10/1/9>, pridobljeno 26.10.2008).
- Boswell**, John (2005). Krščanstvo, družbena strpnost in homoseksualnost. Geji in lezbijke v Zahodni Evropi od začetka krščanstva do štirinajstega stoletja. Ljubljana: Škuc.
- Crompton**, Louis (2006). Homosexuality and civilization. Cambridge: Harvard University Press.
- Foucault**, Michel (2000). Zgodovina seksualnosti. Ljubljana: Škuc.
- Freundel**, Barry (2001). Homosexuality and Judaism. (<http://www.jonahweb.org/sections.php?secl=88>, pridobljeno 4.9.2009).
- Gerlič**, Branko (2005). Cerkev proti sindikatom: nič novega na Zahodu. (http://www.zofijini.net/cenzurirano_nicnovega.html, pridobljeno 28.4.2009).
- Gill**, Sean (ed.) (1998). The Lesbian and Gay Christian Movement. Campaigning for Justice, Truth and Love. London, New York: Casell.
- Globokar**, Roman, Fajdiga, Stanko, Šverc, Alenka (2003). Za človeka gre 4. Ljubljana - Celje: Mohorjeva družba Celje, za založbo Jože Planinšek.
- Greenberg**, David, **Bystryn**, Marcia (1982). Christian intolerance of homosexuality. *The american journal of sociology*, 88, št. 3, str. 515 – 548. (<http://www.jstor.org>, pridobljeno 29.11.2008).
- Greenberg**, Steven (2004). Wrestling with God and man. Homosexuality in the Jewish tradition. Madison: The university of Wisconsin press.

Hallman, Janelle M. (2002). Clinical and Developmental Issues of Lesbianism. (<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=1161>, pridobljeno 16.8.2009).

Hrvatín, Anton (2000a). World Pride.

(http://www.gej.si/index.php?option=com_content&task=view&id=846&Itemid=31, pridobljeno 28.4.2009).

Hrvatín, Anton (2000b). Cenzurirani škof. Mladina, št. 28. (<http://www.mladina.si/teDnik/200028/clanek/rim1/>, pridobljeno 2.2.2009).

Homosexuality and Conservative Judaism.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_and_Conservative_Judaism, pridobljeno 21.8.2009).

Kincaid, Timothy (2008). A Happy Dilemma for Gay and Lesbian Jews. (<http://www.boxturtlebulletin.com/2008/03/21/1671>, pridobljeno 16.8.2009).

Kuhar, Roman (2001). Mi, drugi. Oblikovanje in razkritje homoseksualne identitete. Ljubljana: Škuc.

Kuhar, Roman (2004). Pravična in nepravična diskriminacija. Poroči se, kdor se more. Poročilo skupine za spremljanje nestrpnosti, št. 3, str. 28 – 55. (<http://www.mirovni-institut.si/Publikacija/Detail/si/publikacija/Porocilo-Skupine-za-spremljanje-nestrpnosti-03/>, pridobljeno 5.1.2010).

Lamm, Norman (2002). Judaism and the Modern Attitude to Homosexuality. (<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=90>, pridobljeno 16.8.2009).

LGBT Topics and Judaism.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Homosexuality_and_Judaism, pridobljeno 21.8.2009).

Meshoulam, Ryan (2004). An Open Letter to Rabbis from an Ex-Gay Jewish Man. (<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=190>, pridobljeno 4.9.2009).

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (2009). Predlog družinskega zakonika. Kratek povzetek. (<http://www.sodeluj.net/druzinski-zakonik/domov.html>, pridobljeno 10.1.2010).

Modic, Max (2000). Antisvetniki za svetnike. Koliko je treba grešiti, kako daleč moraš iti, da nekoč postaneš svetnik. Mladina, št. 37.

(<http://www.mladina.si/teDnik/200037/clanek/popedope/>, pridobljeno 28.4.2009).

Murray, Stephen O. in **Roscoe**, Will (1997). Islamic homosexualities. Culture, history and literature. New York, London: New York university press.

Newman, Ben (2003a). Why Change?.

(<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=223>, pridobljeno 16.8.2009).

Newman, Ben (2003b). How Much and What kind of Change can be Experienced?.

(<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=224>, pridobljeno 16.8.2009).

Nežmah, Bernard (2003). Homoseksualci so tudi božja stvaritev. Intervju z dr. Ivanom Štuhecem. Mladina, 30. junij 2003, str. 30 – 34.

Papež Benedikt XIV. (2005). Katekizem katoliške cerkve. Kompendij.

(http://www.vatican.va/archive/compendium_ccc/documents/archive_2005_compendium-ccc_sl.html, pridobljeno 31.1.2009).

Papež Janez Pavel II. (1993). Katekizem katoliške Cerkve. Ljubljana: Slovenska škofovska konferenca.

Prager, Dennis (1993). Judaism's Sexual Revolution: Why Judaism (and then Christianity) Rejected Homosexuality. Crisis, 11, št. 8.

(<http://www.catholiceducation.org/articles/homosexuality/ho0003.html>, pridobljeno 21.8.2009).

Ranke-Heinemann, Uta (1992). Katoliška cerkev in spolnost. Ljubljana: DZS.

Rocco, G. (2004). Vest, svoboda, morala. Odgovori mladim in vzgojiteljem. Ljubljana: Novi svet.

Rogers, Sy (1993). Questions I'm Asked Most about Homosexuality.

(<http://www.exodusglobalalliance.org/commonquestionsabouthomosexualityp39.php>, pridobljeno 30.4.2009).

Schmidtke, Sabine (1999). Homoeroticism and homosexuality in islam: A review article. Bulletin of the school of oriental and african studies, 62, št. 2, str. 260 – 266.

(<http://www.jstor.org>, pridobljeno 3.1.2009).

Silodor Berk, Elaine in **Goldberg**, Arthur A. Jonah's Psycho-Educational Model for Healing. (<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=121>, pridobljeno 16.8.2009).

Stone, Ken (2001). Homosexuality and the Bible or Queer Reading? A response to Martti Nissinen. Theology Sexuality, št. 7, str. 107 – 118.

(<http://tse.sagepub.com/cgi/content/abstract/7/14/107>, pridobljeno 24.10.2008).

Sveto pismo Stare in Nove zaveze, 2. izdaja. Slovenski standardni prevod (1997).
Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije.

The Trent agreed statement on the family. First European Catholic-Orthodox Forum on the theme: 'The Family: A Good for Humanity' (2008).

Weinreb, Tzvi Hersh (2008). Orthodox Response to Same-Sex Marriage.
(<http://www.jonahweb.org/sections.php?seclId=258>, pridobljeno 16.8.2009).

Žerdin, Ali H. (1997). Žrtve zatihlih pravil. Mladina, str. 18 – 19.
(http://www.gej.si/index.php?option=com_content&task=view&id=911&Itemid=31,
pridobljeno 24.10.2008).

Druqi viri:

Al-Fatiha (29.6.2009)

<http://www.al-fatiha.org/>

Al-Tawbah (15.6.2009)

<http://www.al-tawbah.faithweb.com/>

Why Tawbah?: <http://www.al-tawbah.faithweb.com/about.html>

Support Crew: <http://www.al-tawbah.faithweb.com/custom.html>

Beit Klal Yisrael (11.11.2009)

<http://www.bky.org.uk/>

Current Membership Fees: <http://www.bky.org.uk/index.php?page=membership>

Box turtle bulletin (16.8.2009):

<http://www.boxturtlebulletin.com/>

Courage (29.4.2009)

<http://couragerc.net>

The Courage Apostolate : <http://couragerc.net/TheCourageApostolate.html>

The Five Goals: <http://couragerc.net/TheFiveGoals.html>

World Wide Chapters: <http://couragerc.net/WorldWideChapters.html>

Encourage: <http://couragerc.org/Encourage.html>

Cross Ministry (1.5.2009)

<http://www.crossministry.org/>

About Cross Ministry:

http://www.crossministry.org/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=57

Obedience made the difference:

http://www.crossministry.org/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=54

Dignity (1.5.2009)

<http://www.dignityusa.org/>

Statement of Position and Purpose: <http://www.dignityusa.org/purpose>

The Defenders, Dignity's Outreach to the Leather/Levi Community:

<http://www.dignityusa.org/defenders>

Exodus Global Alliance (30.4.2009)

Welcome: <http://www.exodusglobalalliance.org/>

About Exodus: <http://www.exodusglobalalliance.org/aboutexoduss4.php>

What we believe: <http://www.exodusglobalalliance.org/whatwebelievec86.php>

Find Out (2.5.2009)

Do I have to be gay: <http://findout.portlandfellowship.com/>

Real people, Jason: <http://findout.portlandfellowship.com/rp.html>

Real people, Bill: <http://findout.portlandfellowship.com/rp-bill.html>

Questions and answers: <http://findout.portlandfellowship.com/qa.html>

Free To Be Me (2.5.2009)

<http://www.freetobeme.com/>

<http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=370>

What is homosexuality and sexual orientation?:

<http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=416>

People to talk with and places to get support:

<http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=422>

If I think I might be lesbian, shouldn't I try it out to see if I am?:

<http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=409>

I was sexually abused by an older girl/an adult woman. I must be lesbian because I was sexually aroused by what happened...:

<http://www.freetobeme.com/content.xjp?id=401>

GLAS (29.6.2009)

<http://www.glas.org/>

IMAAN (29.6.2009)

<http://www.imaan.org.uk/>

Frequently Asked Questions: <http://www.imaan.org.uk/faq/faq.htm>

Institute For Judaism And Sexual Orientation na Hebrew Union College – Jewish Institute Of Religion (Huc-Jir) (10.8.2009)

<http://www.huc.edu/ijsa/>

Mission and vision: <http://www.huc.edu/ijsa/about/>

International Healing Foundation (30.4.2009)

<http://www.gaytostraight.org/Home.asp>

About us: <http://www.gaytostraight.org/AboutUs.asp>

Constellation of Potential Variables: <http://www.gaytostraight.org/CausesofSSA.asp>

Process of Healing: <http://www.gaytostraight.org/ProcessofHealing.asp>

Parents and Loved Ones: <http://www.gaytostraight.org/ParentsandLovedOnes.asp>

Jewish Funds For Justice (11.8.2009)

<http://www.jewishjustice.org/index.php>

Our values: <http://www.jewishjustice.org/jfsj.php?page=1>

Jewish Gay And Lesbian Group (30.6.2009)

<http://www.jglg.org.uk/>

Jewish Mosaic (10.8.2009)

<http://www.jewishmosaic.org/>

About: http://www.jewishmosaic.org/page/load_page/1

JONAH (16.8.2009)

<http://www.jonahweb.org/index.php>

JQYOUTH (5.9.2009)

<http://www.jqyouth.org/>

Jewish? Orthodox? Gay?: <http://www.jqyouth.org/index.html>

Kapis (4.5.2009)

<http://www.kapis.org/>

Kongregacija Bet Haverim – Congregation Bet Haverim Ali Cbh (9.8.2009)

<http://www.congregationbethaverim.org/index.asp>

What Makes CBH Different?: <http://www.congregationbethaverim.org/different.asp>

Muslim Youth (30.6.2009)

<http://www.muslimyouth.net>

Do you have a problem with gay people?:

<http://www.muslimyouth.net/forum/viewtopic.php?t=68>

Muslim Youth Helpline (30.6.2009)

<http://www.myh.org.uk/index.php>

About us: http://www.myh.org.uk/about_us.php

NARTH (16.8.2009)

<http://www.narth.com/docs/torah.html>

Nehirim (11.8.2009)

<http://www.nehirim.org/>

New Ways Ministry (1.5.2009)

<http://www.newwaysministry.org/>

History, Frank Debernardo: Ministering in New Ways to Gay and Lesbian Catholics and the Church: <http://www.newwaysministry.org/history.html>

One By One Organization (30.4.2009)

<http://www.oneby1.org>

About us: <http://www.oneby1.org/aboutus.html>

What we believe: http://www.oneby1.org/what_we_believe.html

P.A.T.H. (1.5.2009)

Change is possible: <http://www.pathinfo.org/index2.htm>

Priests with courage (29.4.2009)

<http://www.priestswithcourage.org/index.html>

About us: <http://www.priestswithcourage.org/aboutus.html>

Queer Jihad (29.6.2009)

<http://www.well.com/user/queerjhd>

About Queer Jihad: <http://www.well.com/user/queerjhd/aboutqj.htm> 29.6.2009

Rainbow Center (9.8.2009)

<http://www.therainbowcenter.org/>

Mission Statement:

http://www.therainbowcenter.org/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=19

RKC.SI (10.1.2010)

Aktualno o novem družinskem zakoniku: <http://zupnije.rkc.si/grgar/?id=64&fmod=5>

Safra Project (29.6.2009)

<http://www.safraproject.org/>

About us: <http://www.safraproject.org/aboutus.htm>

What we do: <http://www.safraproject.org/whatwedo.htm>

Useful Contacts: <http://www.safraproject.org/usefulcontacts.htm>

Womens sexuality in islam: <http://www.safraproject.org/sgi-womenssexualitiyinislam.htm>

Male sexuality and islam: <http://www.safraproject.org/sgi-malesexualityandislam.htm>

Straightway (15.6.2009)

<http://straightway.sinfree.net/>

Islamic Rulings on Homosexuality, Fatwas Page 1:

<http://straightway.sinfree.net/rulings/fatwas1.htm#1>

Islamic Rulings on Homosexuality, Fatwas Page 2:

<http://straightway.sinfree.net/rulings/fatwas2.htm#2>

Islamic Rulings on Sex-Changes, Fatwas Page 5:

<http://straightway.sinfree.net/rulings/fatwas5.htm>

Spletna stran portala youtube:

<http://www.youtube.com>

Spletna stran Troya Perryja (26.2.2009)

Rev. Troy D. Perry Biography: <http://www.revtroyperry.org/troyperrybio.htm>

Spletna stran Yusufa Islama (15.6.2009)

<http://www.yusufislam.org.uk/>

Temple Sinai (9.8.2009)

<http://www.templesinaiatlanta.org/index.php>

Our mission:

http://www.templesinaiatlanta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=56&Itemid=79

Our Philosophy:

http://www.templesinaiatlanta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=80

LGBT Inclusivity:

http://www.templesinaiatlanta.org/index.php?option=com_content&view=article&id=236&Itemid=254

The Inner Circle (29.6.2009)

http://theinnercircle.org.za/index.php?page_id=46

About us: http://theinnercircle.org.za/index.php?page_id=2

The World Congress Of Gay, Lesbian, Bisexual And Transgender Jews: Keshet Ga'avah (30.6.2009)

<http://www.glbtejews.org/>

History: http://www.glbtejews.org/article.php3?id_article=121

Mission: http://www.glbtejews.org/article.php3?id_article=120

United Synagogue Youth (5.9.2009)

<http://www.usy.org/>

USY programs: <http://www.usy.org/programs/>

<http://www.usy.org/yourusy/pbank/results.asp?id=312>

Top 15 Programs: <http://www.usy.org/yourusy/pbank/coty/2008/Emtza.asp>

Wikipedia (29.12.2009)

Filon Aleksandrijski: http://hr.wikipedia.org/wiki/Filon_Aleksandrijski

7. PRILOGE

PRILOGA A: Intervju z Rimskokatoliško cerkvijo v Republiki Sloveniji – dr. Tadej Strehovec, predstavnik katoliške moralne teologije

DATUM: 26.2.2009

KRAJ: Tržaška 85, župnija Ljubljana - Vič

1. V katerih delih svetega pisma ali drugih verskih tekstih je najboljše viden odnos vere do homoseksualnosti?

»V 1. Mojzesovi knjigi, ki je skupna katolikom in Judom, kjer je predstavljena zgodba o Sodomi (poskus spolnega odnosa z dvema angeloma).«

2. Kaj menite o Boswellovi interpretaciji, da je razlog uničenja Sodome negostoljubnost njenih prebivalcev?

»Tudi ta interpretacija se zdi legitimna in je možna. Homoseksualnost se pojavlja tudi v Pavlovem pismu Rimljanom, v 1. pismu Korinčanom (ljudje, ki imajo ta nagnjenja, ne morejo biti zveličani), v Prvem pismu Timoteju in pri kralju Davidu, ki je prijateljaval z Jonatanom, vendar ne moremo trditi, da gre za homoseksualen odnos.«

3. Zgodovina odnosa – obstajajo obdobja bolj tolerantnega/manj tolerantnega odnosa do homoseksualnosti?

»Glede same zgodovine se moramo vprašati, kaj krščanstvo sploh je. V času rimskega cesarstva, ko so bili kristjani manjšina, ni bilo družbenega pritiska na homoseksualce. Znano je sicer, da homoseksualci niso imeli mest v krščanstvu, kot so npr. diakoni, posvečene device, ipd. S Tomažem Akvinskim spolnost postane nekaj slabega in se kot greh prenaša iz generacije v generacijo. Zveza med moškimi in ženskami tako postane še težje razumljena. Po 2. vatikanskem koncilu, po letu 1965, Cerkev v svojih dokumentih omenja homoseksualnost, jo priznava in celo apelira na krščansko skupnost, da pomaga homoseksualnim vernikom, jim stoji ob strani.

Potrebno je tudi ločiti med nagnjenjem in dejanjem. Cerkev priznava nagnenje; osebe s homoseksualnimi nagnjenji je potrebno spoštovati, jim pomagati. Ko pride do dejanja, potem lahko govorimo o grehu, vendar je o stopnji greha zopet odvisno, kdo stori to dejanje – otroci, mladostniki, odrasli, pomembno je tudi stanje zavesti te osebe. Samo nagnjenje ni grešno stanje. Tovrstne osebe živijo v preizkušnji. Naklanja se jim posebna pozitivna pozornost, da bi stopili nazaj na pravo pot. Imajo svoja mesta v skupnostih – npr. berejo božjo besedo pri obredih, lahko so botri, učitelji verouka. Zaradi homoseksualnih nagnenj ni razloga, da bi se te osebe izključilo iz skupnosti – nasprotno, dobijo posebno pozitivno pozornost.

Cerkveno učiteljstvo (kamor sodijo zbor škofov, papež ter različni koncili, kongregacije) se v 2000-letni zgodovini direktno ne opredeljuje do aktivne homoseksualnosti. Mogoče še najbolj v novem katekizmu, kjer je poudarjeno, da je potrebno osebam s homoseksualnimi nagnjenji nameniti posebno pozornost. Govor o spolnosti, tudi homoseksualni, se v cerkvenih dokumentih pojavlja zlasti v 20. stoletju, kar bi lahko označili kot odraz časa.«

4. Kako ocenjujete raziskave znanih družboslovcev, ki trdijo (in dokazujejo), da zgodovina pozna obdobja bolj tolerantnega odnosa?

»Obdobja bolj tolerantnega odnosa obstajajo, prav tako tudi obdobja bolj agresivnega. Vendar samih organiziranih pohodov na homoseksualce s strani cerkve nisem zasledil.«

5. Kako pojmujete vlogo Vatikana v času Hitlerjeve Nemčije, saj mu očitajo, da ni storil veliko glede deportacije homoseksualcev v koncentracijska taborišča?

»Pij XII., ki je bil papež v času Hitlerja po mnenju nekaterih, ni jasno kritiziral nacističnega sistema. Zavedati se moramo, da je 3. rajh zagrozil z eliminacijo lokalne cerkve v Nemčiji, če bi Vatikan obsodil nacizem. Papež je nacizem obsojal po radijskih programih, vendar je skušal omogočiti preživetje lokalni cerkvi. Nacisti so namreč uničevali nemške cerkve, katoliške skupnosti in samostane. Po kapitulaciji Italije je grozil vstop nemške vojske v Vatikan. Papež je izdal listino, da imenuje lizbonskega kardinala za papeža v tistem trenutku, ko prvi nemški vojak stopi na področje Vatikana. Do tega ni prišlo. To je odraz, da je bila Hitlerjeva ideologija nasilna tudi do Vatikana.«

6. Obstajajo različna mišljenja znotraj vere, ki se dotikajo homoseksualnosti? Takšna, ki so mogoče celo bolj strpna.

»Mišljenja se razlikujejo glede samih dejanj. Katoliški svet, čeprav izgleda zelo enovito, je zelo pluralen. Katoliški misleci različno interpretirajo homoseksualnost – nekateri tudi kot del naravnega spolnega vedenja človeka. James Alison je znan teolog, ki je zelo provokativen s stališča svetega sedeža. Njegov pogled na homoseksualnost je drugačen. V katoliški cerkvi vlada hierarhija in njeno uradno stališče izreče ena oseba – papež. Obstaja pa veliko število šol.«

7. Se v Sloveniji srečujete s homoseksualnimi verniki?

»Seveda. Kapis je organizacija, namenjena pomoči homoseksualnim vernikom, vendar je v Sloveniji to področje premalo pokrito. Po 2. svetovni vojni se je katoliško cerkev stigmatiziralo, depriviligiralo, delo z odraslimi ljudmi je bilo onemogočeno. S tem je bila tudi morebitna pastoralna skrb za homoseksualne vernike onemogočena.«

8. Kako gledate na dvojnost podpornih skupin – obstajajo namreč podporne skupine, ki so le opora homoseksualnim vernikom in jih ne skušajo spremeniti, temveč sprejmejo njihovo identiteto, in skupine, ki skušajo prikrito pozdraviti homoseksualce?

»Če je homoseksualnost stvar prenatalnega razvoja otroka, potem je to nekaj drugega, kot če je posledica osebne zgodovine posameznika. Kaj homoseksualnost je, ni enotnega odgovora oz. soglasja. Določene oblike je možno pozdraviti in tem služijo tiste skupine, ki to verjamejo. Vendar to je negativna interpretacija. Cerkev ne zahteva, da se osebe pozdravijo, vendar če gre za socialni konstrukt, potem jim je povedano, da če želijo biti katoličani, delovati v skladu s katoliško vero, potem morajo biti vzdržni. Takim osebam se pomaga tudi z vabilom k obisku psihoterapevta – če seveda ne gre za homoseksualnost, ki je lahko vezana na prenatalni razvoj. Siljenja ni! Če oseba sama ne more živeti vzdržno, se ji lahko ponudi pomoč, ki je lahko tudi obisk psihoterapevta.«

9. Kako gledate na sedanjo, bolj odkrito manifestacijo vernikov homoseksualcev v družbi? Je to 'modna muha' ali odraz bolj tolerantne družbe?

»Mislim, da gre za obliko novodobnih ideologij. Liberalne ideologije 21. stoletja imajo specifičen pogled na človeka, svobodo, naravo. Tovrstna gibanja ne vključujejo zgolj pravice homoseksualnih ljudi, ampak tudi legalizacijo istospolnih porok, deseksualizacijo jezika (da ne bi več uporabljali kategorij mati in oče), splav, reproduktivne tehnologije, kot je umetna oploditev. So to verni ljudje? Pokazalo se je, da ima velika večina teh ljudi zelo nestrpen odnos do tradicije, religije, institucij, kot so država in Cerkev, in do družine. To ni niti odraz bolj strpne niti tolerantne družbe. Razgrajuje se klasična družina (če se jo enači z istospolno), se degradira, saj ne dobiva več tolikšne teže in pozornosti. Istospolne družine po katoliški terminologiji niso družine. Tudi otroke se navdušuje v šoli za te homoseksualne agende. Verjetno bo ta ideologija čez nekaj časa izginila.

Katoličani gostujemo v družbi, jo kritično presojava in jo skušamo obogateti s svojimi vrednotami, ki služijo prihodnosti. To so družina, pomoč revnim, sedaj tudi ekologija, ipd. Zavzamemo se, da se homoseksualnost ne diskriminira (npr. v vojski, šolstvu). Po eni strani je tako katoliška vera rezervirana do tega vprašanja, po drugi pa odprta zaradi svobode in človekovih pravic. Homoseksualnost je lahko pozitivna, če temelji na spoštovanju do religije in klasične družine. Edino prava pa je heteroseksualna družina – le slednja je preživela tekom zgodovine. Katoličani namreč gledamo iz preteklosti in v prihodnost. Bolj liberalne družbe (rimska, grška) so propadle. Družina pa je tista, ki je do danes omogočila preživetje. Družba, ki promovira heteroseksualne družine in je strpna do homoseksualnosti – takšna družba ima prihodnost! Sedanja ideologija verjetno nima prihodnosti. To bo pokazal čas.«

10. Kakšen je vaš odnos do podpornih skupin, ki podpirajo verne homoseksualce?

»Potrebno je zopet ločiti med nagnjenjem in dejanjem. Če gre za nagnjenja, potem so skupine lahko nekaj zelo pozitivnega. Problem so skupine, ki pomoč homoseksualnosti uporabljajo za napad na cerkev. Do teh skupin je katoliška vera kritična. V te skupine bi uvrstili spolno aktivne homoseksualne člane.«

11. Ste imeli kakšen primer vernika, ki je bil homoseksualen in se je o tem odkrito pogovarjal z vami? Kaj ste mu svetovali?

»Ja, to se pokaže pri spovedi, pri izobraževanjih. Svetoval bi ji spoved, tej osebi bi pomagal. Potrebno je ločiti nagnjenje in dejanje. Osebo je potrebno sprejeti, ji povedati, da nagnjenja niso tragedija. Če gre za dejanja, se osebo povabi k čistosti, izobraževanju glede zdravja, ponudi se ji psihološka pomoč. Sam sem osebo vprašal, kakšen je njen odnos do zdravja, saj so homoseksualni odnosi bolj kritični glede vidika zdravja, povabil sem jo k premisleku, da živi v skladu z vero. Homoseksualna dejanja namreč ogrožajo odnos do Boga. Ogrožajo vero, pripadnost katoliški skupnosti. Ponudil sem ji pomoč.«

12. Kakšen je vaš odnos do homoseksualnosti (jo pojmuje kot bolezen, psihološko stanje, biološko potrebo ali celostno identiteto posameznika)?

»Ni enotnega stališča, kaj homoseksualnost je. Teologija ne more dati odgovora, opira se na empirične znanosti, kot so psihologija, sociologija, ipd. Danes enotnega soglasja o tem ni. Katoliška vera priznava homoseksualnost, njen obstoj v družbi. Zasledil sem pojem, s katerim pojmuje homoseksualnost: 'težka preizkušnja'. Kot bolezen je ne pojmuje, ampak kot:

- nekaj prirojenega (prenatalni razvoj),
- socialna homoseksualnost (odraz družbe, osebnega razvoja),
- ideološka homoseksualnost (protest proti družbenim normam).

Lahko bi rekli, da gre za psihološko stanje, biološko potrebo, celostno identiteto posameznika, za bolezen pa ne.«

13. Je homoseksualnost mogoče pozdraviti?

»Pri tistih, kjer gre za odraz psiholoških dogodkov, travm iz otroštva, potem ja. Prirojene ne. Ampak dejstvo, da gre za prenatalni razvoj, ne opravičuje istospolnih dejanj.«

14. Kako je s homoseksualnostjo v vrstah verskih voditeljev. Obstajajo kakšni odkriti primeri homoseksualcev znotraj same verske organizacije? Kako gledate na velike očitke pedofilije v vrstah cerkvenih voditeljev?

»Kar se tiče spolnih škandalov, je potrebno ločiti med mediji in resnico. Pedofilija je enako prisotna kot v drugih poklicih. Največ je je v družinah.«

Glede verskih voditeljev – pri papežu in škofih je ni. Glede duhovnikov ja – če pride do odnosov, potem sledi suspenz. Onemogoči se opravljanje verske službe. Samo nagnjenje ni problem. Gene Robinson (anglikanska cerkev) je znan, da je naredil razkol, saj je odprti gej, ne posluhuje se celibata ipd.«

15. Kako bi odreagirali, če bi vaš tesni prijatelj priznal svoja homoseksualna občutja? Kako, če bi dejanja? Kako, če bi priznal svojo homoseksualno identiteto? Kaj če bi bil ta prijatelj eden izmed verskih voditeljev?

»To ne bi bil problem. Stal bi mu ob strani. Če bi šlo za dejanja in bi bil duhovnik, potem bi mu svetoval, da zapusti svoje mesto, če pa bi šlo za laika, bi mu svetoval, da preneha z dejanji, da živi vzdržno življenje. Če bi priznal homoseksualno identiteto – ta je prirojena. Svetoval bi mu vzdržno življenje, k slednjemu bi ga povabil. Odvisno je, ali gre za katoličana ali ne. Če so katoličani, potem gre za tiste, ki živijo v miru s samim seboj. To je vabilo. V to se ga ne sili. Če oseba ne živi vzdržnega življenja, še ne pomeni, da oseba ni svobodna. Lahko obvlada sebe. Naj črpa moč, da obvlada svojo spolnost. Temu se pomaga, da obvlada samega sebe. Aktiven homoseksualec lahko sodeluje pri obredih, drugače je pri cerkvenih službah.«

16. Sedanji odnos (in nekdanji, če je drugačen) verskega prava do homoseksualnosti. Je le-ta smrtni greh? Kakšna je kazen za odkrita občutja/dejanja/ponavljajoča se dejanja? Obstajajo kakšne olajševalne okoliščine pri kaznovanju? Kako je z dokazovanjem greha? So potrebne priče (koliko) ali kakšni drugi dokazi?

»Zakonik cerkvenega prava ne obravnava homoseksualnosti. Krščanska etika pa se sprašuje, katera dejanja omogočajo posnemanje Kristusa in katera ne. Aktiven homoseksualec (ta, ki ima istospolna dejanja, ne le hotenja) je grešnik, vendar tovrstna aktivnost ni omenjena v zakoniku. Ni pa nujno, da je ta aktivnost smrtni greh. Greh in smrtni greh se v katoliški veri zelo ločita. Za slednjega so potrebni trije razlogi: velika teža, svoboda in spoznanje. Za smrtni greh se zahteva, da gre za veliko materijo (npr. odvzem življenja), odsotnost kakršne koli notranje ali zunanje prisile in racionalno zavedanje, da je takšno dejanje v dani situaciji velik in smrtni greh. Kaznovanja ni. Je spodbujanje oseb, da premislijo svoje stanje in živijo vzdržno življenje. Aktivni homoseksualec lahko pride k obhajilu, kar npr. za ločene in ponovno poročene heteroseksualce ne velja. Greh se izpove, se ne dokazuje. Ni iskanja dokazov, ni prič.«

17. Kako se tema spolnih vlog prenaša pri verouku? Se dotikajo teme istospolnosti? Kako so homoseksualne osebe 'ocenjene'?

»Pri spolni vzgoji, razlaganju zakonskih zvez so omenjeni tudi primeri ljudi z istospolnimi nagnjenji. Učimo, da je potrebno biti do teh ljudi tolerantni, jih povabiti k vzdržnosti. O tem se največ govori v 9. razredu pri pripravi na birmo, v mladinskih, študentskih skupinah in v šoli za starše. Če so nagnjenja, se oseb ne diskriminira, pri aktivnih praksah pa je greh tak kot pri prešuštnikih.«

18. Kako odreagirajo na vprašanja otrok glede homoseksualnosti? Se tovrstna vprašanja sploh pojavljajo?

»Vprašanja zastavljajo zlasti najstniki, v 8. in 9. razredu (prej ne). Učimo jih tako, kot je že prej omenjeno.«

19. Kako opredelijo družino in družinske vloge pri verouku?

»Družina je temeljna vrednota. Družina je skupnost poročenega moškega in ženske, ki sta odprta za morebitno novo življenje. Vloge niso določene, so stvar dogovora med možem in ženo.«

20. Kako opredelijo ljubezen? Le kot heteroseksualno? Se tovrstnih tem sploh dotikajo?

»Ljubezen na splošno je potrebno ločiti od spolne ljubezni. Ljubezen na splošno je tudi homoseksualna, tako kot to velja npr. na področju prijateljstva, v odnosu med očetom in sinom, tovarištvu itd. Zaljubljenost ne nastopa, težko jo je definirati in obravnavati, saj gre za stanje čustev. Je pa možna, tudi kot homoseksualna.

Bog se razodeva kot ljubezen zlasti pri ljubezni med možem in ženo. Samo za spolno ljubezen med moškim in žensko velja, da je znotraj zakramenta svetega zakona znamenje Božje navzočnosti v tem svetu in v bistvu duhovni in sveti dogodek.«

21. Obstaja kakšen (znan) verski voditelj, ki raziskuje odnos religije do homoseksualnosti? Kako ga ostali sprejemajo?

»Dionigi Cardinal Tettamanzi, nadškof v Milanu, James Alison, katoliški laik, tudi papež Benedikt XVI.«

22. Sta heteroseksualna in homoseksualna oseba enakovredni?

»Da, imata enako človeško dostojanstvo, oba sta ustvarjena po božji podobi.«

23. Kakšen je vaš osebni odnos, mnenje, prepričanje do homoseksualnosti? Se v kakšni točki razlikuje od verskih načel?

»Ne.«

24. Kako pojmujeate vernike, ki so heteroseksualni, vendar podpirajo homoseksualnost oz. je ne diskriminirajo? Kako pojmujeate vernike, ki diskriminirajo homoseksualnost? Je takšno dejanje sprejemljivo/odobravajoče ali celo zaželeno?

»Prve pojmujem zelo pozitivno. Verniki, ki diskriminirajo homoseksualnost – to je greh. Takšen človek, ki diskriminira, ne živi krščanskega življenja.«

25. Je homoseksualni vernik sploh vernik?

»Da, lahko je zelo velik vernik, mogoče celo bolj kot heteroseksualen. Če pa homoseksualnost prakticira, potem ogroža svoj odnos do Boga.«

26. Je lezbištvo manjši greh kot gejevstvo (govorimo o dejanjih)?

»Ne.«

27. Je greh manjši, če ga stori mladoletna oseba? Kakšen je odnos verske zakonodaje do mladoletnih oseb? Je ta enakovredna za vse ljudi ali manj stroga za mladoletne osebe? Če je, zakaj?

»Govorimo zopet o dejanjih, saj nagnjenja niso problematična. Mladostnik ima manjšo odgovornost. O smrtnem grehu je tako skoraj nemogoče govoriti. Z vidika katoliške vere so osebe polnoletne z 18. letom, zakonsko zvezo pa lahko sklenejo pri 14-ih (deklince) in pri 16-ih (dečki).«

PRILOGA B: Intervju z Islamsko skupnostjo v Republiki Sloveniji – Nevzet Porić, tajnik Islamske skupnosti

DATUM: 19.2.2009

KRAJ: Grablovičeva 14, sedež Islamske skupnosti v RS

1. V katerih delih Korana ali drugih verskih tekstih je najbolje viden odnos vere do homoseksualnosti?

»Najbolje v zgodbi o poslanecu Lotu.«

2. Zgodovina odnosa – obstajajo obdobja bolj tolerantnega/manj tolerantnega odnosa do homoseksualnosti?

»Ne obstajajo, saj je homoseksualnost kot greh strogo prepovedana. Božja beseda, ki je zapisana v Koranu, se namreč ne spreminja.«

3. Kako ocenjujete raziskave znanih družboslovcev, ki trdijo (in dokazujejo), da zgodovina pozna obdobja bolj tolerantnega odnosa?

»Sam jih ne poznam. Veliko je knjig, ki se dotikajo teme seksualnosti (npr. 'Vrt milovanja'), vendar gre za heteroseksualno ljubezen. V islamu je seksualno življenje povsem normalno oz. zaželeno. O tem je pisal in govoril tudi Mohamed. Njegova žena Ajša je pripovedovala o njunem intimnem življenju. Vendar glede homoseksualne literature nisem ničesar zasledil.«

4. Obstajajo različna mišljenja znotraj ene vere, ki se dotikajo homoseksualnosti? Takšna, ki so mogoče celo bolj strpna.

»Ne. Glede odnosa do homoseksualnosti smo si enotni. Homoseksualnost je greh in strogo prepovedana.«

5. Se v Sloveniji srečujete s homoseksualnimi verniki?

»Ne. Tesne stike imamo tudi z islamsko skupnostjo v Avstriji, Bosni in Hercegovini in tudi pri njihovi skupnosti ni bilo tega primera.«

6. Kako gledate na sedanjo, bolj odkrito manifestacijo vernikov homoseksualcev v družbi? Je to 'modna muha' ali odraz bolj tolerantne družbe?

»Zame homoseksualnost ni sprejemljiva. Ne glede na dejstvo, da je vedno bolj 'IN'. Zame je homoseksualnost bolezen. Bog nas ni ustvaril za to. Po verskem prepričanju je homoseksualnost bolezen, in to ne glede na to, kje in kdaj živimo. Spoštujemo

ljudsko izbiro, saj živimo v demokratični družbi, vendar je kljub temu homoseksualnost nesprejemljiva.«

7. Kakšen je vaš odnos do podpornih skupin, ki podpirajo verne homoseksualce?

»Teh skupin ne poznam. Mogoče skušajo ljudem pomagati, jih spremeniti. Vendar bi se verniki morali vprašati o verodostojnosti teh skupin, če same sploh dobro poznajo islam.«

8. Ste imeli kakšen primer vernika, ki je bil homoseksualen in se je o tem odkrito pogovarjal z vami? Kaj ste mu svetovali?

»Ne.«

9. Kakšen je vaš odnos do homoseksualnosti (jo pojmuje kot bolezen, psihološko stanje, biološko potrebo ali celotno identiteto posameznika)?

»Homoseksualnost je mentalna bolezen.«

10. Je homoseksualnost mogoče pozdraviti?

»Mislim, da je mogoče ozdravljiva. Obstaja zdravilo. Dobro se je pogovarjati z ljudmi. Jim razložiti, kaj homoseksualnost pomeni v islamu, kakšne so posledice.«

11. Kako je s homoseksualnostjo v vrstah verskih voditeljev. Obstajajo kakšni odkriti primeri homoseksualcev znotraj same verske organizacije? Ali znotraj islamske družbe?

»Nisem zasledil. Na splošno je v islamski družbi zelo malo vidne homoseksualnosti, med verniki, kar je verjetno posledica dejstva, da je kazen smrtni greh. Morala je v islamu na zelo visokem nivoju. Muslimanska družina je namreč zelo zaščitena, je sveta. Verjetno obstajajo primeri homoseksualnosti, a se ne kažejo v javnosti, ker vedno pride do določene posledice.«

12. Kako bi odreagirali, če bi vaš tesni prijatelj priznal svoja homoseksualna občutja? Kako, če bi dejanja? Kako, če bi priznal svojo homoseksualno identiteto? Kaj če bi bil ta prijatelj eden izmed verskih voditeljev?

»Ne vem, ker še nisem bil v takšnih situacijah.«

13. Sedanji odnos (in nekdanji, če je drugačen) verskega prava do homoseksualnosti. Je le-ta smrtni greh? Kakšna je kazen za odkrita občutja/dejanje/ponavljajoča dejanja? Obstajajo kakšne olajševalne okoliščine pri kaznovanju? Kako je z dokazovanjem greha? So potrebne priče (koliko) ali kakšni drugi dokazi?

»Odnos je nespremenjen, saj je homoseksualnost dojeta kot nekaj izredno nizkega. Kazen je smrtni greh in greh je greh. V muslimanskih državah si kaznovan, v Sloveniji ne, ker ne vlada šeriat. Malo je držav (npr. Iran, Savdska Arabija), kjer je šeriatsko pravo. Drugje je to prepuščeno moralnim obsodbam. Je stvar posameznika. Kako se dokazuje greh homoseksualnosti, ne vem točno, saj ni opisano v Koranu. Kot primerjavo lahko navedem, kako se kaznuje greh prešuštva. Za dokazovanje izvenzakonskega uživanja so potrebne štiri priče, kar je težko. To je dokaz, da je bog tu pustil neko varovalko. Težko je namreč najti štiri osebe, ki so istočasno videle greh. Zato ga je tudi težko dokazati in s tem je tudi kaznovanja bolj malo. Zavedati se je potrebno tudi razlike med želeti in narediti. Občutja so osebna stvar, za njih ni kazni. Razmišljanje ni greh!

Olajševalne okoliščine so lahko spoved, iskreno pokesanje. Če se oseba iskreno pokesa, obstaja možnost, da ji bo bog odpustil. Spoved nima take funkcije kot pri katolikih, kjer ti je oproščeno na tem svetu. Imam nima pooblastil za odpuščanje. Če oseba naredi neko grešno dejanje in se iskreno spove, bo kljub temu kaznovana (v šeriatskem pravu), vendar bo imela priložnost, da ji bog odpusti. Pogoji za to pa so prvič iskrenost pri spovedi in drugič obljuba, da dejanja nikoli več ne ponovi.«

14. Kako se tema spolnih vlog prenaša pri verouku? Se dotikajo teme istospolnosti? Kako so homoseksualne osebe 'ocenjene'?

»Verouk poteka v Sloveniji v 15-ih mestih (Jesenice, Tržič, Kranj, Škofja Loka, Ljubljana, Postojna, Ajdovščina, Sežana, Koper, Kočevje, Trbovlje, Celje, Velenje, Maribor in Novo mesto). Poteka ob vikendih (sobote in nedelje), kjer se učijo osnov svoje vere, obveznosti glede 5-dnevnih molitev, nato sledi arabsko branje. Ko preberejo Koran v arabščini pred imamom, sledi svečanost (podobno kot birma pri katolikih). Skupine so različne: od 1. do 4. razreda, kjer so najmlajši stari 5 let, in od 5. do 9. razreda. Sta tudi skupini srednješolcev in odraslih. Trenutno imamo v pripravi tudi učbenike v slovenskem jeziku.

Sama spolnost je ena izmed tem. Veliko poudarka se daje higieni (po spolnem odnosu in po končani menstruaciji se morajo verniki popolnoma umiti – celo telo in lase). Pogovarjajo se tudi glede izvenzakonske spolnosti odraslih, kar je greh. Poudarja se, da je priporočljivo, da so z enim partnerjem. O homoseksualnosti se eksplicitno ne govori.«

15. Kako odreagirajo na vprašanja otrok glede homoseksualnosti? Se tovrstna vprašanja sploh pojavljajo?

»Vprašanja se pojavljajo, saj otroci živijo v družbi, kjer vidijo, slišijo o tem, gledajo televizijo, uporabljajo internet... Včasih te povsem preseneti, kaj otroci vprašajo. Odgovorimo jim tako, kot je homoseksualnost predstavljena v veri.«

16. Kako opredelijo družino in družinske vloge pri verouku? Je homoseksualnost greh, ker ogroža družino?

»Družina je v islamu zelo pomembna. Mislim, da je homoseksualnost greh zaradi drugega razloga – gre za nenaravne spolne odnose. Ni v povezavi z ogrožanjem družine. Družinske vloge niso toliko pomembne – moški in ženska sta pred bogom enakopravna. Razlike so zaradi konstrukcije – ženska je bolj krhka in jo je potrebno zaščititi, moški pa je tisti, ki ščiti družino. Ženska ima večjo vlogo v družini, kar se na videz ne vidi. Mediji namreč preveč radi govorijo o zatiranju ženske, kar ni res. Ženska predstavlja steber družine.«

17. Kako opredelijo ljubezen? Le kot heteroseksualno? Se tovrstnih tem sploh dotikajo?

»Omenja se zlasti odnos med mladimi. Islam ne priporoča fizičnih stikov pred sklenitvijo zakonske zveze. Spodbuja spoznavanje mladih, preden stopijo v zakonsko zvezo, vendar odsvetuje fizične stike. Omenja se le heteroseksualna zveza.«

18. Obstaja kakšen (znan) verski voditelj, ki raziskuje odnos religije do homoseksualnosti? Kako ga ostali sprejemajo?

»Ne poznam nobenega. Strokovnjaki sigurno obstajajo, vendar ne poznam nobenega.«

19. Sta heteroseksualna in homoseksualna oseba enakovredni?

»Ne vem, ker je težko ocenjevati druge. Pri islamu gre za direktni, osebni odnos med vernikom in bogom.«

20. Kakšen je vaš osebni odnos, mnenje, prepričanje do homoseksualnosti? Se v kakšni točki razlikuje od verskih načel?

»Greh je greh. Vendar če obstaja možnost, da pomagaš grešniku, da se umakne od greha, potem je sprejemljivo, da mu pomagaš. Če oseba vztraja, potem jo pustiš. Človeka ni treba takoj 'odpisati'. Homoseksualnega človeka bo večina takoj odrinila od sebe že zaradi teže samega greha. Sam bi mu pomagal zaradi funkcije in vloge, ki jo imam v skupnosti. Vendar če te vloge ne bi imel, potem bi ga po vsej verjetnosti tudi sam odrinil.«

21. Kako pojimate vernike, ki so heteroseksualni, vendar podpirajo homoseksualnost oz. je ne diskriminirajo? Kako pojimate vernike, ki diskriminirajo homoseksualnost? Je takšno dejanje sprejemljivo/odobravajoče ali celo zaželeno?

»Če je ne diskriminirajo, niso grešniki. Če pa jo spodbujajo, potem bi nosili težo greha. Toleriranje in spodbujanje je različna stvar. Diskriminiranje ni ne prepovedano ne zaželeno. Je stvar posameznika. V islamu se vedno išče srednja pot. Ni dobro biti preveč liberalen, ne preveč radikalen. Potrebno je najti svojo pot, srednjo pot, ki vodi do pokornosti vzvišenemu bogu. Islam namreč v prevodu pomeni pokornost vzvišenemu bogu.«

22. Se razlikuje odnos verskih voditeljev do homoseksualnosti v državah, kjer ne vlada verska zakonodaja od držav, kjer je takšna zakonodaja? Je v prvih državah odnos bolj strpen? Če je – ali to kaže na različne interpretacije vere do homoseksualnosti?

»Ne, odnos je isti, saj je homoseksualnost prepovedana.«

23. Kje je meja kaznovanja smrtnega greha od izkoriščanja verske zakonodaje v lastne namene oz. celo od izživljanja?

»Meja mora biti. Izživljanje je greh. Izvrševanje greha je bilo vedno na javnih površinah, kot opozorilo ostalim ljudem.«

24. Je homoseksualni vernik sploh vernik?

»Mislim, da ne.«

25. Je lezbištvo manjši greh kot gejevstvo?

»Ne, teža je ista.«

26. Je greh manjši, če ga stori mladoletna oseba?

»V islamu postane moški polnoleten s prvo ejakulacijo, ženska pa s prvo menstruacijo. Dobra in slaba dejanja se ne beležijo pri treh primerih: če gre za neprištevno osebo, v sanjah in pri mladoletnih osebah.«

27. Kakšen je odnos verske zakonodaje do mladoletnih oseb? Je ta enakovredna za vse ljudi ali manj stroga za mladoletne osebe? Če je, zakaj?

»O mladoletnih osebah in kaznovanju je težko govoriti. Kot je omenjeno, se jim ne beležijo slaba in dobra dejanja. To so le otroci, od njih ni pričakovati grešnosti.«

PRILOGA C: Intervju z Judovsko skupnostjo v Republiki Sloveniji – dr. Klemen Jelinčič Boeta, slovenski antropolog, sociolog, prevajalec in pisatelj

Odgovori so posredovani preko elektronske pošte, 10.3.2009

1. V katerih delih svetega pisma, Tore ali drugih verskih tekstih je najbolj viden odnos vere do homoseksualnosti?

»V Svetem pismu sta dva citata: Leviticus (Ponovljena postava) 19: 22 in Leviticus 20: 13, iz katerega izhaja, da ortodoksno judovstvo prepoveduje spolni odnos, torej akt sam, o nagnjenjih ali čustvih ne govori. Zanimivo je, da za lezbične odnose ni tako jasne prepovedi in se jo smatra za manjši prekršek. Nekje v Talmudu je rečeno za ženske 'ne slediti potem egipčanskih žensk', vendar neke izrecne prepovedi ni.«

2. Zgodovina odnosa – obstajajo obdobja bolj tolerantnega/manj tolerantnega odnosa do homoseksualnosti?

»Uradno v judovstvu ne, dejansko pa. Viri kažejo, da so rabini v osmanskem cesarstvu to opravičevali v skladu s praktikami sosedov, torej muslimanov. V splošni družbi pa vsekakor. Viri govorijo, da so Kelti v Angliji nekje v 14. stoletju na obisku v Londonu bili presenečeni, ko so domači moški zavračali njihove spolne pobude, na primer. Potem Rim, Grčija, Egipt, samurajska Japonska, itd.«

3. Kako ocenjujete raziskave znanih družboslovcev, ki trdijo (in dokazujejo), da zgodovina pozna obdobja bolj tolerantnega odnosa?

»Kot zelo pomembne za prosvetljevanje množic in znanstveno povsem sprejemljive.«

4. Obstajajo različna mišljenja znotraj ene vere, ki se dotikajo homoseksualnosti? Takšna, ki so mogoče celo bolj strpna.

»Vsekakor. V judovstvu je to reformno gibanje, katerega nekaj rabinov in rabink celo izvaja istospolne poroke. Obstaja v New Yorku tudi gej sinagoga.«

5. Se v Sloveniji srečujete s homoseksualnimi verniki?

»O Judih v Sloveniji je bolj smiselno govoriti v smislu etnično-kulturne skupnosti kot pa verske skupnosti. Verska skupnost je zaradi politike. Sicer pa je nekaj članov istospolno usmerjenih.«

6. Kako gledate na sedanjo, bolj odkrito manifestacijo vernikov homoseksualcev v družbi? Je to 'modna muha' ali odraz bolj tolerantne družbe?

»Zelo pozitivno. Mislim, da je to znak bolj tolerantne družbe.«

7. Kakšen je vaš odnos do podpornih skupin, ki podpirajo verne homoseksualce?

»Zelo pozitiven.«

8. Ste imeli kakšen primer vernika, ki je bil homoseksualen in se je o tem odkrito pogovarjal z vami? Kaj ste mu svetovali?

»Naj bo iskren do sebe in bo s tem iskren tudi do Boga.«

9. Kakšen je vaš odnos do homoseksualnosti (jo pojmuje kot bolezen, psihološko stanje, biološko potrebo ali celostno identiteto posameznika)?

»Odkvisno od osebe, ki se tako definira. Pri nekaterih gre za celostno družbeno identiteto, pri drugih gre pa samo za spolne navade, saj živijo kot heteroseksualci. In seveda vse možnosti med tema dvema poloma. Nikakor pa ne kot bolezen.«

10. Je homoseksualnost mogoče pozdraviti?

»Vprašanje po mojem ni relevantno.«

11. Kako je s homoseksualnostjo v vrstah verskih voditeljev. Obstajajo kakšni odkriti primeri homoseksualcev znotraj same verske organizacije?

»Nekaj rabinov in rabink reformnega gibanja, nekih znanih in odkritih voditeljev pa ni.«

12. Kako bi odreagirali, če bi vaš tesni prijatelj priznal svoja homoseksualna občutja? Kako, če bi dejanja? Kako, če bi priznal svojo homoseksualno identiteto? Kaj če bi bil ta prijatelj eden izmed verskih voditeljev?

»Brez vsakršnih težav.«

13. Sedanji odnos (in nekdanji, če je drugačen) verskega prava do homoseksualnosti. Je le-ta smrtni greh? Kakšna je kazen za odkrita občutja/dejanje/ponavljajoča dejanja? Obstajajo kakšne olajševalne okoliščine pri kaznovanju? Kako je z dokazovanjem greha? So potrebne priče (koliko) ali kakšni drugi dokazi?

»Specifičnih malenkosti pravnih postopkov ne poznam, priče so seveda potrebne, vem, da so moškega spola in jih je več kot ena, tako da je že tu problem dokazovanja. Sicer v svetem pismu piše, da je kazen za spolni akt smrt, v času okoli začetka našega štetja vemo, da takšnih stvari niso več kaznovali s smrtjo. V srednjem veku so bile kazni, vendar se je prestopnik vedno imel možnost pokesati. V bistvu vidimo, da ortodoksno judovstvo ne govori o možnosti ozdravitve, ampak govori samo o vzdržanju – kot to razumem sam, to pomeni, da se dve osebi istega spola lahko zaljubita, ker v svetem pismu ni nobene takšne prepovedi, samo ne sme biti akta.

Torej, če človek tega ne bo več počel, so ga v srednjem veku oprostili. Ta pravna pristojnost judovskih verskih občin nad posamezniki se je nadaljevala nekje do francoske revolucije – govorim seveda o Evropi.«

14. Kako se tema spolnih vlog prenaša pri verouku? Se dotikajo teme istospolnosti? Kako so homoseksualne osebe 'ocenjene'?

»Beseda verouk pri judovstvu ne obstaja. Obstajajo verske šole, kjer se o tem ne govori, če pa je omenjeno, je zelo približno in vsekakor obsojajoče.«

15. Kako odreagirajo na vprašanja otrok glede homoseksualnosti? Se tovrstna vprašanja sploh pojavljajo?

»Hitro jih poročijo.«

16. Kako opredelijo družino in družinske vloge pri verouku?

»Vloga očeta in soproga ter matere in soproge je zelo na široko razpredena v mnogih knjigah – v osnovi gre za klasičen patriarhalni model z izboljšavami. Npr. spolnost je zaželjena in nujna, ženska lahko zahteva ločitev tudi na osnovi pomanjkanja spolnih odnosov, oče ima ključno vlogo pri izobrazbi otrok, teološki teksti govorijo o nujnosti ljubezni in intimnosti med zakoncema, itd.«

17. Kako opredelijo ljubezen? Le kot heteroseksualno? Se tovrstnih tem sploh dotikajo?

»O ljubezni obstaja ogromno verskih tekstov, veliko izmed njih s področja mistične struje, torej kabale, ki vidi spolnost in ljubezen v smislu božanskega daru. Zelo pozitivno. Verjetno zgolj heteroseksualno, a sem prepričan, da obstajajo debate, kjer govorijo o vseh drugih vrstah ljubezni, na primer med dvema moškima kot 'duševni prijatelj' – ja, dejansko lahko rečemo, da je govora o platonični ljubezni med osebama istega spola. Gotovo obstaja literatura na to temo.«

18. Obstaja kakšen (znan) verski voditelj, ki raziskuje odnos religije do homoseksualnosti? Kako ga ostali sprejemajo?

»Ne obstaja več. Bil pa je rabin Solovejčik, ki je rekel: 'če je tvoja potreba res tako močna in je ne moreš premagati, se obleci v črno, pojdi v drugo mesto, kjer nikogar ne poznaš in to naredi.' On je bil eden največjih rabinov prejšnje generacije (1950 – 1990), na mnenje so se pa večinoma odzvali z molkom in neodzivanjem.«

19. Sta heteroseksualna in homoseksualna oseba enakovredni?

»Seveda. Ne pa po družbenih pravicah, kjer še vedno ostaja diskriminacija.«

20. Kakšen je vaš osebni odnos, mnenje, prepričanje do homoseksualnosti? Se v kakšni točki razlikuje od verskih načel?

»Jaz s tem nimam težav in mislim, da smo vsi vse in da bi morala družba biti bolj odprta na področju spolnosti nasploh.«

21. Kako pojimate vernike, ki so heteroseksualni, vendar podpirajo homoseksualnost oz. je ne diskriminirajo? Kako pojimate vernike, ki diskriminirajo homoseksualnost? Je takšno dejanje sprejemljivo/odobravajoče ali celo zaželeno?

»Vsakršna diskriminacija je napačna.«

22. Se razlikuje odnos verskih voditeljev do homoseksualnosti v državah, kjer ne vlada verska zakonodaja od držav, kjer je takšna zakonodaja? Je v prvih državah odnos bolj strpen? Če je – ali to kaže na različne interpretacije vere do homoseksualnosti?

»Odkvisno od gibanja. Reformni so povsod bolj strpni, naj bo to v Evropi, ZDA ali v Izraelu.«

23. Kje je meja kaznovanja smrtnega greha od izkoriščanja verske zakonodaje v lastne namene oz. celo od izživljanja?

»Odkvisno od politike v različnih državah.«

24. Je homoseksualni vernik sploh vernik?

»Seveda.«

25. Je lezbištvo manjši greh kot gejevstvo?

»Po tradicionalnem judovstvu, ja.«

26. Je greh manjši, če ga stori mladoletna oseba?

»Ne.«

27. Kakšen je odnos verske zakonodaje do mladoletnih oseb? Je ta enakovredna za vse ljudi ali manj stroga za mladoletne osebe? Če je, zakaj?

»Pri Judih postaneš odgovoren za svoja dejanja pri 13. letih. Do otrok pa je seveda zakonodaja dosti manj stroga.«

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Katarina Raičević izjavljam, da je diplomsko delo z naslovom Homoseksualnost in religija: analiza krščanskega, islamskega in judovskega odnosa do koncepta neheteroseksualnosti v celoti moje avtorsko delo, napisano s pomočjo ustrezno navedene literature in drugih virov ter pod vodstvom obeh mentorjev.

Ljubljana, 11.2.2010
